

PL-SK
2007-2013

... partnerstvom k spoločnému rozvoju ...

Výročná správa za rok 2014

CCI 2007 CB 163 PO 012

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE

POĽSKO – SLOVENSKÁ REPUBLIKA

2007 - 2013

Európska únia

Európsky fond regionálneho rozvoja

Varšava, 24 jún 2015

Obsah

ÚVOD	3
1. IDENTIFIKÁCIA	5
2. PREHĽAD REALIZÁCIE OPERAČNÉHO PROGRAMU	6
2.1. Realizácia a analýza dosiahnutého postupu	6
2.1.1. Informácie o fyzickom postupe operačného programu	8
2.1.2. Finančné informácie	12
2.1.3. Informácie o rozdelení využívania prostriedkov podľa kategórie oblasti podpory	14
2.1.4. Pomoc podľa cieľových skupín	18
2.1.5. Vrátená alebo znovu použitá pomoc	21
2.1.6. Kvalitatívna analýza	21
2.2. Informácie o súhlade s právnymi predpismi Spoločenstva	29
2.3. Závažné problémy, ktoré sa vyskytli a opatrenia prijaté na ich odstránenie	29
2.4. Zmena v kontexte realizácie operačných programov	29
2.5. Podstatné úpravy podľa článku 57 nariadenia (ES) č. 1083/2006	29
2.6. Doplnkovosť s inými nástrojmi	29
2.7. Monitorovanie a hodnotenie	34
2.8. Národná prevádzková rezerva	41
3. REALIZÁCIA PODĽA PRIORÍT	42
3.1 Priorita 1	42
3.1.1 Realizácia cieľov a analýza dosiahnutého postupu	42
3.1.2. Závažné problémy, ktoré sa vyskytli a opatrenia prijaté na ich odstránenie	56
3.2 Priorita 2	56
3.2.1. Realizácia cieľov a analýza dosiahnutých postupov	56
3.2.2. Závažné problémy, ktoré sa vyskytli a opatrenia prijaté na ich odstránenia	77
3.3 Priorita 3	77
3.3.1 Realizácia cieľov a analýza dosiahnutého postupu	77
3.3.2. Závažné problémy, ktoré sa vyskytli a opatrenia prijaté na ich odstránenie	92
4. TECHNICKÁ ASISTENCIA	92
5. INFORMÁCIA A PROPAGÁCIA	94
6. PRÍLOHY	101
Zoznam skratiek	102

ÚVOD

Tento dokument je ôsmou správou o postupe realizácie Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013.

Hlavným cieľom Programu je cezhraničná spolupráca, hľadanie spoločného riešenia problémov charakteristických pre poľsko-slovenskú oblasť pohraničia a spoločné iniciatívy, vďaka ktorým sa zvýši atraktivita a konkurencieschopnosť pohraničného regiónu. Projekty a mikroprojekty zamerané na dosiahnutie tohto cieľa realizuje spolu **1912** partnerov na obidvoch stranách hranice (958 z Poľska a 904 zo Slovenska). Ku koncu roka 2014 bolo v Programe ukončených **793** projektov (z toho 704 mikroprojektov). Z finančnej alokácie určenej na jednotlivé prioritné osi Programu bolo už refundovaných viac ako **72 %** prostriedkov.

Analýza doterajšej implementácie Programu¹ poukazuje na to, že za najväčší úspech Programu je potrebné uznať jeho vklad do civilizačných zmien na území pohraničia, ktoré boli dosiahnuté vďaka realizácii spoločných poľsko-slovenských projektov. Investície financované z prostriedkov Programu sú výrazne sústredené na okresy prihraničného pásma, čiže v súlade s dostupnými údajmi, na ekonomicky slabšom území, ako zvyšné oprávnené územie (horské územie, žiadne veľké mestá). Na výsledky a dopad Programu je potrebné sa pozeráť cez efekty, ktoré sa v rámci jednotlivých opatrení podarilo dosiahnuť prostredníctvom realizácie projektov². Zreteľný pokrok bol zaznamenaný v oblasti miestnej dopravnej infraštruktúry ako aj vodnej a kanalizačnej siete.

Ku koncu roka 2014 bolo v rámci Programu zmodernizovaných takmer **168 km** dopravných prepojení, vrátane dvoch ciest vedúcich priamo cez hranicu, vďaka ktorým sa vzdialenosť pri prekračovaní hranice skrátila priemerne o niekoľko kilometrov. Tieto aktivity boli odpoveďou na potreby miestnej komunity a vykazujú priamy alebo nepriamy význam pre cestné cezhraničné prepojenia. Modernizácia dopravnej infraštruktúry sa pričínala o rýchlejšie a bezpečnejšie cestovanie na poľsko-slovenskom pohraničí. Význam končených projektov je veľmi dôležitý nielen pre miestne komunity, ale aj pre osoby navštevujúce pohraničie.

Medzi projektmi z oblasti ochrany životného prostredia bolo najviac projektov venovaných rozšíreniu kanalizačnej siete (predovšetkým na území, kde sa predtým vôbec nenachádzala) ako aj výstavbe moderných, biologických čističiek odpadových vôd. Do konca roka 2014 vzniklo spolu viac ako **177 km** kanalizačných a vodovodných sietí, **8** nových čističiek odpadových vôd a taktiež stanica na úpravu vody. Analýza výsledkov realizácie Programu predstavuje, že realizácia týchto projektov, v spojení s ich zameraním na prírodné vzácne a pre pohraničie dôležité územia, sa výrazne preniesla na väčší prístup ku kvalitnej pitnej vode a pričínala sa nielen o ochranu životného prostredia a zvýšenie kvality života obyvateľov pohraničia, ale umožnila aj zvýšenie turistického potenciálu.

Práve v oblasti cestovného ruchu, kultúry a kultúrneho dedičstva zohráva Program na poľsko-slovenskom pohraničí relatívne najväčšiu úlohu. Sú to zároveň významné a najprirodzenejšie oblasti spolupráce na pohraničí. Z pohľadu štrukturálnych fondov, podpora cezhraničných projektov v oblasti turizmu predstavuje 12 %, avšak podpora projektov v oblasti kultúry a kultúrneho dedičstva v pohraničných územiach predstavuje viac ako 20 %. Turistický potenciál založený na prírodných hodnotách a kultúrnom dedičstve je okrem toho považovaný za najväčšiu výhodu poľsko-slovenského pohraničia. Význam projektov a mikroprojektov realizovaných v oblasti turistiky sú zamerané na rôzne skupiny turistov – od tých, ktorí chcú svoj voľný čas tráviť na bicykloch alebo prechádzkach (dĺžka postavených/vyznačených/označených trás v rámci Programu predstavuje spolu viac ako **1800 km**), až po tých, ktorých záľubou je oboznamovanie sa s kultúrou, zvykmi, tradíciou a pamiatkami regiónu (takmer **40** obnovených historických objektov, vrátane pamiatkovo chránených kostolov). Turizmus okolo nových atrakcií je obrovským plusom pre podnikanie – vzniká malá infraštruktúra poskytovania služieb potrebných pre komplexnú obsluhu turistov. Vznikli aj centrá a turistické informačné body, internetové portály ponúkajúce kompletné informácie potrebné všetkým tým, ktorí majú v pláne pohraničie navštíviť, a taktiež boli vydané rôzne publikácie (vrátane máp a sprievodcov).

¹ Záverečná správa „Efekty realizácie Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013“, vyhotovený hodnotiteľom firmou IMAPP sp. z o.o.

² Informácie o výsledkoch programu uvedené v tejto správe boli pripravené na základe záverečných správ projektov, monitorovacích návštev vykonaných STS po ukončení realizácie projektov, ako aj obsahu Záverečnej správy „Efekty realizácie Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko - Slovenská republika 2007-2013.“

Iný charakter mali projekty, ktorých cieľom bolo vytvorenie nových možností spolupráce na základe vytvárania sietí s rôznorodým tematickým obsahom. Boli realizované projekty zamerané na podnikateľské subjekty na oboch stranách hranice, projekty ponúkajúce výmenu skúseností a know-how, a taktiež využitie moderných technológií na pohraničí. V rámci rozličných školení a workshopov organizovaných v realizovaných projektoch a mikroprojektoch si takmer **29 tis.** osôb zvýšilo svoje kvalifikácie. V mnohých prípadoch sa realizáciou projektov otvorili nové možnosti cezhraničnej spolupráce a poukázalo sa na existenciu potenciálu aké má poľsko-slovenské pohraničie. Príslušné hodnotenie dopadu sieťových projektov bude však možné až v dlhodobej perspektíve.

Ak sa hovorí o dopadoch Programu, oplatí sa pozornosť obrátiť na fakt, že obdobie od roku 2007 bolo charakteristické výrazným zvýšením intenzity cezhraničných vzťahov medzi Poľskom a Slovenskom. V správe z dopadov realizácie Programu³ bola veľmi vysoko hodnotená kvalita väčšiny partnerstiev realizujúcich projekty v rámci Programu. Dokazuje to hlavne udržateľnosť projektov, ktorá je najlepším meradlom sily partnerstva. Takmer všetci partneri, nielen tí, ktorí realizovali spoločné projekty ešte v predchádzajúcom období, ale aj tí, ktorí spoločne začali realizáciu svojich projektov v rámci Programu, vykazujú záujem o ďalšiu spoluprácu. Nové možnosti takejto spolupráce na poľsko – slovenskej hranici predstavuje Európske zoskupenie územnej spolupráce, ktoré bolo vytvorené v rámci jedného z ukončených projektov.

---

³Ibidem.

1. IDENTIFIKÁCIA

Operačný program	Cieľ: Posilnenie poľsko-slovenskej spolupráce založenej na partnerstve v záujme trvalo udržateľného rozvoja pohraničného regiónu.
	Oprávnené územie Poľsko: 3 hraničné subregióny (NUTS III): Bielsko-bialsky, Nowosądecký, Krosniansko-Przemyslský a 4 regióny (NUTS IV): Pszczyński (v centrálnom Sliezske subregióne), Osvienčimský (v Krakovsko-Tarnovskom subregióne), Rzeszowski, mestský okres Rzeszów (v Rzeszowsko-Tarnobrzescskom subregióne). Slovensko: 2 hraničné subregióny (kraje) (NUTS III): Žilinský, Prešovský.
	Programovacie obdobie: 2007-2013
	Číslo programu: (CCI) CCI 2007 CB 163 PO 012, rozhodnutie ES č. K(2007)6534
	Názov programu: Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013
	Vykazovaný rok: 2014
VÝROČNÁ/ZÁVEREČNÁ SPRÁVA O VYKONANÍ PROGRAMU	Dátum schválenia výročnej správy monitorovacím výborom: 24 jún 2015

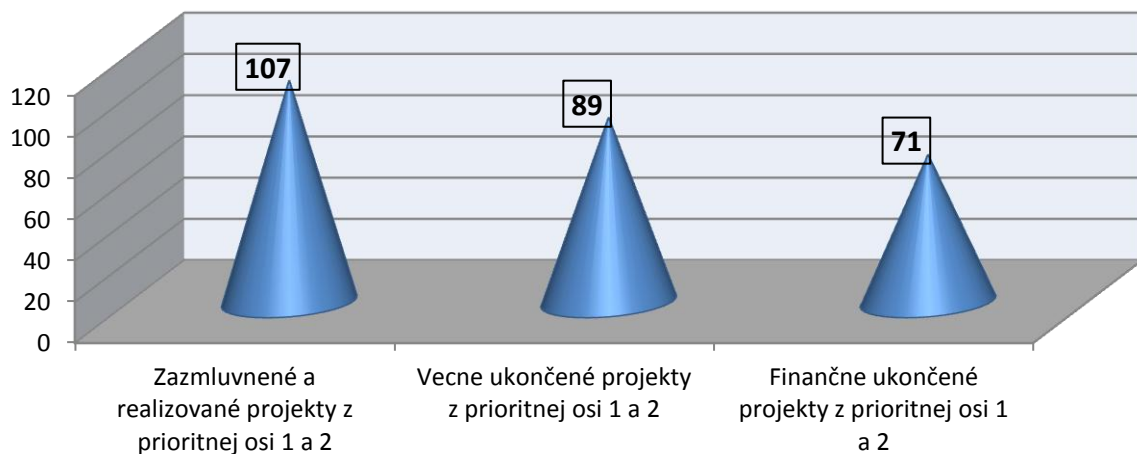
2. PREHĽAD REALIZÁCIE OPERAČNÉHO PROGRAMU

2.1. Realizácia a analýza dosiahnutého postupu

Rok 2014 bol rokom, v ktorom sa ukončila realizácia ďalších projektov v rámci prioritnej osi 1 a 2, a taktiež vecná realizácia všetkých mikroprojektov zazmluvnených a realizovaných v 3. osi Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013. V súvislosti s úsporami generovanými v Programe, aj naďalej trvá zazmluvňovanie nových projektov. Ich výsledky dodatočne posilnia efekty Programu a majú okrem iného vplyv na skvalitnenie stavu komunikačných spojení na poľsko-slovenskom pohraničí, zlepšenie stavu životného prostredia, a taktiež na nadviazanie užšej spolupráce v oblasti turizmu a kultúrneho dedičstva.

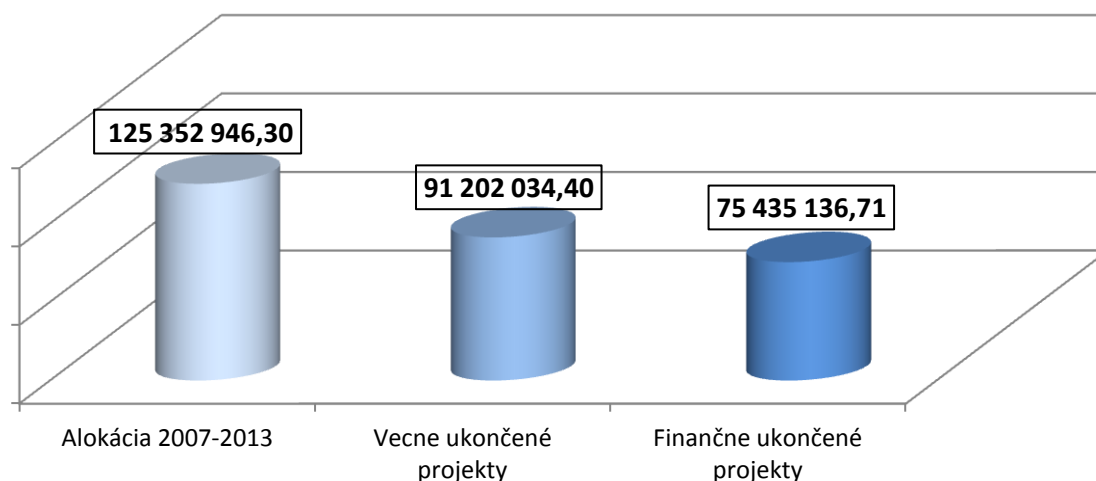
Zo 107 projektov zazmluvnených a realizovaných v prioritnej osi Programu 1 a 2 bolo ku koncu roka 2014 vecne a finančne, alebo iba vecne, ukončených 89, čiže viac ako 80 % projektov, čo znázorňuje nižšie uvedený graf.

Graf 1. Postup realizácie projektov z prioritných osí 1 a 2 Programu

Vyššie uvedené číselné údaje stavu realizácie projektov z prioritných osí 1 a 2 Programu bolo odzrkadlené v nižšie uvedenom grafe, ktorý znázorňuje rozdelenie na základe hodnoty vzhľadom k alokácii dostupnej pre tieto osi.

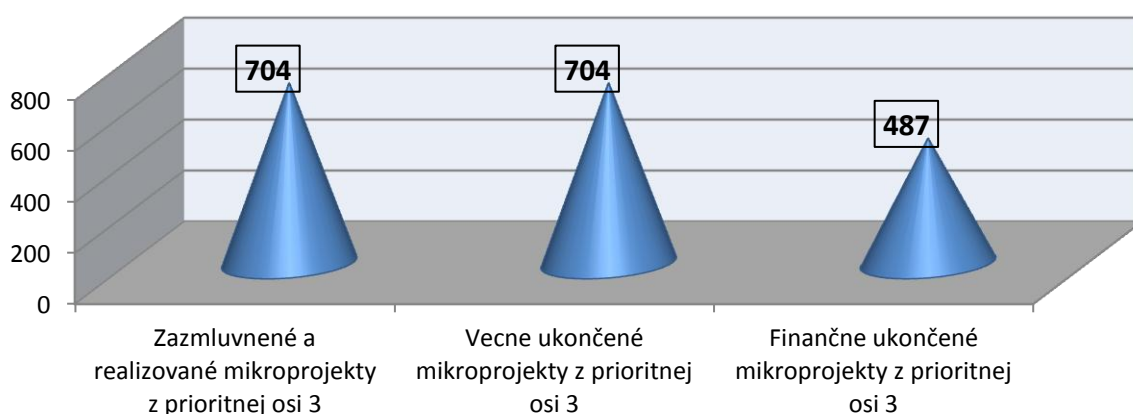
Graf 2. Realizácia projektov v rámci prioritných osí 1 a 2⁴

V prioritnej osi 1 a 2 Programu boli ku koncu roka 2014 vecne ukončené projekty, ktorých hodnota finančného príspevku z ERDF predstavuje viac ako 72 % alokácie dostupnej pre tieto osi (vecne a finančne ukončené – 60 %). Zvyšné prostriedky sú použité na realizáciu 18 projektov alebo na uzavretie zmlúv pre ďalšie projekty z rezervného zoznamu schváleného monitorovacím výborom.

Všetky mikroprojekty zazmluvnené v rámci strešného projektu ukončili v prioritnej osi 3 ku koncu roka 2014 realizáciu naplánovaných vecných aktivít. V opisovanom monitorovacom období boli uzatvorené zmluvy o poskytnutie finančného príspevku s dodatočnými 21 mikroprojektmi, zmluvy na realizáciu dvoch však boli vypovedané. Ku koncu roka 2014 bolo finančne ukončených 487 zo 704 zazmluvnených a realizovaných mikroprojektov, čo znázorňuje nižšie uvedený graf.

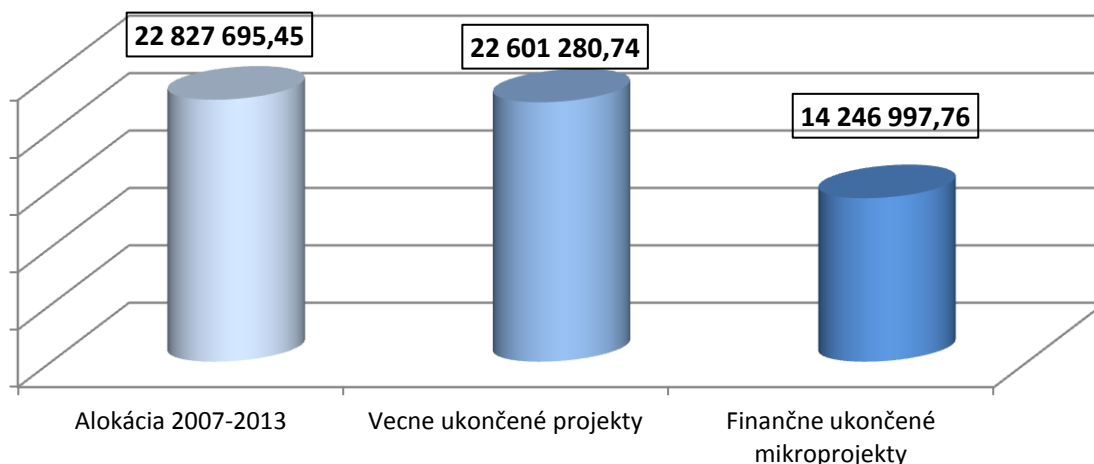
Graf 3. Postup realizácie mikroprojektov z prioritnej osi 3

⁴ Pre vecne ukončené projekty sa uvedené hodnoty vzťahujú na hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku, avšak pre finančne ukončené projekty sú to hodnoty zo záverečného zúčtovania.

Vyššie uvedené hodnoty stavu realizácie projektov z prioritnej osi 3 Programu boli odzrkadlené v nižšie uvedenom grafe zachytávajúcom rozdelenie na základe hodnoty vzhľadom k dostupnej alokácii pre túto os.

Graf 4. Realizácia projektov v rámci prioritnej osi 3⁵

Ku koncu roka 2014 boli vecne ukončené mikroprojekty, ktorých hodnota finančného príspevku z ERDF predstavuje viac ako 99 % dostupnej alokácie. Finančne boli ukončené mikroprojekty, ktorých hodnota finančného príspevku z ERDF predstavuje o niečo viac ako 62 % dostupnej alokácie.

V prioritnej osi 1, 2 a 3 Programu bola ku koncu roka 2014 celkovo ukončená vecná realizácia 793 projektov (97,7 % zazmluvnených a realizovaných projektov), z čoho 558 (68,8 %) bolo ukončených vecne. Zoznamy vecne a finančne ukončených projektov z prioritných osí 1, 2 a 3 Programu predstavujú náležite prílohu číslo 1, ako aj prílohu číslo 2 k tejto správe.

2.1.1. Informácie o fyzickom postupe operačného programu

V roku 2014 boli uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku pre 19 projektov z prioritnej osi 1 a 2 na hodnotu viac ako 19,5 mil. eur z ERDF, avšak v prioritnej osi 3 boli uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku pre 21 mikroprojektov vo výške takmer 750 tisíc eur z ERDF. Zazmluvnenie nových projektov z prioritnej osi 1 a 2 bolo v roku 2014 možné vďaka úsporám generovaným projektmi (úspory vznikli predovšetkým po verejnom obstarávaní ako aj z kurzových rozdielov) a taktiež pravidlu elasticity.

⁵ Hodnoty uvedené pre vecne ukončené projekty sa vzťahujú na hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku, avšak pre finančne ukončené projekty sú to hodnoty zo záverečného zúčtovania.

Tabuľka 1. Stav zazmluvnenia k 31. decembru 2014

Prioritná os	Podpísané zmluvy o poskytnutí finančného príspevku			
	Počet		Hodnota	
	V monitorovacom období	Od začiatku implementácie Programu	ERDF	Percento využitia alokácie
Prioritná os 1	9	36	72 253 537,61	100,58%
Prioritná os 2	10	71	48 720 755,63	91,03%
Prioritná os 3	0	1	26 759 319,70	100,00%
Prioritná os 4	0	20	7 537 652,18	101,53%
Spolu	19	128	155 271 265,12	97,32%

Nepatrné nadzmluvnenie v osi 1 programu je výsledkom použitia pravidla elasticity. Za účelom maximalizácie predpokladaných efektov Programu sa úspory identifikované v Programe začali využívať v súlade s možnosťou presunu prostriedkov medzi prioritnými osami vyplývajúceho zo ustanovení Nariadenia Európskej Rady a Parlamentu (EÚ) č. 1297/2013. Presúvané finančné prostriedky sú využívané na rozšírenie pôvodných rozsahov práve realizovaných projektov o aktivity posilňujúce naplánované ciele, a taktiež na zazmluvnenie ďalších projektov z jedného spoločného rezervného zoznamu, ktorý predstavuje spojenie doterajších rezervných zoznamov pre jednotlivé oblasti podpory na základe výsledku technického hodnotenia projektov. Takéto riešenie bolo prijaté Monitorovacím výborom za účelom najefektívnejšieho využitia finančných prostriedkov v Programe.

Vyššie uvedené finančné údaje pre prioritnú os 1, 2 a 3 sú odzrkadlené v tabuľke nižšie predstavujúcej vecný postup Programu. Boli v nej uvedené projekty, s ktorými boli uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku v rámci prioritnej osi 1, 2 a 3 Programu, pričom v prípade prioritnej osi 3 je zobrazená jedna celková zmluva na realizáciu strešného projektu (bez rozdelenia na zmluvy na realizáciu jednotlivých mikroprojektov).

Tabuľka 2. Fyzický postup Programu

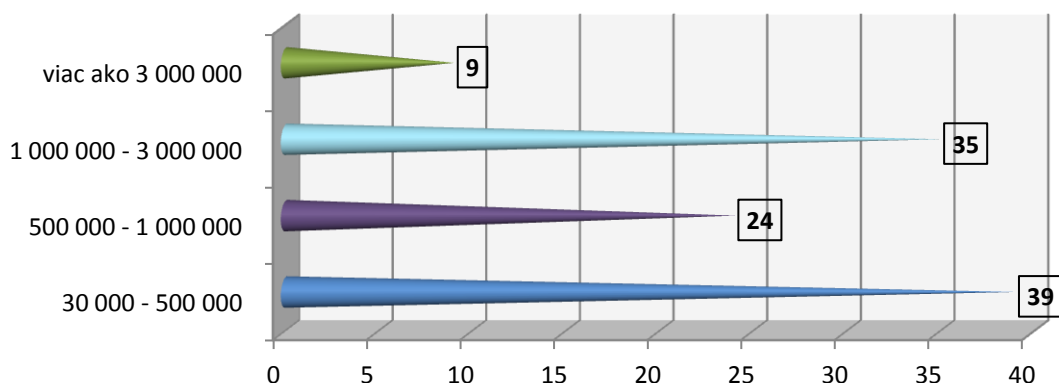
Ukazovatele		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Spolu
PROGRAM											
Ukazovateľ 1. Počet spoločných cezhraničných projektov, ktoré spĺňajú aspoň dve zo štyroch kritérií Programu	Realizácia	0	0	43	48	75	80	89	108	-	108
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	150
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 2. Počet spoločných cezhraničných projektov, ktoré spĺňajú aspoň tri zo štyroch kritérií Programu	Realizácia	0	0	43	48	75	80	89	108	-	108
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	100
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 3. Počet spoločných cezhraničných projektov, ktoré spĺňajú všetky štyri kritériá Programu	Realizácia	0	0	43	48	75	80	89	108	-	108
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	50
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0

Údaje vo vyššie uvedenej tabuľke sa týkajú projektov z prioritnej osi 1, 2 a 3, na ktoré sa vzťahujú zmluvy do konca roku 2014 (strešný projekt je chápaný ako jedna zmluva). V žiadostiach o poskytnutí finančného príspevku vedúci partneri všetkých týchto projektov vyhlásili, že implementované projekty naraz spĺňajú všetky štyri kritériá vyžadované Programom (spoločnú prípravu projektu, spoločnú realizáciu projektu, spoločný personál, spoločné financovanie projektu).

Ku koncu roka 2014 bolo v rámci prioritnej osi 1 a 2 Programu ukončených/realizovaných 107 projektov v celkovej výške 120 974 293,24 miliónov eur z ERDF.

V prípade prioritnej osi 1, v rámci ktorej boli realizované projekty z oblasti dopravnej infraštruktúry a infraštruktúry ochrany životného prostredia sa priemerná hodnota projektu pohybuje na úrovni viac ako 2 milióny eur z ERDF. V prípade prioritnej osi 3, kde okrem projektov z oblasti infraštruktúry boli realizované aj mákké projekty (vrátane sieťových projektov) sa priemerná hodnota projektu pohybuje na úrovni necelých 690 tisíc eur z ERDF.

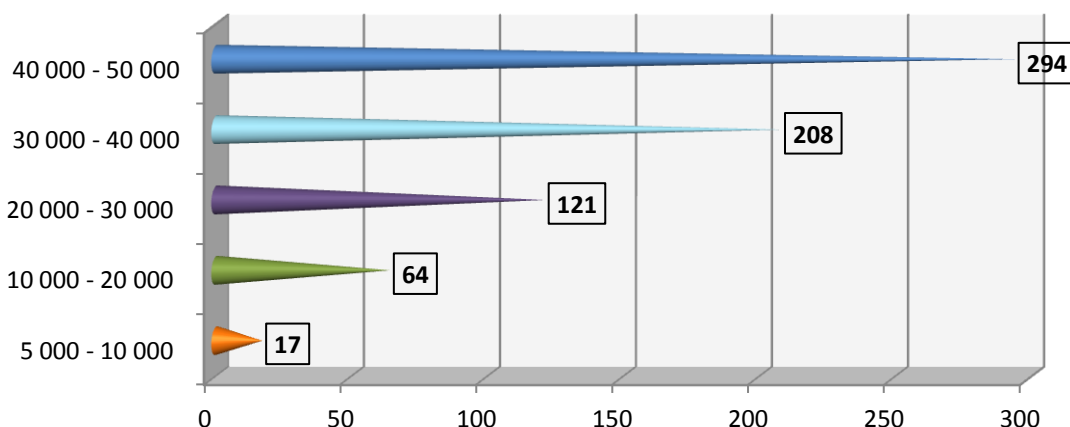
Graf 5. Rozdelenie projektov realizovaných v prioritnej osi 1 a 2 Programu vzhľadom na hodnotu finančného príspevku (v eurách)

V súvislosti s úsporami generovanými počas realizácie projektov bolo v roku 2014 v prioritnej osi 3 Programu v rámci strešného projektu uzatvorených 21 zmlúv o poskytnutí finančného príspevku mikroprojektov. Najviac, až 9 nových mikroprojektov v celkovej výške viac ako 250 tisíc eur z ERDF, bolo zazmluvnených v Euroregióne Tatry. Vo VÚC Prešov bolo zazmluvnených 5 mikroprojektov v celkovej výške viac ako 200 tisíc eur z ERDF. 3 nové projekty boli zazmluvnené v Karpatskom euroregióne ako aj vo VÚC Žilina s celkovou výškou príslušne takmer 130 a o niečo viac ako 116 tisíc eur z ERDF. Iba jeden mikroprojekt v hodnote necelých 50 tisíc eur z ERDF bol zazmluvnený v Euroregióne Beskydy.

Pri analýze realizovaných mikroprojektov z hľadiska hodnoty finančného príspevku sa takmer 42 % mikroprojektov našlo v najvyššom možnom rozmedzí finančného príspevku z ERDF pre mikroprojekty, čiže medzi 40 000 a 50 000 eur z ERDF. Rozdelenie mikroprojektov z hľadiska hodnoty finančného príspevku zobrazuje nižšie uvedený graf.

Graf 6. Rozdelenie mikroprojektov realizovaných v prioritnej osi 3 Programu vzhľadom na hodnotu finančného príspevku (v eurách)

Na poľskej strane hranice je realizovaných 398 mikroprojektov, avšak na slovenskej strane 306. Percentuálne najviac – viac ako 22 % všetkých mikroprojektov bolo realizovaných na území Žilinského kraja (159), avšak najmenej (115) – trochu viac ako 16 % v Karpatskom euroregióne. Podrobné

rozdelenie počtu mikroprojektov realizovaných jednotlivými partnermi strešného projektu bol uvedený v tretej kapitole tejto správy.

2.1.2. Finančné informácie

V roku 2014 predložil Certifikačný orgán Európskej komisii žiadosti o úhradu výdavkov v celkovej hodnote 24 100 531,27 eur z ERDF. Od začiatku implementácie Programu boli do EK predložené žiadosti o úhradu výdavkov v celkovej výške 117 630 548,01 eur z ERDF (73,73 % finančných prostriedkov dostupných v Programe).

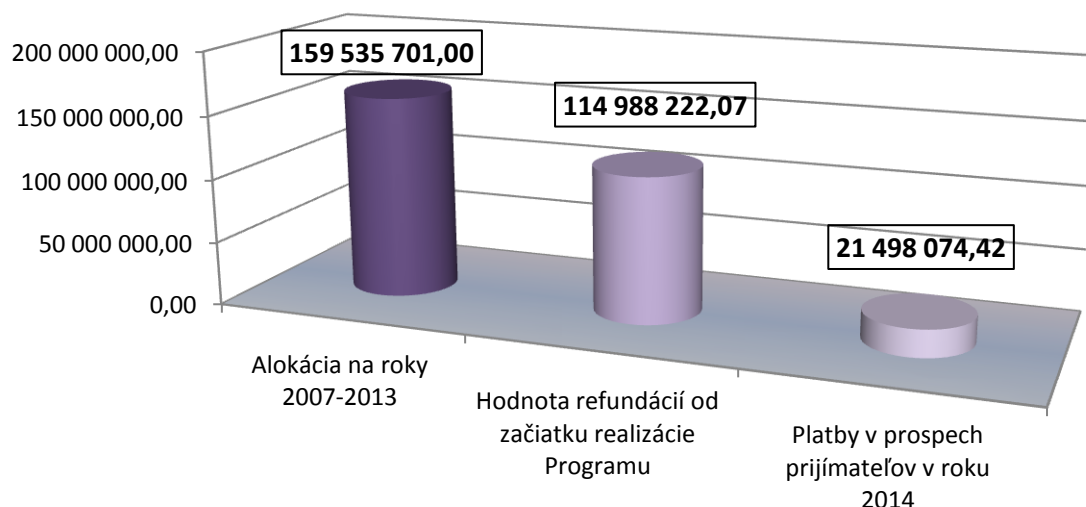
Tabuľka 3. Refundácie v prospech prijímateľov v rámci Programu (v eurách)

Os	Platby v prospech prijímateľov				% využitia alokácie
	2014		od začiatku Programu		
	počet	hodnota	počet	hodnota	
Prioritná os 1	31	7 649 053,30	211	56 865 874,65	79%
Prioritná os 2	63	5 687 134,14	437	34 068 747,38	64%
Prioritná os 3	9	7 780 226,88	30	20 073 659,35	75%
Prioritná os 4	23	381 660,10	141	3 979 940,69	54%
Program spolu	126	21 498 074,42	819	114 988 222,07 ⁶	72%

Hodnota platieb vyplatených v prospech prijímateľov v roku 2014 bola takmer o milión eur vyššia ako v roku 2013. Vyplýva to z faktu, že sa začalo účtovanie projektov zazmluvnených v roku 2013. Narástol počet žiadostí o úhradu výdavkov a tým sa zvýšila aj hodnota platieb vyplatených v prospech prijímateľov.

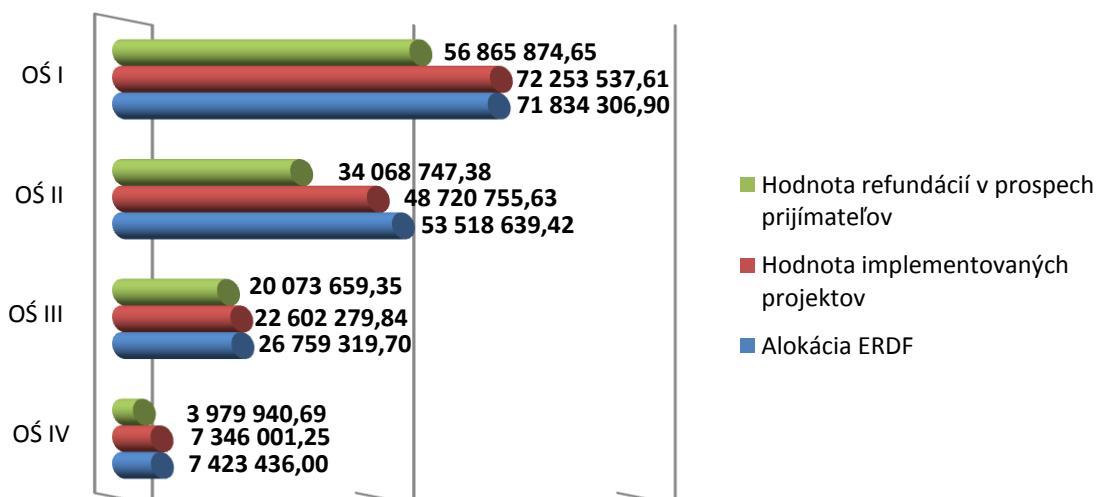
⁶ Hodnota platby v prospech prijímateľov od začiatku implementácie Programu zohľadňuje hodnotu prostriedkov, ktoré RO získal z titulu schválených a refundovaných neoprávnených výdavkov

Graf 7. Platby v prospech prijimatelov (v eurách)

Úroveň refundácie v prospech prijimatelov predstavuje od začiatku implementácie Programu, o niečo viac ako 72 % dostupnej alokácie. Refundácie v rozdelení na jednotlivé prioritné osi vzhľadom k hodnote realizovaných projektov ako aj alokácii predstavuje nižšie uvedený graf.

Graf 8. Stav refundácie prostriedkov v prospech prijimatelov (v eurách)⁷

Do konca roku 2014 boli Európskou komisiou vyplatené na programový účet Riadiaceho orgánu úhrady výdavkov v hodnote 110 205 616,51 miliónov eur z ERDF, z čoho v roku 2014 bolo odovzdaných 18 929 413,86 miliónov eur z ERDF.

⁷ Zohľadňuje záverečné hodnoty pre zúčtované projekty ako aj hodnoty zo zmlúv alebo dodatkov pre prebiehajúce projekty.

Tabuľka 4. Finančné informácie. Stav k 31.12.2014 (v eurách)

Prioritná os	Celkové financovanie operačného programu (EÚ a národné)	Základ pre výpočet príspevku z EÚ (verejné alebo celkové náklady)	Celková výška oprávnených výdavkov vynaložených prijímateľmi	Zodpovedajúci príspevok z verejných zdrojov	% realizácie
Prioritná os 1	84 834 307	P	68 574 476,18	68 574 476,18	80,83%
Prioritná os 2	62 963 105	P	41 068 654,75	41 068 654,75	65,23%
Prioritná os 3	31 481 553	P	24 061 178,78	24 061 178,78	76,43%
Prioritná os 4	8 733 453	P	4 684 570,24	4 684 570,24	53,64%
Celková suma	187 689 060	P	138 388 879,95	138 388 879,95	73,73%

Od začiatku implementácie Programu do konca roku 2014 narástli na programovom účte úroky vo výške 299 064,25 eur, z čoho v monitorovacom období: 1 992,55 eur.

2.1.3. Informácie o rozdelení využívania prostriedkov podľa kategórie oblasti podpory

Jednotlivé opatrenia podporené z prostriedkov ERDF sú označené kódmi oblasti podpory. Nasledujúca tabuľka znázorňuje indikatívne rozdelenie alokácie podľa kódov oblasti podpory uvedených v Programe. Okrem hodnoty alokácie na roky 2007-2013 obsahuje údaje o realizovaných projektoch (realizácia v roku 2014 a stav ku koncu roka 2014 od začiatku implementácie Programu), vrátane projektov technickej asistencie.

Strešný projekt, prostredníctvom ktorého je implementovaná prioritná os 3, bol v Programe v celku priradený k jednému kódu oblasti podpory. Celistvejší obraz o využití prostriedkov a rozdelení prebiehajúcich opatrení na jednotlivé kódy oblastí podpory je možné získať pripísaním prebiehajúcich mikroprojektov k jednotlivým kódom. V nižšie uvedenom prehľade rozdelenia kategórií oblastí podpory sú mikroprojekty priradené k príslušným kódom oblasti podpory. Údaje v nasledujúcej tabuľke sa týkajú všetkých implementovaných projektov a mikroprojektov v Programe, v prípade ktorých boli do konca monitorovacieho obdobia uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku. Uvedené hodnoty zahŕňajú konečné hodnoty pre finančne ukončené projekty a hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku pre projekty, ktorých implementácia ešte prebieha. Ku kódu 80, okrem hodnôt realizovaných projektov a mikroprojektov, boli pridelené aj náklady na riadenie strešného projektu.

Tabuľka 5. Kumulatívne rozdelenie poskytnutého príspevku Spoločenstva podľa kategórie

Kód	Indikatívne rozdelenie príspevku Spoločenstva z ERDF podľa kategórie podpory	Implementácia za rok 2014	Od začiatku implementácie Programu	% realizácie
3	629 631	206 550,89	404 052,95	64,17%
10	629 631	-	-	-
11	629 631	-	-	-
12	629 631	-	-	-
13	629 631	-	-	-
14	629 631	-	-	-
23	33 055 630	1 901 875,33	35 569 730,80	107,60%
24	6 296 311	3 080 221,68	7 275 109,81	115,54%
25	2 361 116	-	-	-
26	1 574 078	-	-	-
28	787 039	-	-	-
31	472 223	-	-	-
39	314 816	-	-	-
40	157 408	-	-	-
41	314 816	-	-	-
42	472 223	-	-	-
43	157 408	-	-	-
44	4 037 861	-	-	-
45	2 046 301	842 995,55	842 995,55	41,19%
46	6 296 311	3 722 570,38	19 753 020,19	313,72%
47	787 039	-	-	-
48	1 574 078	-	-	-

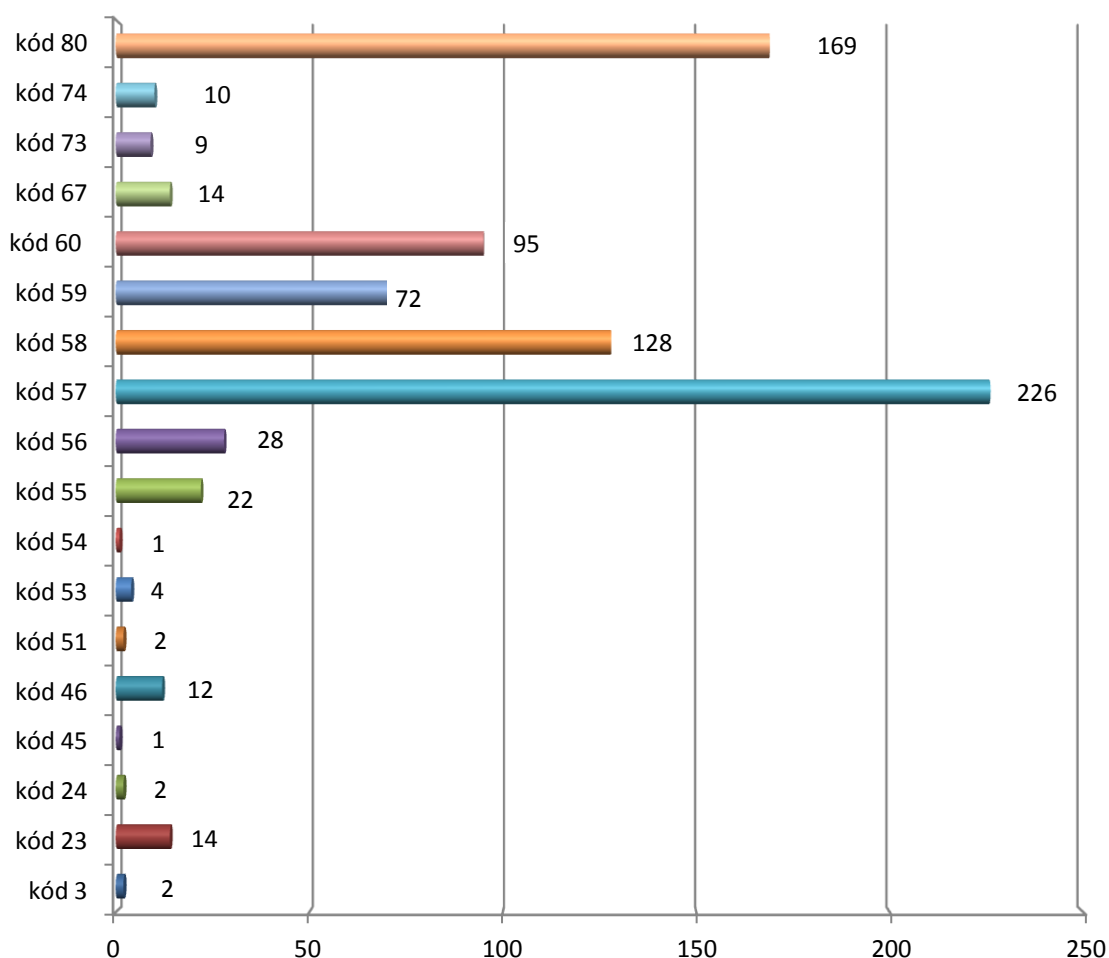
50	314 816	-	-	-
51	2 374 078	-	4 704 568,09	198,16%
53	3 561 116		3 672 541,57	103,12%
54	2 361 116	435 571,60	435 571,60	18,44%
55	12 592 621	172 169,14	664 868,88	5,27%
56	12 592 621	118 409,43	1 121 581,57	8,90%
57	14 166 699	5 563 530,29	29 164 655,90	205,86%
58	12 592 621	1 315 294,60	6 267 523,07	49,77%
59	12 592 621	1 686 767,38	22 408 389,63	177,94%
60	7 870 388	673 969,51	2 959 234,04	37,59%
61	1 101 854	-	-	-
66	314 815	-	-	
67	472 223	120 952,78	457 775,31	96,94%
69	314 815	-	-	-
73	1 416 670	21 980,11	286 971,19	20,25%
74	1 416 670	81 693,95	305 411,82	21,55%
80	1 574 078	1 698 618,79	11 212 707,26	712,33%
81	629 631	-	-	-
85	2 386 387		2 887 431,58	121%
86	4 407 417		4 650 220,60	105,51%
Spolu	159 535 701	20 364 604,26	155 044 361,40	97,18%
Forma financovania				
1	159 535 701	20 364 604,26	155 044 361,40	97,18%
Územie				
8	159 535 701	20 364 604,26	155 044 361,40	97,18%
Spolu	159 535 701	20 364 604,26	155 044 361,40	97,18%

Výrazne je viditeľné sústredenie finančných prostriedkov v štyroch kódoch oblasti podpory: 23, 46, 57 a 59, čiže kódoch týkajúcich sa oblasti podpory v oblasti cestnej infraštruktúry, stavby kanalizačných sietí, podpory v prospech posilnenia turistických služieb ako aj rozvoja kultúrnej infraštruktúry. Vyplyva to nielen z veľkého dopytu po tomto druhu infraštruktúry na poľsko-slovenskom pohraničí, čo potvrdzuje aj SWOT analýza a sociálna a ekonomická diagnóza tejto oblasti, ale aj veľkej hodnoty projektov realizujúcich takéto aktivity. Práve v kódoch 46, 57 a 59 boli v súvislosti s tým zaznamenané okrem iného najvyššie prekročenia. Výrazné prekročenie bolo zaznamenané aj v kóde 51, ktorý sa venuje propagácii biodiverzity a ochrany prírody, čo taktiež svedčí o tom, akým dôležitým problémom na poľsko-slovenskom pohraničí sú aktivity, ktorých cieľom je ochrana unikátnych hodnôt prírodného prostredia ako aj krajiny, ktoré v analýze SWOT pre Program boli označené ako jedna z najsilnejších stránok pohraničia.

Ak budú zohľadnené iba projekty realizované z prioritnej osi 1 a 2 Programu ako aj mikroprojekty z osi 3 číselné rozdelenie na jednotlivé kódy oblastí podpory sa znázorňujú nasledovne:

Graf 9. Číselné rozdelenie projektov realizovaných z prioritnej osi 1 a 2 ako aj mikroprojektov z prioritnej osi 3 podľa oblastí podpory

Na úrovni celého Programu takmer 28 % všetkých realizovaných projektov a mikroprojektov predstavovali projekty zamerané na podporu v prospech posilnenia turistických služieb,

čo je logickým následkom faktu, že poľsko-slovenské pohraničie má mnoho turisticky atraktívnych území, ale ako uvádzala SWOT analýza, nedostatočne využitých. Viac ako 15 % všetkých projektov a mikroprojektov realizovaných v rámci Programu predstavujú projekty, ktorých cieľom je ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva, čím sa snažia zabrániť ohrozeniu, na ktoré poukázala SWOT analýza, založeného na zániku regionálnych zvykov a tradícií následkom popularizácie masovej kultúry a postupujúcej globalizácie. Hoci len z hľadiska cezhraničného špecifika programu a jeho hlavného cieľa, ktorým je intenzifikácia založená na partnerstve poľsko-slovenskej spolupráce, prirodzený je veľký počet projektov realizovaných v kóde 80 zahrňajúcom opatrenia propagujúce partnerstvá, združenia a iniciatívy prostredníctvom tvorby sietí spolupráce. Projekty obsahujúce takéto aktivity predstavujú jednu pätinu všetkých projektov a mikroprojektov realizovaných v rámci Programu.

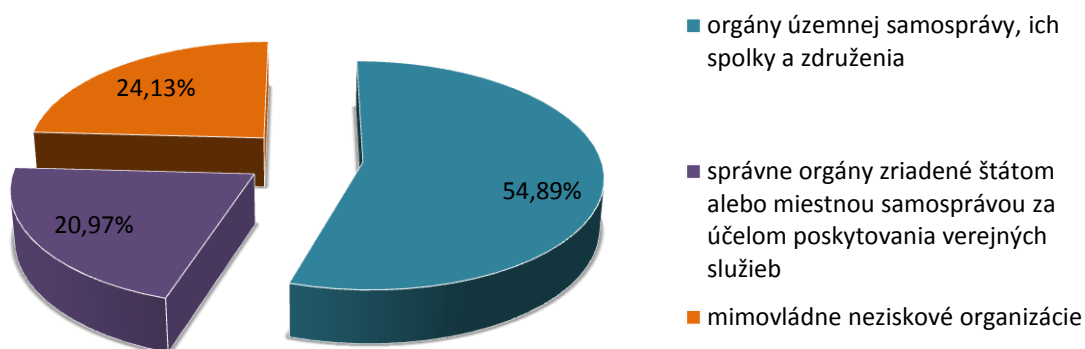
2.1.4. Pomoc podľa cieľových skupín

Spomedzi typov prijímateľov vymedzených v Programe, ktorí sa môžu uchádzať o finančný príspevok, je najviac projektov realizovaných vo všetkých troch prioritných osiach Programu orgánmi územnej samosprávy. Môže to okrem iného vyplývať zo špecifika Programu. Prvá prioritná os sú totiž opatrenia, ktoré sa nachádzajú v kompetencii orgánov územnej samosprávy, ako napr. modernizácia dopravných a cestných spojení alebo ochrana životného prostredia prostredníctvom rozšírenia kanalizačného systému. Spomínané orgány predstavujú viac ako 87 % prijímateľov v prioritnej osi 1. V druhej prioritnej osi, ktorá sa sústreďuje na opatrenia v oblasti turizmu, ochrany kultúrneho dedičstva a sietí spolupráce, je situácia oveľa diferencovanejšia. Medzi prijímateľmi implementujúcimi turistické a kultúrne projekty a tie, ktoré sú založené predovšetkým na nadväzovaní sietí spolupráce, výmene skúseností a špecializovaných znalostí je mnoho mimovládnych neziskových organizácií. Orgány územnej samosprávy predstavujú necelých 63 % všetkých prijímateľov v prioritnej osi 2, avšak mimovládne neziskové organizácie takmer 32 %. Početne najmenšou skupinou sú správne orgány zriadené štátom alebo miestnou samosprávou za účelom poskytovania verejných služieb. V osi 1 a 2 ich je 20, čiže necelých 6 % všetkých prijímateľov.

Najpočetnejšiu skupinu v prioritnej osi 3 Programu predstavujú orgány územnej samosprávy, ich spolky a združenia. Je ich 335, čo predstavuje 48 % prijímateľov mikroprojektov. Správne orgány zriadené štátom alebo miestnou samosprávou za účelom poskytovania verejných služieb (199) predstavujú 28 %, avšak mimovládne neziskové organizácie (170) 24 % prijímateľov realizujúcich mikroprojekty.

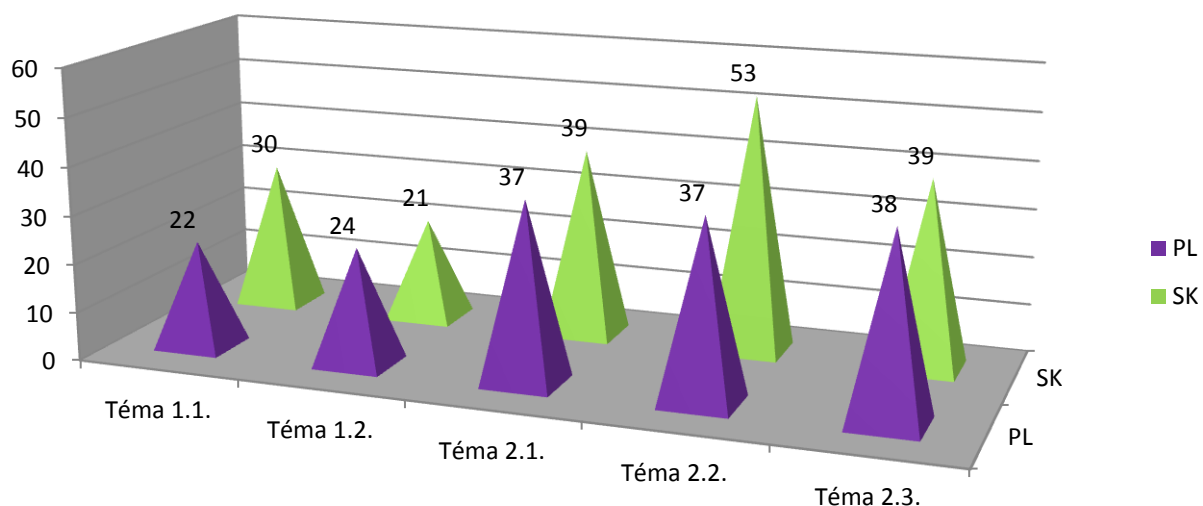
Nižšie uvedený graf predstavuje rozdelenie na typy prijímateľov realizujúcich projekty vo všetkých troch prioritných osiach Programu.

Graf 10. Kategórie prijímateľov implementujúcich projekty vo všetkých troch prioritných osiach Programu

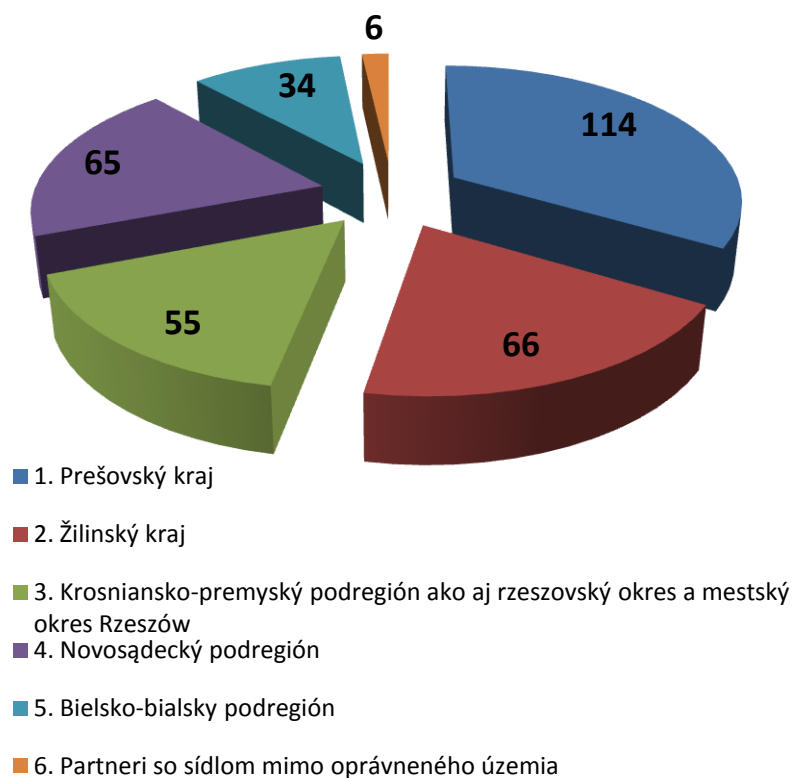
Projekty s finančným príspevkom v rámci prioritnej osi 1 a 2 Programu implementuje spolu 340 partnerov z Poľska a zo Slovenska. Podrobné rozdelenie partnerov v jednotlivých prioritných osiach a témach znázorňuje nižšie uvedený graf.

Graf 11. Partneri implementovaných projektov v prioritných osiach 1 a 2 v rozdelení na krajiny

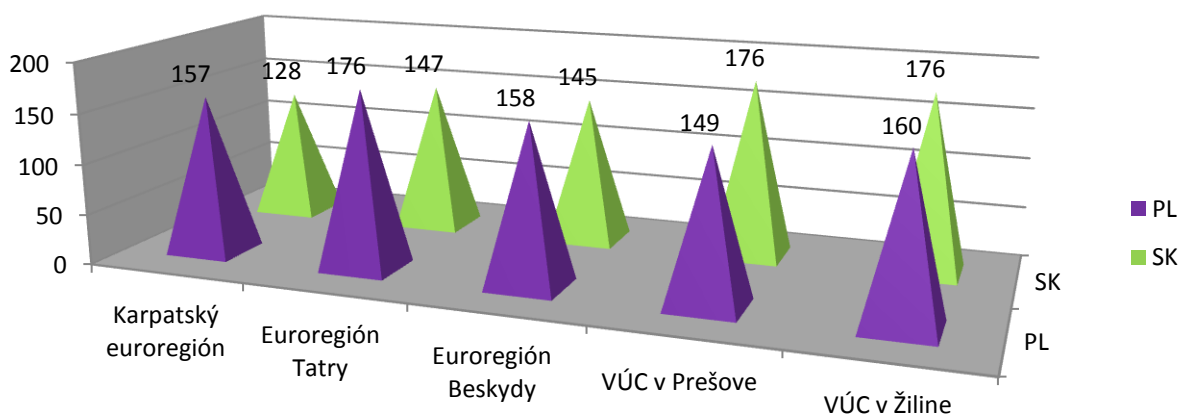
Projekty v prioritnej osi 1 a 2 realizuje 158 partnerov z Poľska a 182 zo Slovenska. Prijímatelia z Poľska predstavujú viac ako 64 % vedúcich partnerov implementovaných projektov (69 projektov). Môže to vyplývať z faktu, že obce na poľskej strane sú väčšie ako na slovenskej strane, s čím sa spájajú aj väčšie samosprávne možnosti. Nasledujúci graf znázorňuje účasť všetkých partnerov v rozdelení na regióny zahrnuté do oprávneného územia Programu.

Graf 12. Účasť partnerov projektov prioritnej osi 1 a 2 v rozdelení na regióny⁸

V rámci prioritnej osi 3 Programu implementuje projekty spolu 1 572 partnerov, z toho 800 z Poľska a 772 zo Slovenska. Podrobné rozdelenie partnerov implementujúcich mikroprojekty znázorňuje nižšie uvedený graf.

Graf 13. Partneri implementovaných projektov v prioritnej osi 3 v rozdelení na krajiny

Spolu vo všetkých troch prioritných osiach Programu implementuje projekty 1 912 partnerov, z čoho 958 z Poľska a 904 zo Slovenska.

⁸ Partneri so sídlom mimo oprávneného územia implementovali opatrenia na území oprávneného územia Programu.

Osobitnou otázkou sú cieľové skupiny, t. j. príjemcovia opatrení implementovaných v jednotlivých projektoch vo všetkých troch prioritných osiach Programu. V prípade projektov z oblasti dopravnej infraštruktúry a infraštruktúry ochrany životného prostredia sú najčastejšie miestne komunity. Efekty týchto projektov majú nepriamy vplyv aj na rozvoj cestovného ruchu. Zlepšenie dopravnej dostupnosti ako aj čistoty životného prostredia je podnetom k ďalšiemu rozvoju turistickej základne a k tvorbe ďalších turistických zaujímavostí. Prirodzeným dôsledkom je nárast počtu osôb navštevujúcich región, ktoré sa zároveň stávajú nepriamou dodatočnou cieľovou skupinou projektov implementovaných v rámci prioritnej osi 1 Programu. Sú však hlavnou cieľovou skupinou projektov z témy 2.1. Tieto efekty môžu však v značnej miere využívať aj miestni obyvatelia a podnikatelia rozvíjajúci činnosť spojenú s poskytovaním služieb. V prípade projektov z oblasti ochrany kultúrneho dedičstva sú cieľovou skupinou nielen miestne komunity, ale aj osoby navštevujúce región. Dôležitou cieľovou skupinou je mládež. Vďaka kultúrnym a vzdelávacím opatreniam sa medzi mladými zvyšuje povedomie o potrebe zachovať bohaté tradície a zvyky regiónu, a taktiež o ochrane historických objektov. Špecifickú cieľovú skupinu predstavujú príjemcovia sieťových projektov. Z ich výsledkov priamo čerpajú inštitúcie verejného sektora a mimovládne organizácie, obchodné organizácie, vzdelávacie orgány, a taktiež sektor malých a stredných podnikov. V prípade mikroprojektov predstavujú hlavnú cieľovú skupinu obyvatelia obcí zapojených do realizácie daného projektu. Mnoho opatrení bolo implementovaných aj s prihliadnutím na návštevníkov poľsko-slovenského pohraničia. Dôležitú skupinu v mikroprojektoch predstavovali hendikepované osoby a osoby sociálne marginalizované. Hoci sa v projektoch z prioritných osí 1 a 2 nachádzali prvky zamerané na podporu hendikepovaných osôb, iba v prioritnej osi 3 boli implementované projekty, ktoré boli celé zamerané na hendikepované osoby a sociálne marginalizované osoby.

2.1.5. Vrátená alebo znovu použitá pomoc

V roku 2014 nebolo v Programe zaznamenané vrátenie alebo opakované využitie štátnej pomoci v zmysle čl. 57 a 98 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1083/2006.

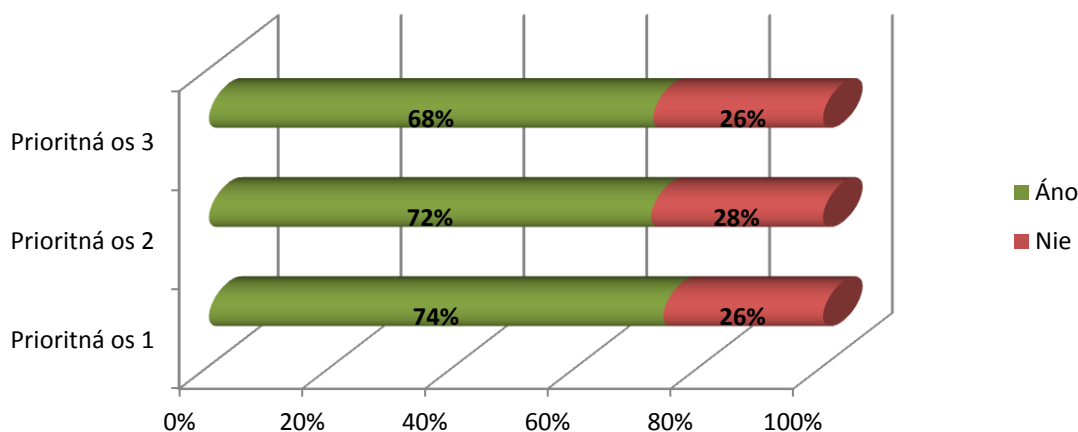
2.1.6. Kvalitatívna analýza

Spoločná stratégia Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013 si ako hlavný cieľ vybrala intenzifikáciu poľsko-slovenskej spolupráce založenej na partnerstve, ktorá bude mať vplyv na trvalo udržateľný rozvoj prihraničnej oblasti. Výsledky hodnotiaceho prieskumu uskutočneného na zákazku Ministerstva infraštruktúry a rozvoja, Riadiaceho orgánu Programu⁹ poukazujú na to, že od roku 2007 výrazne narástla intenzita cezhraničných vzťahov medzi Poľskom a Slovenskom, čo ovplyvnila implementácia Programu. Na jednej strane sa posilnili už existujúce partnerstvá medzi orgánmi na poľskej a slovenskej strane hranice, na strane druhej sa vytvorili nové partnerstvá.

---

⁹ Záverečná správa Efekty implementácie Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013 vyhotovená hodnotiteľom firmou IMAPP sp. z o.o.

Graf 14. Predchádzajúca spolupráca s partnermi projektu¹⁰

Autori hodnotiacej správy opisujú väčšinu partnerstiev implementujúcich projekty v rámci Programu ako veľmi kvalitné partnerstvá. Uvádzajú, že takéto názory majú aj Prijímatelia, s ktorými boli uskutočňované ankety, ktorí neoznamovali vážne problémy súvisiace so spoločnou realizáciou projektov. Hodnotitelia zdôrazňujú, že najlepším meradlom sily partnerstva je trvalosť, ktorá vo väčšine skúmaných projektov nevzbudzuje žiadne pochybnosti.

Výsledky uskutočnených prieskumov¹¹ nepokazujú ani na výskyt systematických bariér alebo problémov vyplývajúcich z nadviazania partnerstiev a realizácie projektov. Avšak závery z kvalitatívnych prieskumov obracajú pozornosť na určitú slabosť partnerského vzoru projektov, ktorým okrem iného vyplýva z rozdielov v administratívnom rozdelení obidvoch krajín. Podľa názoru respondentov sa hlavná bariéra týkala administratívneho členenia na slovenskej strane. Slovenské obce sú oveľa menšími jednotkami ako poľské gminy, čo veľmi často sťažuje realizáciu spoločných projektov. Veľkosť gminy sa prenáša aj na schopnosť jednotky zaistiť vlastný vklad ako aj organizačné zdroje (personálne), ktoré daná jednotka môže určiť na realizáciu a administratívu projektu.

Dôležité je aj to, že opýtaní v ankete ani raz jednoznačne neuviedli, že nemajú záujem o budúcu spoluprácu. Ba čo viac, väčšina respondentov, ktorí potvrdili záujem o ďalšiu spoluprácu vyhlásila, že majú nápady na ďalšie spoločné opatrenia, pri čom takmer v polovici prípadov sú to už konkrétne plány.

Z pozorovaní STS počas návštev po ukončení projektov, ako aj kontaktov s prijímateľmi, ktorí projekty už ukončili, vyplýva, že v mnohých prípadoch sa v spolupráci pokračuje. V niektorých prípadoch sa už nastalo zapísala do kalendára udalostí partnerov (napr. pravidelne organizované spoločné výstavy, koncerty, športové udalosti alebo stretnutia delenia sa oblátkou), v iných priniesla nové nápady, ktoré sú často realizované vo forme mikroprojektov.

Aj napriek výskytu objektívnych a vážnych rozdielov medzi projektmi implementovanými v rámci osí 1 a 2 a projektmi implementovanými v rámci osi 3 (žiadne spoločné projekty v prioritnej osi 3 Programu) je partnerstvo v mikroprojektoch v určitých aspektoch porovnateľné k tomu pozorovanému v projektoch z prioritnej osi 1 a 2. Väčšina prijímateľov mikroprojektov realizuje

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Ibidem.

aj projekty s partnermi, s ktorými už skôr spolupracovali. Viac ako 95 % opýtaných v anquete rozšírilo rozsah spolupráce o nové oblasti podpory. V prípade jednej pätiny opýtaných mala byť realizácia mikroprojektu spôsobom kontroly, ako sa projekt v partnerstve realizuje. Rozhodná väčšina je spokojná s výsledkami tohto pokusu a v spolupráci chce pokračovať

Partnerská spolupráca v rámci Programu, ktorej cieľom je podpora trvalo udržateľného rozvoja pohraničnej oblasti, mala byť v podstate založená na využití silných stránok poľsko-slovenského pohraničia a nivelovania jeho slabých stránok (určených v SWOT analýze v Programe) a v súlade s vytýčenými cieľmi sa mala sústreďovať do troch oblastí.

Prvou z nich bolo skvalitnenie stavu cezhraničnej infraštruktúry vedúcej k priestorovej integrácii územia ako aj k zvýšeniu jeho dostupnosti a atraktivity pre obyvateľov, investorov a turistov. Aktivity realizované v rámci tohto cieľa sa týkali nielen dopravnej infraštruktúry, ale aj ochrany životného prostredia a boli zamerané na zlepšenie spojení v miestnej prihraničnej dopravnej sieti, ako aj na zachovanie a ochranu bohatého prírodného dedičstva prostredníctvom zníženia znečistenia životného prostredia.

Prevažná väčšina opatrení implementovaných v rámci projektov, ktoré sa venujú dopravnej infraštruktúre je v súlade s predpokladmi Programu a je založená na investíciách zlepšujúcich dostupnosť a kvalitu regionálnych a lokálnych ciest. Vďaka tomu sa zároveň skvalitňuje komunikácia na miestnej úrovni, takzvaná „každodenná“ komunikácia, bezpečnosť a prístup k lokálnym objektom. Hodnotiaca správa veľmi vysoko ohodnotila projekty, vďaka ktorým boli vytvorené nové, plne funkčné cesty cez hranicu (projekty *Oravská cesta* a *Rozvoj cestnej infraštruktúry medzi okresmi Krosno – Jaslo – Bardejov*). Berúc do úvahy rozmiestnenie projektov z oblasti dopravnej infraštruktúry na oprávnenom území Programu je viditeľné, že charakter realizovaných aktivít odzrkadľoval špecifické potreby. Projekty realizované v oblasti bielsko-bialského podregiónu a v Žilinskom kraji boli sústredené predovšetkým na zlepšovanie kvality ciest a tým aj na zvýšenie bezpečnosti, a taktiež skvalitnenie komunikácie v lokálnej prihraničnej dopravnej sieti. V centrálnej časti oprávneného územia Programu aktivity z oblasti dopravnej infraštruktúry spájali prvky týkajúce sa zvýšenia bezpečnosti (modernizácia dopravných ťahov, stavba kruhových objazdov a chodníkov pre chodcov) v často navštevovanej oblasti Pienin a zlepšenia prístupu k miestnym objektom na oboch stranách hranice. V rámci Programu bolo najmenej implementovaných projektov zameraných na skvalitnenie dopravnej infraštruktúry vo východnej časti oprávneného územia. Oveľa väčší význam, nielen pre miestne komunity, ale aj osoby navštevujúce pohraničie, môžu mať výsledky projektov, ktorých cieľom je modernizácia existujúcich cestných ťahov vedúcich k hraničným priechodom a s tým súvisiace bezpečnejšie a pohodlnejšie cestovanie, a taktiež skvalitnenie „každodenného“ spojenia. Hodnotiaca správa zdôrazňuje, že aktivity realizované v rámci projektov z oblasti dopravnej infraštruktúry zodpovedali potrebám miestnej komunity a väčšina z nich mala priamy ako aj nepriamy vplyv na cezhraničné cestné spojenia.

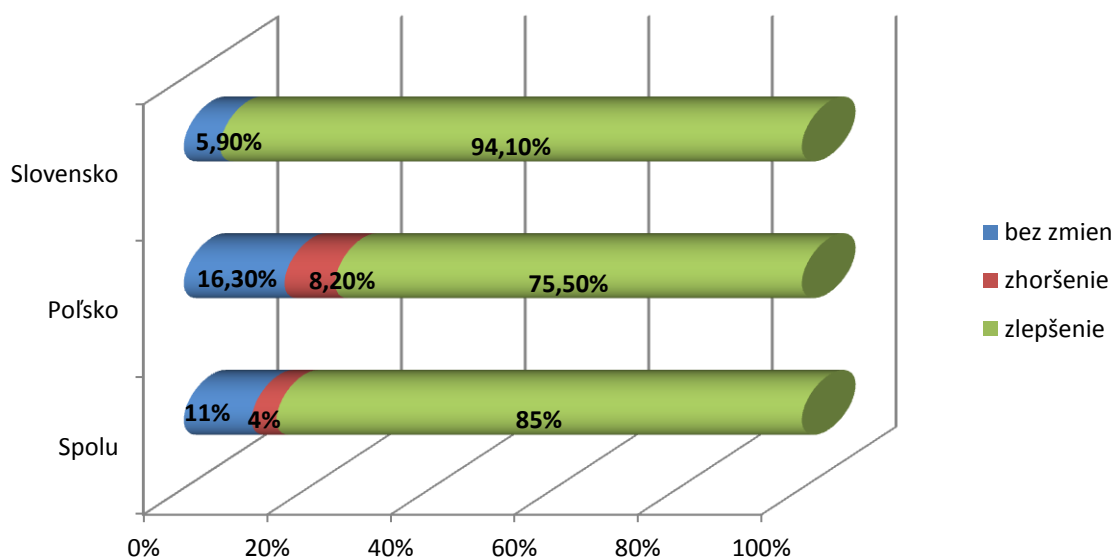
Väčšina aktivít implementovaných v rámci projektov oblasti infraštruktúry ochrany životného prostredia sa týka stavby vodnej a kanalizačnej infraštruktúry a čistiarni odpadových vôd. Vyplývalo to po prvé zo slabých stránok vo vyššie uvedených oblastiach, na ktoré poukázala SWOT analýza Programu a po druhé z prírodných podmienok na území poľsko-slovenského pohraničia (hornaté územie si vyžaduje špecifický prístup k otázkam spojeným s budovaním kanalizácie), a po tretie z potrieb komunity pohraničia. V porovnaní s inými aktivitami realizovanými v rámci Programu

vykazujú projekty zamerané na zníženie znečistenia životného prostredia veľmi veľkú priestorovú koncentráciu. Aktivity súvisiace s rozšírením infraštruktúry životného prostredia boli realizované predovšetkým v regióne povodia poľsko-slovenských hraničných vôd, čiže povodia Dunajca, Popradu a Oravského jazera, ktoré predstavujú z prírodného a turistického hľadiska vzácne lokality. Dostupné štatistické údaje potvrdzujú, že v posledných rokoch sa na území pohraničia výrazne zlepšila dostupnosť vodnej a kanalizačnej infraštruktúry. Hodnotiaca správa uvádza, že investície do infraštruktúry ochrany životného prostredia boli veľmi potrebné, pretože v opačnom prípade by rad iných investícií, predovšetkým na územiach s nadpriemerným turistickým potenciálom, nebolo možné realizovať, efektom čoho by bolo nulové zlepšenie kvality života miestnych obyvateľov, ako aj ďalšie zhoršenie stavu životného prostredia a zníženie turistickej atraktivity lokalít. V hodnotiacej správe boli vysoko ohodnotené projekty súvisiace s ochranou biologickej diverzity, zdôrazňovali ich špecifický a výnimočný cezhraničný charakter (projekty: *Revitalizácia beskydských lesov s cieľom zlepšenia ich spoločenských, ekologických a protipovodňových funkcií na území poľsko-slovenského pohraničia* ako aj *Ochrana ohrozených druhov vtákov v Západných Karpatoch*).

Ďalším cieľom a oblasťou spolupráce v rámci Programu bolo zvýšenie turistickej atraktivity pohraničia, ochrana kultúrneho dedičstva regiónov a tvorba tematických sietí partnerskej spolupráce a tematických skupín.

Oprávnené územie Programu sa charakterizuje bohatými zdrojmi kultúrneho a prírodného dedičstva, ktoré, ako na to poukázala SWOT analýza pre Program, nie sú úplne využívané okrem iného kôli nízkej úrovni vybudovanej infraštruktúry ako aj zlý stav historických pamiatok a prírodných rezervácií. Výsledky anketových prieskumov, uskutočnených v rámci prieskumu hodnotiaceho vplyv Programu, poukazujú však na to, že prevažná väčšina respondentov spozorovala v posledných rokoch zlepšenie, predovšetkým v úrovni využitia kultúrneho, historického a prírodného dedičstva poľsko-slovenského pohraničia.

Graf 15. Zmena situácie týkajúcej sa využitia historických, kultúrnych a prírodných hodnôt¹²

¹² Ibidem.

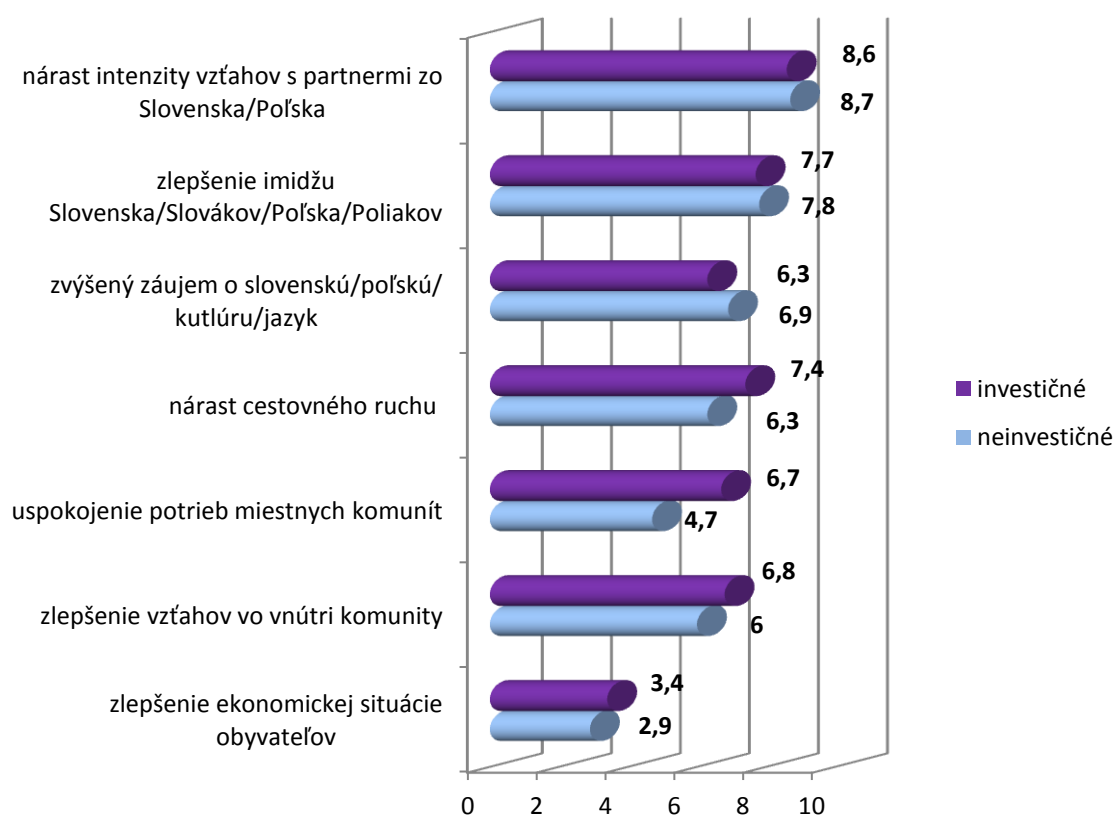
Dostupné údaje znázorňujú aj to, že v priebehu posledných rokov sa zvýšil počet organizovaných kultúrnych podujatí a ich účastníkov. Podľa autorov správy je časť zásluh spojených so zlepšením situácie, predovšetkým v prihraničnom pásme, možné pripísať vplyvom intervencie Programu. V rámci implementovaných projektov boli aktivity zamerané na ochranu kultúrneho dedičstva realizované v dvoch líniách, a to prostredníctvom modernizácie existujúcej infraštruktúry tak, aby mohla intenzívnejšie slúžiť poľsko-slovenskej výmene, ako aj prostredníctvom organizácie rozličných kultúrnych podujatí, počas ktorých boli prezentované regionálne tradície, remeslá a kuchyňa. Organizované podujatia predstavovali na jednej strane dodatočnú atrakciu pre turistov a na strane druhej sa pričínili o udržanie tradícií charakteristických pre región, čím taktiež pomohli zachovať a formovať kultúrnu identitu a prepojenie miestnych obyvateľov, predovšetkým mládeže, s regiónom. Je to dôležité predovšetkým z toho hľadiska, že zanikanie regionálnych zvykov a tradícií následkom popularizácie masovej kultúry bolo v SWOT analýze Programu uvedené ako jedno z ohrození poľsko-slovenského pohraničia. Vo viacerých prípadoch sa aktivity projektov sústredili na niveláciu slabej stránky pohraničia uvedenej v SWOT analýze ako zlý stav mnohých historických objektov a to prostredníctvom ich modernizácie a prispôsobenia pre nové ciele. Medzi projektmi implementovanými v rámci Programu sa nachádza aj skupina, ktorá sa sústrediac na ochranu kultúrneho dedičstva rozhodla využiť ho ako určitý magnet na pritiahnutie turistov.

Štatistické údaje poukazujú na to, že intenzita cestovného ruchu na poľsko-slovenskom pohraničí rástla a doháňala straty po finančnej kríze v roku 2009. V konečnom dôsledku sa zvýšila aj turistická dostupnosť (počet funkčných ubytovacích zariadení). Dominantnú úlohu v oblasti cestovného ruchu na území oprávneného územia zohráva prihraničné pásmo, ktoré priťahuje oveľa viac turistov, ako by vyplývalo z demografického potenciálu. Mnoho aktivít v ukončených projektoch bolo zameraných na tvorbu nových výstupov nielen z oblasti aktívneho, ale aj kultúrneho cestovného ruchu. Vznikli nové turistické výstupy, také ako vyhladkové veže, lanové parky, cyklistické trasy, boli vyznačené nové pešie chodníky, boli obnovené kultúrne pamiatky. Vznikli aj také unikátne výstupy, ktoré využívajú špecifiká poľsko-slovenského pohraničia – Park tmavej oblohy „Poloniny“ ako aj sieť objektov na poľskej a slovenskej strane hranice umožňujúca pozorovanie oblohy nielen v noci, ale aj cez deň. Podľa názoru autorov hodnotiacej správy si pozornosť zaslúžia aj zábery spojené s vytvorením informačných portálov zameraných na turistov, približujúcich im poľsko-slovenské pohraničie a obsahujúcich základné a potrebné informácie (napr. projekt *Turistika bez hraníc – posilnenie cezhraničnej spolupráce v oblasti cestovného ruchu na základe trvalo udržateľného rozvoja životného prostredia*).

Pre rozvoj pohraničia je potrebná aj úzka spolupráca medzi partnermi z Poľska a zo Slovenska, tvorba tematických sietí a podpora spoločných výstupov. Iba vďaka spoločnému úsiliu, výmene skúseností a dobrej praxi, ako aj skoordinovaným aktivitám sa darí dosiahnuť požadovaný výsledok. Napriek tomu, že Program pripúšťal možnosť tvorby sietí hospodárskej a sociálnej spolupráce sústredených na rôzne témy, výrazná časť realizovaných aktivít sa vo veľkej miere koncentrovala na tvorbe silnejších administratívnych, právnych a štrukturálnych prepojení. Spolupráca medzi oboma štátmi existuje už mnoho rokov, zvyšuje sa však počet partnerov zapojených do nej. Ako vyplýva z ankiet uskutočnených v rámci hodnotiaceho prieskumu, systematicky sa zlepšuje aj kvalita tejto spolupráce. O merateľných výsledkoch sieťových projektov implementovaných v rámci Programu bude možné hovoriť v perspektíve niekoľkých rokov, keď bude možné ohodnotiť účinnosť opatrení vytvorených štruktúr a sietí spolupráce, ako aj to, či účastníci kurzov, ktorí si zvýšili svoje kvalifikácie, boli schopní tieto vedomosti využiť aj v praxi.

Tretím strategickým cieľom v Programe bola podpora miestnych iniciatív a nadväzovanie cezhraničných kontaktov prostredníctvom implementácie mikroprojektov založených na opatreniach typu „ľudia pre ľudí“, ktoré podnecujú miestne orgány a obyvateľov k zapojeniu sa do spoločných zámerov. Podporované iniciatívy sa mali pričiniť o zlepšenie situácie v oblasti kultúry, osvetu, cestovného ruchu, športu a v sociálnej a hospodárskej sfére. Z výsledkov ankiet uskutočnených v rámci hodnotiaceho prieskumu Programu vyplýva, že zámery financované v rámci mikroprojektov mali podľa respondentov obrovský vplyv na zlepšenie imidžu Poľska a Slovenska, ako aj obyvateľov oboch krajín.

Graf 16. Hodnotenie dopadu projektov podľa prijímateľov – porovnanie investičných a neinvestičných mikroprojektov. Hodnotenie v rozmedzí 0-10, kde 10 predstavuje „veľmi veľký vplyv“¹³

Autori hodnotiacej správy na základe uskutočneného anketového prieskumu prijímateľov hodnotia, že pridaná hodnota mikroprojektov ukončených v rámci Programu sa v najväčšej miere týkala nárastu intenzity vzťahov so zahraničnými partnermi. Najsilnejší dopad v tejto oblasti bol zaznamenaný v mikroprojektoch spojených so spoluprácou v oblasti vzdelávania, športu a oddychu ako aj spoluprácou samosprávnych jednotiek.

¹³ Ibidem.

Autori správy obracajú pozornosť aj na určité oblasti v implementácii Programu, ktorých efekty hodnotia ako nie úplne uspokojivé. Poukazujú na relatívne malý počet nových poľsko-slovenských partnerstiev, čo je vo veľkej miere spojené s dominantným postavením orgánov územnej samosprávy medzi prijímateľmi Programu. Databáza infraštruktúry kultúrnych inštitúcií, ktorá je a určite v budúcnosti aj naďalej bude základom pre poľsko-slovenskú spoluprácu, slúži, podľa názoru hodnotiteľov, predovšetkým lokálnym komunitám. U autorov správy najviac pochybností vzbudili projekty, ktoré boli založené na tvorbe sietí spolupráce – zdôrazňujú, že reálne efekty týchto projektov prinesie verifikácia pôsobenia jednotlivých sietí spolupráce vytvorených v rámci uskutočnených projektov.

V kapitole 3 tejto správy sú podrobne opísané typy projektov a mikroprojektov implementovaných v rámci programu na príkladoch projektov a mikroprojektov vecne a finančne ukončených v roku 2014.

Implementácia Lisabonskej stratégie

V súlade s ustanoveniami Programu sú všetky operácie finančne podporené v rámci Programu posudzované z hľadiska ich prínosu k naplneniu cieľov Lisabonskej stratégie. Vzhľadom na špecifikum poľsko-slovenského pohraničia sa väčšina projektov realizovaných v rámci všetkých troch prioritných osí Programu začleňuje do priority kohéznej politiky definovanej v revidovanej Lisabonskej stratégii ako zlepšenie atraktivity členských štátov, ich regiónov a miest prostredníctvom zlepšenia ich dostupnosti, zabezpečenia primeranej kvality a úrovne služieb a ochrany životného prostredia. Opatrenia implementované v rámci týchto projektov slúžia na zlepšenie atraktivity poľsko-slovenského pohraničia zvyšujúc jeho dostupnosť pomocou modernizácie komunikačnej a dopravnej infraštruktúry, pričom sa o ochranu životného prostredia, rozvíjajúc a zvyšujúc kvalitu turistických služieb, a taktiež propagujúc kultúrne a prírodné dedičstvo regiónu. Ukončené boli aj projekty začleňujúce sa do priority definovanej ako podporovanie inovácií, podnikania a rastu hospodárstva založeného na vedomostiach získaných z výskumu a inovačný potenciál, vrátane nových informačných a komunikačných technológií.

Stratégia Európa 2020

Projekty implementované v rámci Programu zapadajú do cieľov Stratégie Európa 2020. Najväčšia skupina, takmer 70 % všetkých projektov a mikroprojektov implementovaných v rámci Programu, zapadá do cieľov priority Stratégie *Udržateľný rozvoj – podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje*. V rámci týchto projektov boli realizované aktivity zvyšujúce konkurencieschopnosť pohraničia, taktiež prostredníctvom tvorby nových výstupov a turistických a kultúrnych služieb s využitím nepopierateľných bohatstiev poľsko-slovenského pohraničia, čiže kultúrneho a prírodného dedičstva. Viac ako 23 % implementovaných projektov a mikroprojektov zapadá do priority Stratégie *Inkluzívny rast – podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť*. Cieľom aktivít realizovaných v rámci týchto projektov bolo zlepšenie kvality ľudského kapitálu, výmena poznatkov a skúseností, užšia spolupráca medzi poľskými a slovenskými partnermi, a taktiež nadobúdanie nových schopností, zvyšovanie mobility pracovnej sily na poľsko-slovenskom pohraničí a zabezpečovanie lepšieho prietoku informácií v oblasti trhu práce a právnych predpisov platných na oboch stranách hranice. Trochu viac ako 13 % projektov a mikroprojektov

implementovaných v rámci Programu založených okrem iného na výmene poznatkov a informácií, propagácii využitia moderných riešení, a taktiež popularizácii kultúrneho dedičstva, zapadá do zámerov priority Stratégie *Inteligentný rast – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii*.

Makroregionálne stratégie

Oprávnené územie Programu patrí na poľskej strane k územiu, na ktoré sa vzťahuje Stratégia Európskej únie pre región Baltského mora, avšak na slovenskej strane k územiu, na ktoré sa vzťahuje Stratégia Európskej únie pre Dunajský región. Obidve stratégie majú však spoločné prvky, s ktorými sa pri širšej interpretácii pokrývajú aj predpoklady Programu, jeho prioritné osi, ako aj tématika implementovaných projektov.

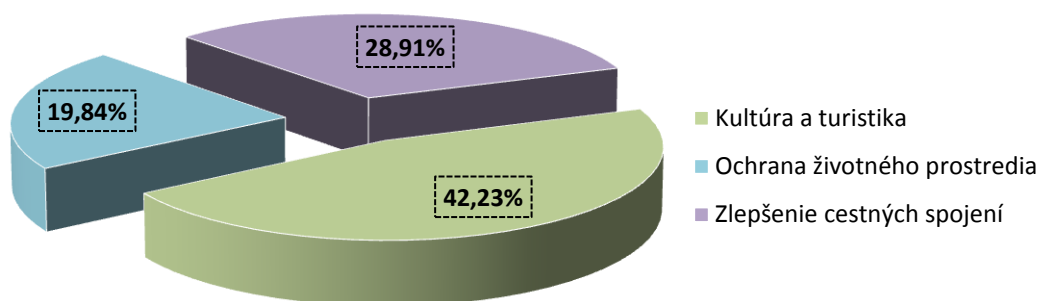
Prvým spoločným menovateľom sú opatrenia z oblasti široko chápanej kultúry a cestovného ruchu. Vklad Programu do implementácie predpokladov obidvoch stratégií je z tohto hľadiska najväčší. Zachovaniu a propagácii kultúrneho dedičstva ako aj široko chápanej oblasti cestovného ruchu, nielen didaktickej (kultúrnej), ale aj oddychovej a aktívnej, bolo venovaných viac ako 550 projektov a mikroprojektov implementovaných v rámci Programu. Cieľom realizovaných aktivít bola propagácia unikátneho kultúrneho a prírodného dedičstva regiónu poľsko-slovenského pohraničia, zachovanie kultúrnej identity, vrátane tradícií charakteristických pre región a zanikajúcich v súvislosti s globalizáciou, a taktiež zvyšovanie konkurencieschopnosti regiónu z turistického hľadiska prostredníctvom rozvoja spolupráce, investovania do infraštruktúry a tvorby nových turistických produktov.

Ďalšou skupinou projektov implementovaných v rámci Programu a zapadajúcich do predpokladu nielen Stratégie Európskej únie pre región Baltského mora, ale aj Stratégie Európskej únie pre Dunajský región sú projekty a mikroprojekty zamerané na ochranu životného prostredia. Ku koncu roku 2014 ich bolo 19, avšak zacielením na prírodné (povodia riek) a turisticky (horské územia, územia bohaté na prírodné zdroje pitných liečivých vôd a geotermálnych vôd) dôležité územia sa pričínili o ochranu vôd, pôdy ako aj biodiverzity, a taktiež, nepriamo sa pridali k aktivitám s oveľa väčším dopadom, ktorých cieľom je oslabenie eutrofizácie Baltského mora.

Tretou skupinou spoločných cieľov pre obidve Stratégie a Program sú projekty, ktoré sa venujú zlepšeniu dopravných a cestných spojení. Hlavným cieľom 16 projektov tohto typu implementovaných v rámci Programu bolo ku koncu roku 2014 zvýšenie dostupnosti poľsko-slovenského pohraničia predovšetkým prostredníctvom modernizácie dopravných spojení.

Percentuálny vklad do Stratégie Európskej únie pre región Baltského mora ako aj pre Dunajský región troch vyššie uvedených skupín z hľadiska hodnoty projektov a mikroprojektov implementovaných/ukončených v rámci Programu znázorňuje nižšie uvedený graf.

Graf 17. Percentuálny vklad do Stratégie Európskej únie pre región Baltského mora ako aj pre Dunajský región skupín projektov a mikroprojektov implementovaných v rámci Programu

Do piliera Stratégie Európskej únie pre Dunajský región, ktorý sa venuje užšej spolupráci vo vnútri regiónu, sa začlenili okrem iného všetky mikroprojekty založené na predpoklade „ľudia pre ľudí“ implementované slovenskými prijímateľmi.

2.2. Informácie o súhlade s právnymi predpismi Spoločenstva

V monitorovacom období sa nevyskytli žiadne problémy súvisiace so súladom s právnymi predpismi Spoločenstva.

2.3. Závažné problémy, ktoré sa vyskytli a opatrenia prijaté na ich odstránenie

Počas monitorovacieho obdobia neboli zaznamenané významné problémy v zmysle čl. 62 nariadenia (ES) č. 1083/2006.

2.4. Zmena v kontexte realizácie operačných programov

V roku 2014 sa nevyskytli významné zmeny sociálnych a ekonomických ukazovateľov charakterizujúcich oblasť Programu a opísaných v podrobnej sociálnej a ekonomickej analýze oprávneného územia.

2.5. Podstatné úpravy podľa článku 57 nariadenia (ES) č. 1083/2006

V roku 2014 sa nevykonávali úpravy v zmysle čl. 57 nariadenia (ES) č. 1083/2006.

2.6. Doplnkovosť s inými nástrojmi

Doplnkovosť projektov implementovaných v rámci Programu je možné posudzovať nielen v časovom a priestorovom kontexte, ale aj tématickom. Vyskytujúcu doplnkovosť charakterizujú v niektorých prípadoch všetky tri uvedené prvky: doplnkovosť s projektmi implementovanými v predchádzajúcej finančnej perspektíve, s projektmi implementovanými na danom území v rámci iných programov, projektmi implementovanými rovnobežne v rámci toho istého Programu ako aj projektmi s podobnými cieľmi. Doplnkovosť s inými programami je v určitej miere podmienená lokalitou

daného projektu a prijímateľa. V strednej časti oprávneného územia sa vyskytuje komplementárnosť s regionálnymi programami alebo s Programom rozvoja vidieka. V západnej a východnej časti oprávneného územia sa vyskytuje doplnkovosť s inými cezhraničnými programami.

Správa, ktorá predstavuje zhrnutie hodnotiaceho prieskumu s názvom *Efekty implementácie Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013* poukazuje na to, že v priestorovom poňatí je na území celého oprávneného územia Programu možné pozorovať doplnkovosť implementovaných mikroprojektov s investíciami podporenými v rámci prioritnej osi 1 a 2 Programu. Autori správy v tomto kontexte obracajú pozornosť na priestorovú doplnkovosť, ktorá sa prejavuje v koncentracii intervencie na území daného územného orgánu. Konštatujú, že s priestorovou doplnkovosťou sa často spája aj predmetná komplementárnosť. Ako príklad uvádzajú slovenské Medzilaborce, kde finančný príspevok v rámci oblasti podpory 2.1 Programu umožnil rozvoj turisticko-rekreačnej infraštruktúry, avšak vďaka podpore z osi 3 bola možná podpora organizácií kultúrnych a športových udalostí.

Nižšie boli predstavené najzaujímavejšie príklady doplnkovosti identifikované v roku 2014.

Príkladom doplnkových projektov na mnohých z vyššie uvedených úrovniach môžu byť projekty, ktoré sa venujú ochrane životného prostredia realizované na Orave. Dôležitá je časová os ich realizácie siahajúca ešte do predchádzajúcej finančnej perspektívy. V rámci Programu Interreg III A Poľsko-Slovenská republika 2004-2006 boli na poľskej a slovenskej strane hranice ukončené tri projekty, ktoré sa venovali ochrane životného prostredia a rozvoja jeho infraštruktúry. V perspektíve 2007-2013 sú v tom istom regióne ukončené/implementované ďalšie štyri. Dva z nich sú

oddočítane komplementárne s projektmi realizovanými na poľskej strane v rámci Malopoľského regionálneho operačného programu. Sú to projekty *Zlepšenie čistoty riek regiónu Oravy – riek Čierna Orava, Orava, Oravica a Oravská priehrada* ako aj *Ochrana vody riek Oravy na území Natura 2000 prostredníctvom stavby kanalizácie v Podwilku, Chyžnom a Trstenej*, ktorého vedúcim partnerom bola obec Jablonka. V rámci týchto

projektov boli okrem kanalizácie postavené aj dve čistiarnie odpadových vôd: v Podwilku a Chyžnom. Vďaka stavbe čistiarni bola možná realizácia stavby ďalšej etapy kanalizácie v obidvoch obciach – postavená v rámci Malopoľského regionálneho operačného programu. Kanalizácia má viac ako 21 km. Zámerom všetkých vyššie uvedených opatrení je zaistenie čistého životného prostredia regiónu Orava. Významný je aj fakt, že Čierna Orava sa ako jediná rieka z Poľska vlieva do Oravskej priehrady na Slovensku, ktorá je jedným z hlavných turistických stredísk v regióne.

Iným projektom z oblasti ochrany životného prostredia, ktorý je však doplnkový s oveľa širšími a dlhodobjšími aktivitami založenými na ochrane podkovára malého v celom Poľsku a realizovanými z Programu infraštruktúra a životné prostredie ako aj Národného fondu ochrany životného prostredia a vodného hospodárstva, bol v rámci Programu ukončený projekt *Ochrana kultúrneho dedičstva v rámci Pieninského národného parku na poľskej a slovenskej strane v kostoloch v Jaworkach, Údola a Lesnice, spojená s ochranou netopierov – rodu podkovára malého prebývajúcich na povalách týchto*

kostolov, širšie opísaný v tretej kapitole tejto správy. Kostol v Jaworkach, kde bol projekt implementovaný na poľskej strane sa nachádza na takzvanom „Chodníku podkovára“ v Poľsku.

Doplnkovosť v rámci Programu spájajúca tematické problémy z rôznych oblastí a ktorá je výsledkom realizácie konkrétnych aktivít vykazuje projekt *Revitalizácia beskydských lesov s cieľom zlepšenia ich spoločenských, ekologických a protipovodňových funkcií na území poľsko-slovenského pohraničia*,

ktorého vedúcim partnerom bolo Regionálne riaditeľstvo Štátnych lesov v Katowiciach ako aj mikroprojekt *Rozvoj infraštruktúry pre potreby turistiky*, ukončený Lesníctvom Ujsoły. Hlavným cieľom prvého z vyššie uvedených projektov bola ochrana životného prostredia (projekt bol podrobne opísaný v správe za rok 2013). Dodatočnou aktivitou v projekte bolo vyznačenie cezhraničného chodníka „Beskydský zelený chodník“, ktorý vedie zo Starej Bystrice na Slovensku cez hory a najstaršiu beskydskú prírodnú rezerváciu

Śrubita do Rycerky Górnej. A práve v Rycerke Górnej, na mieste, ktoré je svojším východiskovým bodom „Beskydského zeleného chodníka“, vzniklo v rámci mikroprojektu okrem iného parkovacie miesto pre autá spolu s príslušnou infraštruktúrou ako odpoveď na identifikované potreby.

Komplexnú doplnkovosť, ktorej cieľom je zvýšenie turistickej atraktivity okolia Muszyny je vidno v projektoch implementovaných na tomto území v rámci samotného Programu, a taktiež Malopoľského regionálneho operačného programu. V rámci Programu a projektov *Polyfunkčné domy v Muszynie, Ľubotíne a Dubovici – centrá rozvoja cezhraničnej spolupráce obce Muszyna a mikroregiónov Minčol a Horná Torysa* ako aj *Posúvame hranice spolupráce prihraničných polyfunkčných centier MuŁuDu* bola rozšírená infraštruktúra, ktorá má slúžiť posilneniu kultúrnej spolupráce a v zrekonštruovanom pamiatkovom hostinci z 18. storočia v Muszynie vzniklo Regionálne múzeum Muszynského kraja. Mikroprojekty realizované v rámci Programu, také ako *Spoznajme sa ešte lepšie v Muszynie, Oboznámme sa so životom na hrade v Muszynie a Stretnime sa na hrade v Muszynie – dejiny a súčasnosť*, slúžili na jednej strane posilneniu cezhraničných vzťahov, kontaktov a výmene a ich cieľom a na strane druhej bola ich zámerom ochrana kultúrneho dedičstva poľsko-slovenského pohraničia ako aj rozširovanie medzi obyvateľmi regiónu a turistami vedomostí o dejinách, ochrane a plánoch využitia hradov na historickom obchodnom chodníku pohraničia. Z hľadiska cestovného ruchu a so zohľadnením, že regióny Muszyny sú známe vďaka minerálnym vodám, sú všetky vyššie uvedené opatrenia komplementárne s opatreniami z oblasti životného prostredia vykonávanými v rámci Programu (projekty *Ochrana povodia hraničnej rieky Poprad prostredníctvom realizácie spoločného vodného a kanalizačného projektu obce a kúpeľného mesta Muszyna (PL)* ako aj *Združenia obcí Mikroregiónu Minčol (SK)*, ako aj *Ochrana povodia hraničnej rieky Poprad prostredníctvom realizácie spoločného vodného a kanalizačného projektu obce a kúpeľného mesta Muszyna (PL)* ako aj *Združenia obcí Mikroregiónu Minčol (SK) etapa 2*), taktiež s projektmi ukončenými v rámci Malopoľského regionálneho operačného programu: *Stavba mestského kúpeľného parku Baszta v kúpeľnom meste Muszyna* ako aj *Obchvat Muszyny – usporiadanie premávky v centre Muszyny – výstavba cesty smerom k štátnej hranici ako miestnej komunikácie*, v rámci ktorého bola vyvedená tranzitná premávka z námestia, čím sa posilnila turistická atraktivita centra mesta.

Podobnú viacúrovňovú a priestorovú komplementárnosť so súčasným využitím väčšieho počtu dostupných programov financovania je možné pozorovať v prípade projektov realizovaných vo východnej časti oprávneného územia Programu, na územiach, ktoré sú atraktívne z hľadiska oddychovej turistiky. Doplnkovosť tam implementovaných projektov spočíva v implementácii na komplexných aktivitách s cieľom zvýšenia atraktivity tohto územia. Na jednej strane sú realizované projekty zamerané na ochranu životného prostredia, a na strane druhej projekty sústreďujúce sa na rozvoj infraštruktúry a turistických atrakcií. Príkladom môžu byť doplnkové projekty realizované v obci Odrzechowa. Projekt *Partnerstvo pre stavbu kanalizačných systémov v obciach Zarszyn a Pakostov* ukončený v rámci Programu, ako aj projekt *Vybudovanie siete sanitárnej kanalizácie v Odrzechowej*

– II. etapa z Programu Rozvoja vidieka pre roky 2007-2013 sa pričínili o usporiadanie odpadového hospodárstva a poskytli možnosť zvýšiť turistickú atraktivitu obce. Boli to aktivity komplementárne s aktivitami zameranými na rozvoj turistickej infraštruktúry a tematickej spolupráce zameranej ekologickú turistiku akou je kónská turistika. Projekt *Poľsko-Slovenské centrum kónskej turistiky* realizovaný v rámci Programu je v tejto oblasti komplementárny s mikroprojektom *Kónská turistika bez hraníc – poľsko-slovenská výmena skúseností v kontexte rozvoja pohraničia*, a taktiež s projektom *Vytvorenie Poľsko-Ukrajinského centra chovania a propagácie huculského koňa* realizovaného v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko-Bielorusko-Ukrajina 2007-2013.

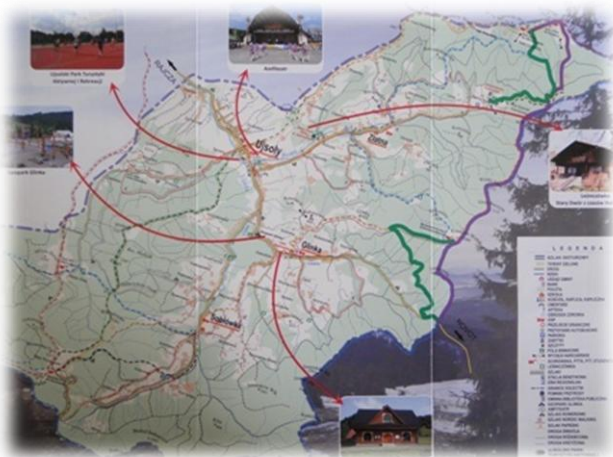
Podobný cieľ – zvýšenie atraktivity regiónu – je viditeľný v aktivitách realizovaných v rámci komplementárnych projektov *Stavba značkových turistických produktov Malopoľska – Polyfunkčné rekreačné trasy na území obce Krynica-Zdrój* ukončeného v rámci Malopoľského regionálneho operačného programu a mikroprojektu *Cyklistické trasy Krynica-Zdrój - Bardejov*, ukončeného v rámci Programu. Vytvorená sieť chodníkov pre chodcov

a cyklistických trás bola vďaka realizácii mikroprojektu obohatená o ďalšie štyri cyklistické trasy.

Doplnkovosť v kontexte výmeny skúseností a zdieľania príkladov dobrej praxe je viditeľná aj v prípade projektu *Turistika bez hraníc – posilnenie cezhraničnej spolupráce v oblasti cestovného ruchu na základe trvalo udržateľného rozvoja životného*, ktorého vedúcim partnerom bolo Združenie pre rozvoj a propagáciu podkarpatska "Pro Carpathia". Akcia certifikácie služieb a turistických produktov priaznivých pre životné prostredie vo Východných Karpatoch – certifikáty GoToCarpathia – vedená v rámci projektu, bola rozšírená na územie Ukrajiny v rámci Projektu *Cezhraničná spolupráca v prospech kúpeľnej turistiky poľsko-ukrajinského pohraničia* z Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko-Bielorusko-Ukrajina 2007-2013. Aktivity zvyšujúce kvalifikáciu personálu v pôsobiacom v oblasti cestovného ruchu boli okrem toho vykonávané aj v rámci doplnkového projektu *Zelené Podkarpatsko – popularizácia biodiverzity v ekosystémovom rozmere* realizovanom v rámci Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru 2009-2014.

Komplementárne projekty využívajúce špecifikum územia boli realizované aj obcami Ujsoty a Novoť. V rámci Regionálneho operačného programu Sliezskeho vojvodstva pre roky 2007-2013 vznikol v Ujsotach Geo-park Glinka, ktorý je okrem iného vybavený lezeckými stenami, lanovým parkom, exteriérovou posilňovňou a bazénom, ktorých spôsob konštrukcie umožnil prístup aj a využívanie aj hendikepovaným osobám. V rámci Programu, pri spolupráci so slovenskými partnermi, obec Ujsoty vyznačila prvý skialpinistický chodník pre nevidiace a slabozraké osoby v Poľsku a zriadila databázu poľských a slovenských dobrovoľníkov. Vďaka komplementárnym opatreniam majú Ujsoty príležitosť na to, aby sa v budúcnosti stali športovým centrom pre hendikepovaných ľudí.

Doplnkovosť rôznych finančných nástrojov je viditeľná aj v projektoch realizovaných Bielským umeleckým združením Teatr Grodzki, ktorého cieľom je integrácia sociálne vylúčených komunit prostredníctvom rôznych druhov aktivít a workshopov pre vylúčené osoby. Takýto charakter mal vecne ukončený mikroprojekt *Naše umenie – Naša integrácia*, ako aj iniciatíva financovaná z Operačného programu Ľudský kapitál *Otvoríme ti svet*, ktorá taktiež využívala divadelné aktivity a workshopy na aktiváciu sociálne vylúčených osôb.

V Programe nie sú používané nástroje finančného inžinierstva, ani cross-financing.

2.7. Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovacie výbory

V priebehu sledovaného obdobia sa konalo jedno zasadnutie Monitorovacieho výboru: 20. novembra 2014 v Liptovskom Mikuláši na Slovensku. Členovia výboru sa počas zasadnutia oboznámili so stavom implementácie všetkých prioritných osí a rozhodli o ďalšej efektívnej implementácii Programu.

Monitorovací výbor prijal v roku 2014 celkovo 32 rozhodnutí, ktoré sú podrobne popísané v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 6. Zoznam rozhodnutí MV za rok 2014

Por. č.	Číslo rozhodnutia	Na čo sa vzťahuje	Dátum nadobudnutia platnosti
1.	1/2014	Schválenie informačného a komunikačného plánu STS 2014	31.01.2014
2.	2/2014	Schválenie aktualizácie ustanovení Programového manuálu, Príručky implementácie mikroprojektov ako aj prijatie zmien v strešnom projekte č. WTSL.03.00.00-18-001/08	29.03.2014
3.	3/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – Mestom Trstená v projekte č. WTSL.01.02.00-82-168/10 – „Ochrana pred prírodnými katastrofami a záplavami na prihraničnom území Hornej Oravy“	17.04.2014
4.	4/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – Žilinský samosprávny kraj v projekte č. WTSL.02.02.00-82-211/10 – „Tvorba priestoru pre kultúru a umenie bez hraníc – modernizácia divadla v Žiline a kaštiela v Kozách“	17.04.2014
5.	5/2014	Nesúhlas so schválením zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Czarny Dunajec v projekte č. WTSL.01.01.00-12-304/10 – „Historicko-kultúrno-prírodná Cesta okolo Tatier“ (pred uzatvorením zmluvy)	17.04.2014
6.	6/2014	Schválenie zmien v rozpočte projektu Technickej asistencie Riadiaceho orgánu	17.04.2014
7.	7/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Czarny Dunajec v projekte č. WTSL.01.01.00-12-304/10 – „Historicko-kultúrno-prírodná Cesta okolo Tatier“ (pred uzatvorením zmluvy)	05.05.2014
8.	8/2014	Schválenie Výročnej správy z implementácie Programu v roku 2013	26.06.2014
9.	9/2014	Schválenie systémového riešenia založeného na prijatí termínu ukončenia realizácie mikroprojektov zo strany Monitorovacieho podvýboru	25.06.2014
10.	10/2014	Schválenie zmien v rozpočte projektu Technickej asistencie Sliezskeho vojvodského úradu – prvostupňového kontrolóra	25.06.2014
11.	11/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – Podkarpatské múzeum v Krosne v projekte č. WTSL.02.01.00-18-250/10 – „Archeologické dedičstvo regiónov, šanca na rozvoj turistiky“	24.07.2014
12.	12/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – Krásno nad Kysucou v projekte č. WTSL.02.01.00-82-210/10 – „Rozšírenie turistickej infraštruktúry pohraničia, budovaním rekreačno-oddychových objektov v mestách Krásno nad Kysucou a Milówka“	18.08.2014

13.	13/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – okresom Żywiec v projekte č. WTSL.01.01.00-24-306/10 – „ <i>Modernizácia ciest okresu Żywiec v obciach Rajcza a Ujsoły ako aj obec Nowoń s cieľom zlepšenia spojení oblastí na poľskej a slovenskej strane hranice</i> ”	11.09.2014
14.	14/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Kościelisko v projekte č. WTSL.01.01.00-12-298/10 – „ <i>Cesty s výhľadom na Tatry, zlepšenie cestnej infraštruktúry mesta Tvrdošín a Gminy Kościelisko</i> ”	11.09.2014
15.	15/2014	Schválenie aktualizácie záznamov Programového manuálu	22.09.2014
16.	16/2014	Schválenie systémového riešenia týkajúceho sa zazmluvňovania úspor v Programe	22.09.2014
17.	17/2014	Schválenie zmien v rozpočte projektu Technickej asistencie Centrum európskych projektov – STS	22.09.2014
18.	18/2014	Schválenie zmien v rozpočte projektu Technickej asistencie Ministerstva financií Poľskej republiky	22.09.2014
19.	19/2014	Schválenie zmien v rozpočte projektu Technickej asistencie - Žilinský samosprávny kraj	22.09.2014
20.	20/2014	Schválenie zmien v rozpočte projektu Technickej asistencie Podkarpatského vojvodského úradu – prvostupňového kontrolóra	22.09.2014
21.	21/2014	Schválenie zmien v rozpočte projektu Technickej asistencie Riadiaceho orgánu	22.09.2014
22.	22/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Łodygowice v projekte č. WTSL.02.02.00-24-152/10 – „ <i>Spolupráca prostredníctvom kultúry – prestavba a modernizácia poľsko-slovenských kultúrnych stredísk</i> ”	21.10.2014
23.	23/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Łabowa v projekte č. WTSL.01.02.00-12-182/10 – „ <i>Zníženie znečistenia rieky Dunajec a jej prítokov prostredníctvom stavby sanitárnej kanalizácie v obciach Łabowa a Jarabina</i> ”	21.10.2014
24.	24/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Ustrzyki Dolne v projekte č. WTSL.02.01.00-18-269/10 – „ <i>Hľadanie spoločných koreňov – vybudovanie turisticko-rekreačného zariadenia modernizáciou parku Pod Dubmi (Poľsko) a Parku mieru (Slovensko)</i> ”	21.10.2014
25.	25/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Stryszawa v projekte č. WTSL.01.02.00-12-177/10 – „ <i>Zlepšenie kvality infraštruktúry životného prostredia</i> ”	21.10.2014
26.	26/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Rajcza v projekte č. WTSL.01.02.00-24-288/10 – „ <i>Výstavba protipovodňovej infraštruktúry v obciach Rajcza a Oščadnica</i> ”	21.10.2014
27.	27/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – mestom Spišská Stará Ves v projekte č. WTSL.02.01.00-84-170/10 „ <i>Spoločný turistický priestor Spiša</i> ”	20.11.2014
28.	28/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Dubovica v projekte č. WTSL.02.02.00-84-252/10 – „ <i>Posúvame hranice spolupráce prihraničných polyfcentier MuLuDu</i> ”	20.11.2014
29.	29/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Żurawica v projekte č. WTSL.01.02.00-18-223/10 – „ <i>Cesty na rozvoj</i> ”	20.11.2014
30.	30/2014	Schválenie zmien v rozpočte projektu Technickej asistencie Národného koordinátora	20.11.2014
31.	31/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – Združením Karpatský euroregión Poľska v projekte č. WTSL.03.00.00-18-001/08 – „ <i>Realizácia</i> ”	20.11.2014

		<i>mikroprojektov na poľsko-slovenskom pohraničí v rokoch 2007-2013”</i>	
32.	32/2014	Schválenie zmien navrhovaných vedúcim partnerom – obcou Wilkowice v projekte č. WTSL.02.02.00-24-160/10 – „Tradícia bez hraníc – poľsko-slovenská spolupráca v rozsahu pestovania kultúry a tradícií”	09.12.2014

V roku 2014 sa uskutočnilo aj zasadnutie Monitorovacieho podvýboru. Členovia podvýboru sa počas zasadnutia dňa 4. decembra 2014 v Zakopanom oboznámili so stavom implementácie osi 3 Programu, a taktiež s informáciou činnosti Pracovnej podskupiny pre záležitosti mikroprojektov, čo sa týka ďalšej finančnej perspektívy. Diskutovalo sa aj o dôležitej otázke úspor generovaných v strešnom projekte.

V opisovanom monitorovacom období prijal Monitorovací podvýbor tri rozhodnutia.

- 1) Rozhodnutie č. 1/2014 zo dňa 25. marca 2014 týkajúce sa schválenia zmeny hodnoty finančného príspevku z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) pre mikroprojekt č. PL-SK/PO/IPP/III/044 Združenia Slanské vrchy – východ predloženého počas 3. výzvy na predkladanie žiadostí na Vyšší územný celok v Prešove a umiestneného Monitorovacím podvýborom na zoznam rezervných projektov (Rozhodnutie č. 5/2012 zo dňa 13. decembra 2012).
- 2) Rozhodnutie č. 2/2014 zo dňa 30. júna 2014 týkajúce sa predĺženia obdobia vecnej realizácie mikroprojektov predložených počas 3. výzvy na predkladanie žiadostí po 30.06.2014.
- 3) Rozhodnutie č. 3/2014 zo dňa 13. augusta 2014 týkajúce sa predĺženia vecnej realizácie mikroprojektov nachádzajúcich sa na rezervnom zozname Združenia Euroregión „Tatry” do 30.09.2014.

Systémové kontroly

V roku 2014 vykonal Riadiaci orgán 3 systémové kontroly orgánov zapojených do implementácie programu.

Tabuľka 7. Kontroly vykonané RO v rámci PCS PL-SK v roku 2014

č.	Kontrolovaný subjekt	Termín kontroly	Zistené pochybenia/nezrovnalosti
1.	Združenie Karpatský euroregión Poľsko	-	Inštitúcia v roku 2014 nepodlieha kontrole
2.	Podkarpatský vojvodský úrad	-	Inštitúcia v roku 2014 nepodlieha kontrole
3.	Malopoľský vojvodský úrad	4.-6. júna 2014	Boli zistené pochybenia pri verifikácii procesu oznámenia o výsledku verejného obstarávania (obstarávanie č. 271/4/2011)

			<p>v projekte č. WTSL.01.02.00-12-166/10.</p> <p>Audítor aj napriek zisteniu porušenia čl. 7 ods. 1 zákona o VO nekvalifikoval toto porušenie ako porušenie s následkom uloženia finančnej korekcie. Zároveň však označil korekciu vo výške 5 % za porušenie čl. 36 ods. 5 zákona o VO. Korekcia za porušenie čl. 7 ods. 1 je už obsiahnutá v korekcii naloženej z dôvodu narušenia čl. 36 ods. 5 a, v tomto konkrétnom prípade, nemá dodatočné finančné dôsledky pre prijímateľa.</p> <p>Odporúčania RO boli zavedené. Nebola zistená potreba spätného vymáhania prostriedkov.</p>
4.	Združenie Euroregión „Tatry“	-	Inštitúcia v roku 2014 nepodlieha kontrole
5.	Sliezsky vojvodský úrad	-	Inštitúcia v roku 2014 nepodlieha kontrole
6.	Združenie „Región Beskydy“	22.-24. septembra 2014	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chýbajúci podpis riaditeľa na kontrolných zoznamoch k 3. a 4. správe. 2. Prekročenie hodnoty v rámci priebežnej refundácie odovzdanej prijímateľovi (mikroprojekt PL-SK/BES/IPP/II/36). Podľa dokumentov predložených Euroregiónom to bolo opravené počas preplatenia záverečnej refundácie. 3. Boli zistené pochybenia týkajúce sa formálneho hodnotenia <ul style="list-style-type: none"> - v e-mailovej správe bola uvedená informácia o neskoršom dátume odovzdania opravy žiadosti o poskytnutie fin. príspevku ako termín, ktorý bol uvedený v liste pre žiadateľa, - oznámenia o výsledku formálneho hodnotenia sú žiadateľom odosielané pred schválením Správy z formálneho hodnotenia Riaditeľom kancelárie Euroregiónu, - týka sa mikroprojektov 26 a 59 (mikroprojekt č. 26 bol odmietnutý počas formálneho hodnotenia, žiadateľ upravil žiadosť a opätovne ju predložil na Euroregión, kde bola zaregistrovaná pod číslom 59) – k žiadosti a k rozpočtu projektu 59 boli predložené pripomienky, ktoré v predchádzajúcom liste týkajúcom sa opravy žiadosti č. 26 neboli uvedené. Až v liste s prosbou o opravu žiadosti č. 59 bola na ne upriamená pozornosť, o. i. aj na nesprávnu kalkuláciu nákladov, čím bol rozpočet projektu navýšený. 4. Boli zistené pochybenia týkajúce sa technického hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> - odôvodnenia vykonávané expertmi technického hodnotenia sú krátke a nedostatočne odôvodnené. Jednotlivé prvky technického hodnotenia musia byť širšie (úplné odôvodnenie prideleného bodovania), - v prípade mikroprojektov č. 77 a 95 je obsah hodnotenia jednotlivých expertov a pridelené bodovanie také isté, čo vzbudzuje pochybnosti, čo sa týka samostatnosti vykonávaného hodnotenia, - nesúvislosť v hodnotení vykonanom expertom v prípade mikroprojektu č. 16 – expert poukázal v zhrnutí na malý cezhraničný dopad projektu a zároveň priznal 3 body za strategické kritérium S4 – preukázaný cezhraničný dopad, čo v súlade s pokynmi týkajúcimi sa hodnotenia znamená, že projekt má pozitívny vplyv na rozvoj a integráciu prihraničných oblastí. 5. Boli zistené pochybenia týkajúce sa procesu uzatvárania

			<p style="text-align: center;">zmlúv</p> <ul style="list-style-type: none"> - prekročenia 90 dňových lehôt na uzatvorenie zmluvy o poskytnutie finančného príspevku, - časový sklz pri informovaní žiadateľov o rozhodnutí Monitorovacieho podvýboru týkajúcom sa poskytnutia finančného príspevku. <p>Odporúčania z kontroly RO prebiehajú.</p>
7.	Spoločný technický sekretariát	26.-28. marca 2014	Neboli zistené pochybenia/nezrovnalosti.

Krížové kontroly

V roku 2014 neboli v rámci Programu uskutočnené krížové kontroly/horizontálne krížové kontroly. Vzhľadom na obmedzené ľudské zdroje Riadiaceho orgánu ako aj časovú náročnosť procesu krížových kontrol bolo nevyhnuté zadať túto úlohu externým subjektom. RO vyhlásil verejné obstarávanie na túto službu. Krížové kontroly za rok 2014 budú uskutočnené v roku 2015.

Audit systému

Audit systému bol vykonaný Ministerstvom financií Poľskej republiky, príslušnými daňovými úradmi, ako aj Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

Na poľskej strane bol audit systému riadenia a kontroly realizovaný na Riadiacom orgáne (RO), Certifikačnom orgáne (CO), u prvostupňového kontrolóra, ako aj na Spoločnom technickom sekretariáte (STS) na základe programu auditu vypracovaného okrem iného na základe pokynov Európskej komisie. Na RO bolo uskutočnené skúmanie kľúčových elementov systému riadenia a kontroly za účelom zistenia o. i., či:

- existujú príslušné preventívne kontroly
- sú vykonávané príslušné preventívne a korigujúce opatrenia v prípade zistenia systémových chýb.

V CO boli uskutočnené auditné činnosti za účelom zistenia, či je zabezpečený ý proces získavania nenáležite vyplatených finančných prostriedkov a ich evidencia

Počas systémového auditu sa u prvostupňového kontrolóra uskutočnil prieskum kľúčových prvkov systému riadenia a kontroly za účelom zistenia okrem iného, či:

- existujú príslušné preventívne kontroly;
- sú vykonávané náležité preventívne a korigujúce opatrenia v prípade zistenia systémových chýb.

Počas auditu systémov v STS bol vykonaný prieskum kľúčových prvkov systému riadenia a kontroly za účelom zistenia okrem iného, či procedúry týkajúce sa výberu projektu sú adekvátne.

Na úrovni Národného koordinátora, prvostupňového kontrolóra a platobnej jednotky vykonalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky audit systému a kontroly, ktorého cieľom bola verifikácia implementácie odporúčaní vydaných v predchádzajúcom audite systému (audit č. A.477), ako aj:

- verifikácia zmien v systéme riadenia a kontroly v súvislosti s dokumentom *System of managing of structural funds and the Cohesion Fund for the programming period 2007 – 2013; the System of financial management of structural funds and the Cohesion Fund for the programming period 2007-2013, Act no. 528/2008 Coll. On Aid and Support Provided from the EC Funds*, a taktiež v súvislosti s aktualizáciou iných dokumentov týkajúcich sa systému riadenia štrukturálnymi fondmi a Kohéznym fondom pre roky 2007-2013;
- verifikácia, ktorej cieľom bolo získanie uistenia, na základe vybraných kľúčových kritérií, že overovaný systém riadenia a kontroly funguje efektívne.

Systém riadenia a kontroly v rámci Programu bol na základe prác auditu hodnotený v kategórii č. 1 podľa pokynu EK COCOF 08/0019/01_EN: *Pokyny týkajúce sa spoločnej metodológie hodnotenia systémov riadenia a kontroly v členských štátoch (2007-2013)* – systém funguje dobre (sú požadované iba malé zlepšenia).

Zistenia z auditu nemajú systémový charakter, s výnimkou ustanovenia uvedeného národným auditorom Slovenskej republiky: nedodržiavanie termínu verifikácie výdavkov v termíne 60-70 dní od konca monitorovacieho obdobia, ktoré v zmysle vykonaných auditných prác majú opakujúci sa charakter.

Ustanovenia nevplyvajú na správnosť výdavkov deklarovanych EK, a preto nie je potrebné hodnotenie finančnej opravy na základe výsledkov kontroly systému.

Audit na vzorke operácií

V Poľsku bol audit operácií vykonaný orgánom auditu – inšpektormi a zamestnancami daňovej kontroly v Rzeszowe, Katowiciach, Krakove a Varšave na mieste, na základe dokumentácie a údajov, ktoré sa u prijímateľa nachádzali. Dohľad nad kontrolnými činnosťami vykonávanými vyššie uvedenými inšpektormi daňovej kontroly a zamestnancami úradov daňovej kontroly zaisťovala Sekcia ochrany finančných záujmov Európskej únie Ministerstva financií.

V Slovenskej republike vykonali audit operácií zamestnanci Ministerstva financií Slovenskej republiky (orgán auditu) – Sekcia auditu a kontroly a finančnej kontroly správy v Bratislave, Zvolene a Košiciach.

Počas auditu operácií projektov vybraných na kontrolu bolo overené, či boli splnené okrem iného nasledujúce podmienky:

- operácia spĺňa kritéria výberu v rámci príslušného operačného programu, bola uskutočnená v súlade s rozhodnutím o poskytnutí finančného príspevku a je v súlade so všetkými podmienkami týkajúcimi sa jej určenia, využitia a predpokladaných cieľov;
- výdavky sú deklarované v súlade s účtovnými zápismi a dôkaznými dokumentmi uchovávanými prijímateľom;

- prijímateľom deklarované výdavky sú v súlade s pravidlami Spoločenstva a s národnými pravidlami;

-príspevok zo štátneho rozpočtu bol prijímateľovi vyplatený v súlade s čl. 80 nariadenia (ES) č. 1083/2006.

Pred začatím výberu vzorky v rámci Programu boli získané finančné údaje týkajúce sa výdavkov, ktoré boli deklarované Európskej únii v období od 1. januára 2013 do 31. decembra 2013 v rozdelení na jednotlivé projekty. Výber vzorky bol vykonaný dňa 21. februára 2014.

Medzi predpokladmi prijatými na výber vzorky z populácie (t. j. výdavkov deklarovaných EK v období od 01.01.2013 do 31.12.2013) sa nachádzajú:

- hodnota výdavkov deklarovaných EK predstavovala 27.404.916,85 EUR,
- počet projektov: 56
- počet žiadostí o platbu jednotlivých partnerov projektu predstavuje 269.

Na základe vyššie uvedených predpokladov bolo vybraných 30 žiadostí o platbu partnerov projektu v celkovej výške 7 383 796,73 eur, čo predstavuje 26,94 % populácie.

Na základe vykonaného auditu operácií sa zistili neoprávnené výdavky na sumu 192.996,68 EUR vyplývajúce vo väčšine z ustanovení z oblasti verejného obstarávania. Celková hodnota neoprávnených výdavkov neprekračuje prijatú hranicu významnosti predstavujúci 548 098,34 (2 % hodnoty populácie).

Identifikované chyby nemali vplyv na realizáciu programu a iných oblastí, na ktoré sa vzťahoval audit operácií. V dôsledku toho nie je potrebné hodnotenie finančnej opravy na základe výsledkov auditu operácií.

Systémové kontroly na slovenskej strane

Od 11. augusta do 24. novembra 2014 Ministerstvo financií Slovenskej republiky v súčinnosti so Správou finančnej kontroly Košice vykonalo vládny audit na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Audit bol vykonaný aj na úrovni prijímateľov na vybranej vzorke projektov. Hlavným účelom a cieľom vládneho auditu bolo získanie uistenia o oprávnenosti výdavkov na vybranej vzorke operácií v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013. Kontrolovaných bolo 10 projektov implementovaných v rámci Programu. Bolo zistených 7 pochybení – nedostatočne vykonaná administratívna kontrola čiastkovej správy z postupu realizácie projektov a zoznamu deklarovaných výdavkov ako aj nedostatočné a nedôsledný výkon kontroly procesu verejného obstarávania. Kontrolovaná jednotka prijala odporúčania audítorov – prvostupňoví kontrolóri boli poučení o dôslednej realizácii prvostupňovej kontroly a kontroly procesu týkajúceho sa verejných obstarávaní. Ministerstvo financií Slovenskej republiky bolo informované o splnení prijatých opatrení na nápravu nedostatkov zistených počas auditu listom zo dňa 27. februára 2015.

Od 14. augusta do 9. decembra 2014 Ministerstvo financií Slovenskej republiky v súčinnosti so Správou finančnej kontroly Košice vykonalo vládny audit na Ministerstve pôdohospodárstva

a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Hlavným účelom a cieľom vládneho auditu bolo overenie účinnosti systému riadenia a kontroly v rámci Programu. Výsledky auditu poukázali na to, že kontrolovaný systém funguje dobre, napriek tomu boli doporučené zlepšenia. Boli identifikované štyri pochybenia: nedostatočná administratívna kontrola čiastkových správ z postupu realizácie projektov z zoznamu deklarovaných výdavkov predkladaných prijímateľmi, a taktiež nedostatočný postup kontroly na mieste realizácie projektov, nedodržiavanie lehoty na oznámenie výkonu kontroly na mieste. Kontrolovaný orgán prijal odporúčania audítorov – prvostupňoví kontrolóri boli poučení o dôslednej realizácii prvostupňovej kontroly, kontroly na mieste realizácie projektov, ako aj o dodržiavaní lehôt. Ministerstvo financií Slovenskej republiky bolo informované o splnení prijatých opatrení na nápravu nedostatkov zistených vládny auditom listom zo dňa 27. februára 2015.

Informačný systém

Údaje o vykonávaní jednotlivých operácií v rámci Programu sú zhromažďované v Národnom informačnom systéme (NIS), ktorý bol zriadený v roku 2008. V NIS sú zhromažďované a uchovávané údaje nevyhnutné na účely finančného riadenia, monitorovania, overovania a auditu projektov, o. i. údaje týkajúce sa:

- predložených projektových žiadostí,
- projektov, ktoré získali finančný príspevok,
- uzatvorených zmluv o poskytnutí finančného príspevku,
- predložených správ o stave realizácie projektov spolu so žiadosťami o platbu,
- žiadostí o platbu potvrdených zo strany RO a refundácií poskytnutých zo strany EK.

2.8. Národná prevádzková rezerva

Nevzťahuje sa.

3. REALIZÁCIA PODĽA PRIORÍT

Aktivity v projektoch implementovaných v rámci Programu, hoci tak rôznorodé a závislé nielen od potrieb celého regiónu, ale aj od miestnych komunít, slúžia jednému cieľu – rozvoju poľsko-slovenského pohraničia. Využívajú na to silné stránky regiónu – prírodné hodnoty, kultúrne bohatstvo, turistické atrakcie a zároveň sa pri tom snažia odstraňovať slabšie stránky, také ako nedostatočná infraštruktúra. Nižšie bola uvedená podrobná analýza implementovaných aktivít podľa priorít, na príklade vecne a finančne ukončených projektov v roku 2014.

3.1 Priorita 1

3.1.1 Realizácia cieľov a analýza dosiahnutého postupu

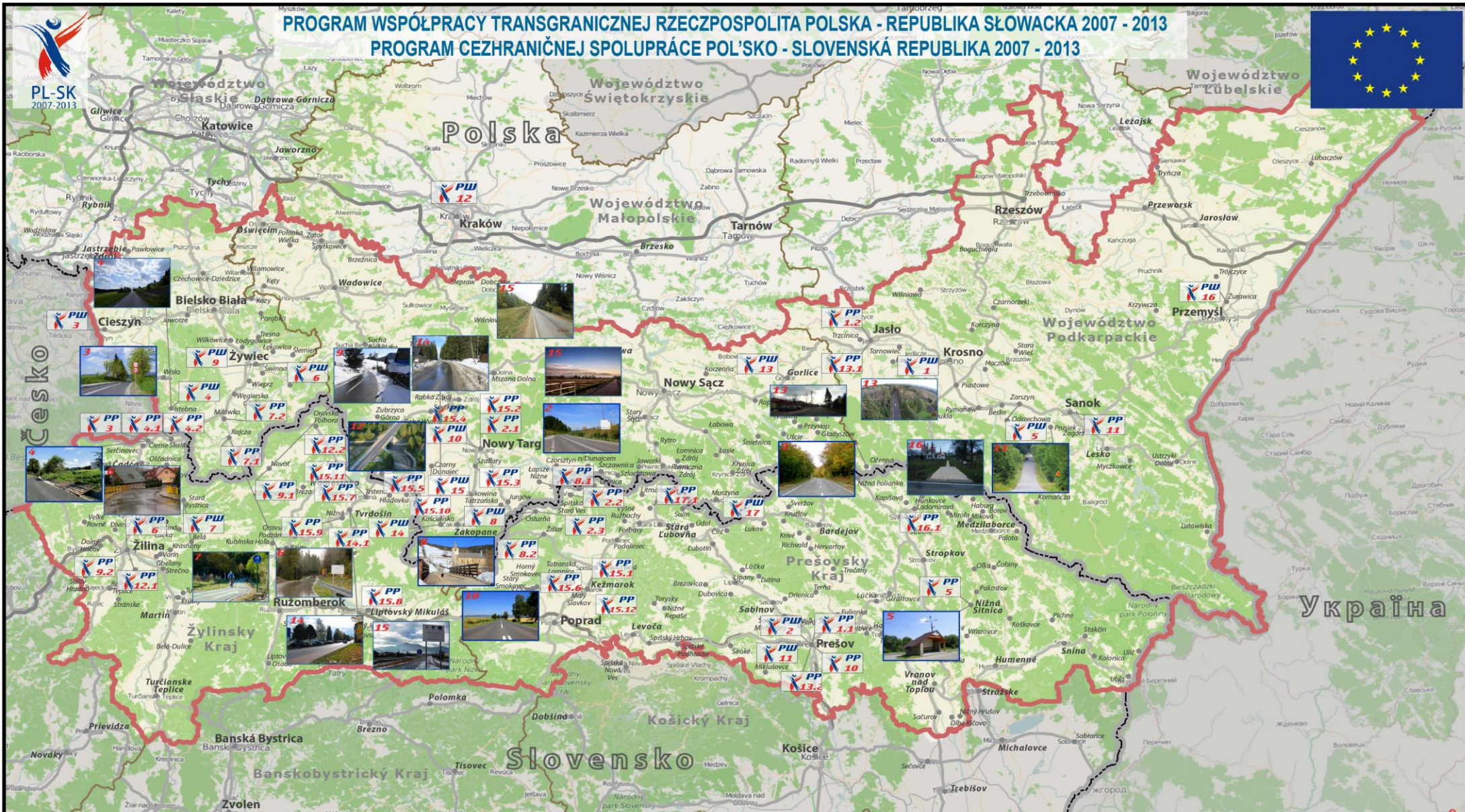
Spoločná cezhraničná stratégia opísaná v Operačnom programe sa zameriava okrem iného na priestorovú integráciu oblasti pohraničia a zvýšenie jeho dostupnosti prostredníctvom odstraňovania existujúcich prekážok v dopravnej a cestnej infraštruktúre, ako aj infraštruktúre životného prostredia. Týmito prekážkami sú predovšetkým nízka kvalita dopravnej a cestnej infraštruktúry ako aj slabo rozvinutý kanalizačný systém a systém čistiarní odpadových vôd, čo bolo uvedené v SWOT analýze pre Program. Nielen priestorová dostupnosť, ale aj čisté životné prostredie sú jednými zo základných podmienok sociálneho a ekonomického rozvoja, predovšetkým ak vezmeme do úvahy, že cestovný ruch a s ním súvisiaci sektor poskytovania služieb predstavujú pilier ekonomickej činnosti na poľsko-slovenskom pohraničí.

Opatrenia v projektoch implementovaných v prvej prioritnej osi Programu sa teda sústreďovali na skvalitnení a rozvoji dopravnej a cestnej infraštruktúry a zároveň aj na zlepšení priestorovej integrácie pohraničia, ako aj na zlepšení a ochrane životného prostredia, ktoré v mnohých regiónoch oprávneného územia je základom pre rozvoj cestovného ruchu.

V rámci oblasti podpory 1.1 Komunikačná a dopravná infraštruktúra je zazmluvnených a realizovaných spolu 16 projektov. V roku 2014 vďaka vygenerovaným úsporám boli uzatvorené tri zmluvy o poskytnutí finančného príspevku s novými projektmi z rezervného zoznamu a vecne a finančne boli ukončené ďalšie 2 projekty. Od začiatku Programu sa v rámci oblasti podpory 1.1 vecne a finančne ukončilo 11 projektov.

Projekty implementované v oblasti podpory 1.1 je možné dodatočne rozdeliť na tri skupiny. Prvú z nich tvoria projekty založené na modernizácii cestných ťahov, na ktorých bola v posledných rokoch zaznamenaná zvýšená premávka, ťahov vedúcich okrem iného k turistickým a kultúrnym atrakciám regiónu pohraničia. Druhá skupina je zložená z projektov, ktoré kladú dôraz na zlepšenie takzvanej „každodennej dopravy“, bezpečnosti a prístupu k miestnym objektom. Tretiu skupinu tvoria projekty venované alternatívnej doprave – cyklistickým trasám.

PROGRAM WSPÓLPRACY TRANSGRANICZNEJ RZECZPOSPOLITA POLSKA - REPUBLIKA SŁOWACKA 2007 - 2013
PROGRAM CEZHRAŇIČNEJ SPOLUPRÁČE POL'SKO - SLOVENSKÁ REPUBLIKA 2007 - 2013

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego / Publikácia spolufinancovaná Európskym úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja

© OpenStreetMap

Mapa opracowana przez GEOMATICS

- Partnerzy Wiodący / Vedúci Partneri:**
- 1 Powiat Krośnieński - Krosno
  - 2 Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja - Prešov
  - 3 Powiat Cieszyński - Cieszyn
  - 4 Gmina Istebna
  - 5 Gmina Zarszyn
  - 6 Powiat Żywiecki - Żywiec
  - 7 Mikroregion Bystrická Dolina - Stará Bystrica
  - 8 Obec Osturňa
  - 9 Powiat Żywiecki - Żywiec
  - 10 Powiat Nowotarski - Nowy Targ
  - 11 Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja - Prešov

- 12 Województwo Małopolskie - Kraków
- 13 Powiat Gorlicki - Gorlice
- 14 Gmina Koscielisko
- 15 Gmina Czarny Dunajec
- 16 Gmina Żurawica
- 17 Miasto i Gmina Uzdrowskowa Muszyna

- Partnerzy Projektu / Projektoví Partneri:**
- 1.1 Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja - Prešov
  - 1.2 Powiat Jasieński - Jasło
  - 2.1 Mesto Spišská Stará Ves
  - 2.2 Obec Osturňa
  - 2.3 Powiatowy Zarząd Dróg w Nowym Targu
  - 3 Obec Cierne
  - 4.1 Obec Cierne
  - 4.2 Obec Skalite
  - 5 Obec Nižná Sitnica
  - 6 Žilinský Samosprávny Kraj - Žilina
  - 7.1 Gmina Rajcza
  - 7.2 Gmina Miłówka

- 15.5 Obec Hladovka
- 15.6 Obec Huncovce
- 15.7 Obec Liesek
- 15.8 Mesto Liptovský Mikuláš
- 15.9 Obec Nižná
- 15.10 Obec Suchá Hora
- 15.11 Mesto Trstená
- 15.12 Obec Vrbov
- 16.1 Obec Ladomirová
- 17.1 Obec Sulín

Do prvej z vyššie uvedených projektov je možné započítať 5 projektov, z ktorých 4 boli v predchádzajúcich rokoch už vecne a finančne ukončené (a opísané vo výročných správach z postupu realizácie Programu), avšak realizácia jedného, po súhlase na rozšírenie vecného rozsahu, ešte prebieha.

Najviac, až 9 z implementovaných projektov, je možné zaradiť do druhej z vyššie uvedených skupín. Zameriavajú sa na zlepšenie priamych spojení medzi poľskou a slovenskou stranou pohraničia ako aj na skvalitnení prístupu konkrétnych území, „každodennej“ dopravy a bezpečnosti. Práve do tejto skupiny patrí jeden z 2 vecne a finančne ukončených projektov v roku 2014, a taktiež dva z 3 projektov, na implementáciu ktorých boli v roku 2014 uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.

V rámci vecne a finančne ukončeného projektu *Modernizácia dopravnej infraštruktúry Rajcza-Oščadnica*, ktorého vedúcim partnerom bol okres Żywiec, bola na poľskej strane hranice zmodernizovaná cesta vedúca k hranici, avšak na slovenskej strane bol zmodernizovaný úsek cesty Oščadnica-Laliky spolu so štyrmi mostmi. Investície mali vplyv na zvýšenie bezpečnosti a pohodlia počas cestovania v prihraničnom regióne, a na slovenskej strane sa pričínili o zlepšenie dostupnosti lokálnych sociálnych služieb pre deti a dospelých ako aj turistických atrakcií. Dodatočne, za účelom zvýšenia bezpečnosti, nakúpili partneri projektu v rámci propagačných aktivít reflexné vesty a pásy, ktoré boli rozdane okrem iných deťom navštevujúcim záujmové krúžky v Dome sociálnej pomoci „Slnko“ v Oščadnici, pretože cesta vedúca k nemu nemá chodník a chodci musia ísť po krajnici.

Na zlepšenie každodennej komunikácie, bezpečnosti a prístupu k miestnym objektom sa sústreďujú aj prebiehajúce projekty *Cesty s výhľadom na Tatry*, *zlepšenie cestnej infraštruktúry mesta Tvrdošín a gminy Kościelisko*, ktorého vedúcim partnerom je Gmina Kościelisko, ako aj *Rozvoj ciest*, ktorého vedúcim partnerom je Gmina Żurawica. Ku koncu roka 2014 sa v prípravnom procese na zazmluvňovanie nachádzal ešte jeden projekt, ktorý je možné priradiť do tejto skupiny. Zámerom plánovaných aktivít je stavba mostu pre peších a cyklistov cez hraničnú rieku Poprad medzi Żegiestowom v Poľsku a obcou Sulín na Slovensku. Most bude mať vplyv na to, že obce rozdelené riekou budú priamo prepojené, vďaka čomu bude možná intenzifikácia a posilnenie cezhraničných kontaktov. V súčasnej dobe musia obyvatelia obce využívať prepravu cez most vzdialený približne 20 kilometrov.

V tretej z vyššie uvedených skupín zameranej na alternatívnu dopravu – cyklistické trasy – sa realizujú 2 projekty v oblasti podpory 1.1. Jeden z nich bol v roku 2014 vecne a finančne ukončený, na realizáciu druhého bola v uvedenom monitorovacom období uzatvorená zmluva o poskytnutí finančného príspevku.

Vecne a finančne bol ukončený projekt *Zlepšenie dopravnej dostupnosti na poľsko-slovenskom pohraničí*, ktorého vedúcim partnerom bol Mikroregión Bystrická Dolina. V rámci projektu vznikla cyklistická trasa s dĺžkou viac ako 36 kilometrov. Časť cyklistickej trasy na slovenskej strane bola postavená na trase starej historickej železnice a časť vedie po náučnom chodníku „Beskydský zelený chodník“ (vyznačený v rámci projektu *Revitalizácia beskydských lesov s cieľom zlepšenia ich spoločenských, ekologických a protipovodňových funkcií na území poľsko-slovenského pohraničia*). Cyklistická trasa sa začína v meste Krásno nad Kysucou a na Slovensku vedie cez 5 obcí na hranici s Poľskom a v obci Rajcza sa začína poľská časť trasy. Na poľskej strane bola prevažná časť cyklistickej trasy realizovaná vo forme označenia a prestavba bola vykonaná iba na miestach, kde to bolo nevyhnutné. Cyklistická trasa sa v zime mení na bežkársku trasu. Cyklistická trasa sa spojila s už existujúcou využívanou trasou na regionálnej a cezhraničnej úrovni v oblasti Euroregiónu Beskydy.

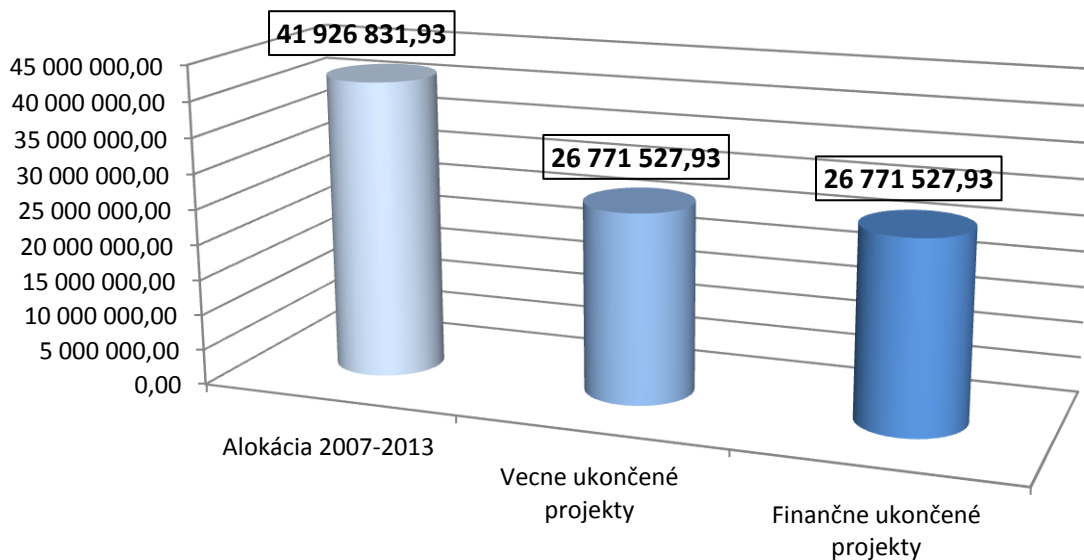

V rámci projektu *Historicko-kultúrno- prírodná cesta okolo Tatier*, na realizáciu ktorého bola v roku 2014 uzatvorená zmluva o poskytnutí finančného príspevku a ktorého vedúcim partnerom je obec Czarny Dunajec, má vzniknúť (čiastočne aj vo forme označenia) spolu viac ako 70 km cyklistických trás – tvoriacich v konečnom dôsledku historicko-kultúrno-prírodnú cestu okolo Tatier. Chodníky budú v zimnom období plniť úlohu bežkárskych trás. Vzniknutý chodník bude dodatočne označený informačnými tabuľami približujúcimi prírodné a kultúrne hodnoty územia, cez ktoré bude viesť vybudovaný cyklistický chodník.

V rámci vecne a finančne ukončených projektov v roku 2014 bolo zmodernizovaných viac ako 11 kilometrov ciest a päť mostných objektov, a taktiež vznikla cezhraničná cyklistická trasa s dĺžkou viac ako 36 kilometrov. Od začiatku implementácie Programu bolo celkovo zmodernizovaných viac ako 167 kilometrov komunikačných spojení na poľsko-slovenskom pohraničí.

Graf 18. Implementácia projektov v rámci oblasti podpory 1.1 (v eurách)¹⁴

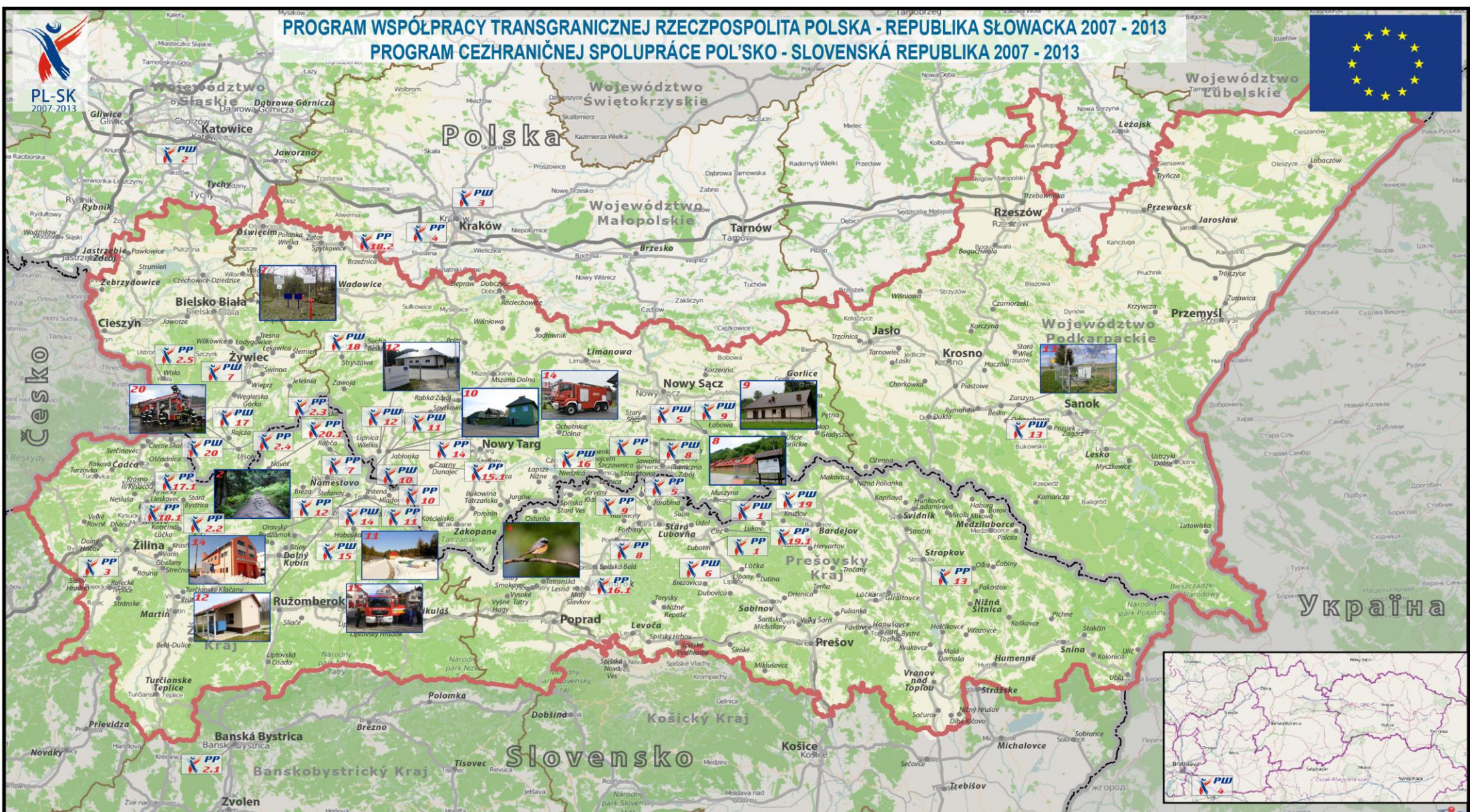
¹⁴ Pre vecne ukončené projekty sa uvedené hodnoty vzťahujú na hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku, avšak pre projekty ukončené finančne sú to hodnoty zo záverečného účtovania.

Vyššie uvedený graf znázorňuje stav implementácie Programu v oblasti podpory 1.1. V tejto oblasti podpory bolo do konca roka 2014 vecne a finančne ukončených 11 projektov – vyúčtovaných bolo takmer 64 % finančných prostriedkov. Prebieha ešte realizácia 5 projektov.

Potreba rozvoja infraštruktúry ochrany životného prostredia definovaná v stratégii uvedenej v Programe bola priamym výsledkom najslabších stránok regiónu pohraničia v tejto oblasti uvedenej v SWOT analýze, ktorá bola pripravená počas etapy programovania. Uvedené najdôležitejšie potreby boli odzrkadlené v projektoch v oblasti podpory 1.2 Infraštruktúra ochrany životného prostredia. V rámci tejto oblasti podpory bolo zazmluvnených a realizovaných 20 projektov. V roku 2014 boli vďaka vygenerovaným úsporám podpísané zmluvy o poskytnutí finančného príspevku pre 6 nových projektov z rezervného zoznamu, 2 projekty boli ukončené vecne a finančne a ďalších 8 ukončilo všetky naplánované aktivity. Od začiatku implementácie Programu bolo v oblasti podpory 1.2 spolu vecne a finančne ukončených 10 projektov.

Projekty realizované v oblasti podpory 1.2 je možné dodatočne rozdeliť na dve skupiny. Prvú skupinu a takmer dve tretiny tvoria projekty zamerané na vodno-kanalizačné hospodárstvo a rozšírenie infraštruktúry s ňou súvisiacej, vrátane stavby kanalizačných systémov a čistiarní odpadových vôd, čiže odstraňovanie najväčšej slabej stránky pohraničia uvedenej v SWOT analýze a vyvážiť mnoho rokov nedostatočnosti v tejto oblasti. Na nižšie uvedenej mape je výrazne viditeľná ich koncentrácia, ktorá spôsobuje, že prepojený efekt jednotlivých investícií bude z perspektívy regiónu viditeľnejší. Druhú skupinu projektov tvoria projekty, ktorých cieľom je ochrana pred prírodnými katastrofami, spoločná prevencia a iné aktivity v prospech ochrany a zlepšenia životného prostredia.

PROGRAM WSPÓLPRACY TRANSGRANICZNEJ RZECZPOSPOLITA POLSKA - REPUBLIKA SŁOWACKA 2007 - 2013
PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁČE POL'SKO - SLOVENSKÁ REPUBLIKA 2007 - 2013

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego / Publikácia spolufinancovaná Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja

© OpenStreetMap Mapa opracowana przez GEOMATICO

- PW Partnerzy Wiodący / Vedúci Partneri:**
- 1 Miasto i Gmina Uzdrowskowa Muszyna
  - 2 Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych - Katowice
  - 3 Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej - Kraków
  - 4 Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko - Bratislava
  - 5 Gmina Łabowa
  - 6 Obec Lučka
  - 7 Gmina Swinna
  - 8 Miasto i Gmina Piwniczna Zdrój
  - 9 Gmina Łabowa
  - 10 Gmina Jablonka
  - 11 Gmina Jablonka

- 12 Gmina Lipnica Wielka
- 13 Gmina Zarszyn
- 14 Mesto Trstena
- 15 Obec Habovka
- 16 Miasto i Gmina Szczawnica
- 17 Gmina Rajcza
- 18 Gmina Strzyżawa
- 19 Miasto i Gmina Uzdrowskowa Muszyna
- 20 Gmina Ujsoły

- PP Partnerzy Projektu / Projektoví Partneri:**
- 1 Zrúžené obci Mikrorégionu Mincol-Lubotin
  - 2.1 Lasy Slovenskej republiky Banská Bystrica
  - 2.2 Obec Stará Bystrica
  - 2.3 Nadlešnictvo Jelešňa
  - 2.4 Nadlešnictvo Ujsoły
  - 3 Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Žilina
  - 4 Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych - Kraków
  - 5 Obec Jarabina
  - 6 Miasto i Gmina Piwniczna Zdrój
  - 7 Obec Rabča
  - 8 Forbasy
  - 9 Obec Jarabina

- 10 Mesto Trstena
- 11 Mesto Trstena
- 12 Obec Stefanov nad Oravou
- 13 Obec Pakostov
- 14 Gmina Jablonka
- 15.1 Gmina Czarny Dunajec
- 16.1 Mesto Spišská Beľa
- 17.1 Obec Ošadnica
- 18.1 Obec Kotrčiná Lučka
- 18.2 Gmina Brzeźnica
- 19.1 Zrúžené obci Mikrorégionu Mincol
- 20.1 Obec Novot

Do prvej z vyššie uvedených skupín je možné priradiť 13 projektov implementovaných v rámci oblasti podpory 1.2. Takmer polovica z nich (6) bola vecne a finančne ukončená v predchádzajúcich rokoch. Dva boli ukončené vecne a finančne v roku 2014. V rámci projektu *Skvalitnenie prírodného prostredia prostredníctvom výstavby komunálnej infraštruktúry v obciach na poľsko-slovenskom pohraničí – Lipnica Wielka (PL) a Štefanov (SK)*, ktorého vedúcim partnerom bola obec Lipnica Wielka, bolo na poľskej a slovenskej strane hranice postavených spolu viac ako 21 kilometrov kanalizačnej siete ako aj dve čistiarene odpadových vôd.

V rámci projektu *Partnerstvo pre výstavbu kanalizačných systémov v obciach Zarszyn i Pakostov*, ktorého vedúcim partnerom bola obec Zarszyn vzniklo viac ako 25 kilometrov kanalizačných systémov ako aj jedna čistiareň odpadových vôd.

V tejto skupine projektov sa nachádzajú aj štyri projekty, ktoré v roku 2014 ukončili všetky naplánované aktivity, a taktiež jeden projekt, ktorého realizácia prebiehala ku koncu spomínaného monitorovacieho obdobia.

V druhej z vyššie uvedených skupín projektov, zamaraných na ochranu pred prírodnými katastrofami, spoločnej prevencii a iným aktivitám v prospech ochrany a zlepšenia prírodného prostredia je realizovaných spolu 7 projektov. Dva z nich už boli vecne a finančne ukončené v predchádzajúcich rokoch, realizácia jedného ešte prebiehala do konca roku 2014 a štyri ukončili realizáciu všetkých naplánovaných vecných aktivít.

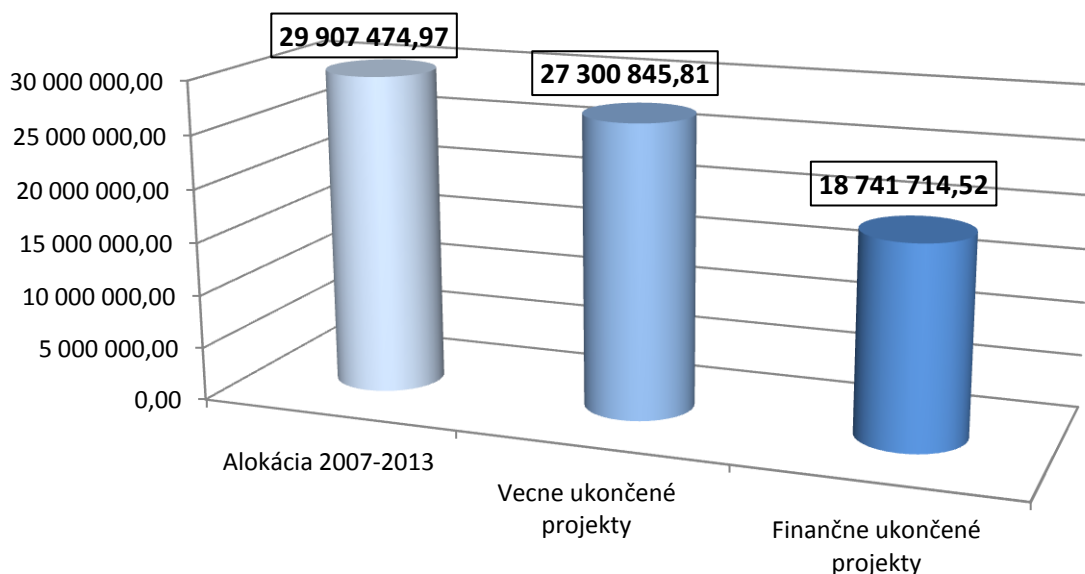
Príkladom môže byť vecne ukončený projekt *Ochrana pred prírodnými katastrofami a povodňami v prihraničnej oblasti Hornej Oravy*, ktorého vedúcim partnerom bolo mesto Trstená. V rámci projektu bola v Trstenej zmodernizovaná a vybavená požiarna stanica a obec Jablonka bola vybavená špeciálnym hasičským záchraným vozidlom. Boli zorganizované aj spoločné školenia požiarnikov z obidvoch strán hranice.

Podobné aktivity boli vykonávané aj v rámci vecne ukončeného projektu *Spoločná prevencia, koordinácia činnosti a efektívna pripravenosť na ochranu životného prostredia a obyvateľov prihraničného regiónu Habovka a Czarny Dunajec proti požiarom*, ktorého vedúcim partnerom bola obec Habovka. Úplne iný charakter – zameraný na ochranu biodiverzity pohraničia a vybraných ohrozených druhov vtákov mal vecne ukončený projekt *Ochrana ohrozených druhov vtákov v Západných Karpatoch*, ktorého vedúcim partnerom je slovenské Ornitologické združenie Birdlife Slovensko.

Stav implementácie projektov v oblasti podpory 1.2 predstavuje nižšie uvedený graf.

Graf 19. Implementácia projektov v rámci oblasti podpory 1.2 (v eurách)¹⁵

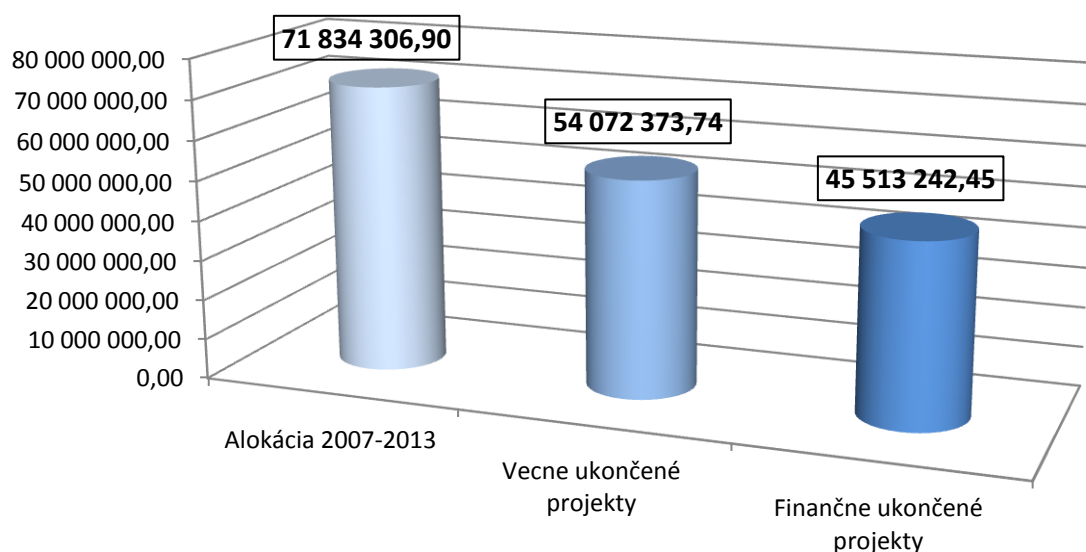

¹⁵ Uvedené hodnoty pre vecne ukončené projekty sa vzťahujú na hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku, avšak pre finančne ukončené projekty sú to hodnoty zo záverečného vyúčtovania.

Do konca roku 2014 bolo v oblasti podpory 1.2 vyúčtovaných viac ako 62 % dostupnej alokácie. 8 projektov, ktoré v opisovanom monitorovacom období vecne ukončili realizáciu všetkých aktivít bude finančne ukončených v roku 2015. Aj naďalej prebieha implementácia dvoch projektov.

V rámci prioritnej osi 1 bolo v monitorovacom období podpísaných spolu 9 zmlúv o poskytnutí finančného príspevku na sumu viac ako 11 miliónov eur z ERDF. V rámci prioritnej osi 1 je spolu ukončených/realizovaných 36 projektov v celkovej hodnote viac ako 72 miliónov eur z ERDF¹⁶. Viac ako polovica z nich (58,33 %) bola už vecne a finančne ukončená, čo predstavuje nižšie uvedený graf.

Graf 20. Implementácia projektov v rámci prioritnej osi 1 Programu (v eurách)¹⁷

Do konca roku 2014 boli v prioritnej osi 1 Programu finančne ukončené projekty s hodnotou predstavujúcou viac ako 63 % dostupnej alokácie (21 projektov).

Od začiatku implementácie Programu boli zrefundované výdavky vynaložené prijímateľmi projektov v rámci prioritnej osi 1 vo výške takmer 57 miliónov eur z ERDF, z čoho v roku 2014 boli refundované finančné prostriedky v hodnote viac ako 7,6 miliónov eur z ERDF.

¹⁶ Prekročenie dostupnej alokácie pre os bolo možné rozhodnutiami Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1297/2013

¹⁷ Hodnoty uvedené pre vecne ukončené projekty sa vzťahujú na hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku, avšak pre finančne ukončené projekty sú to hodnoty zo záverečného vyúčtovania.

Tabuľka 8. Platby v prospech prijímateľov – Prioritná os 1

Os/Oblasť podpory	Platby v prospech prijímateľov			
	2014		od začiatku Programu	
	počet	hodnota	počet	hodnota
Oblasť podpory 1.1	12	4 796 082,54	94	33 650 406,62
Oblasť podpory 1.2	19	2 852 970,76	117	23 215 468,03
Prioritná os 1 spolu	31	7 649 053,30	211	56 865 874,65¹⁸

Hodnota refundácií v rámci osi 1 predstavuje takmer 50 % hodnoty všetkých finančných prostriedkov refundovaných od začiatku implementácie Programu a 79 % dostupnej alokácie v rámci tejto osi.

Z 36 projektov implementovaných v rámci prioritnej osi 1 Programu bolo 21 ukončených vecne aj finančne, merateľné výsledky zrealizovaných aktivít sú čoraz viditeľnejšie. Ak chceme získať celkový obraz o výsledkoch, okrem údajov uvedených v nižšie nachádzajúcej sa tabuľke znázorňujúcej priebeh naplňovania ukazovateľov pre prioritnú os 1, je potrebné vziať do úvahy aj dodatočné projektové ukazovatele, ktoré približujú charakter aktivít v projektoch implementovaných v rámci prioritnej osi 1 Programu. Sú to okrem iného nové a zmodernizované cesty vedúce priamo cez hraničné priechody medzi Poľskom a Slovenskom, cyklistické trasy, chodníky pre chodcov majúce vplyv na zlepšenie bezpečnosti, nástroje umožňujúce spoločné plánovanie manažmentu vodného hospodárstva na poľsko-slovenskom pohraničí, milióny sadeníc stromov slúžiacich revitalizácii lesov pohraničia, a taktiež moderné čistiare odpadových vôd (8 nových a 1 zmodernizovaná), úpravňa vody ako aj kilometre kanalizačnej a vodovodnej siete (spolu viac ako 177 km)¹⁹.

Tabuľka 9. Ukazovatele pre prioritnú os 1

Ukazovatele	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Spolu	
Prioritná os 1											
Výstupy											
Ukazovateľ 1.Počet spoločných	Realizácia	0	0	0	0	3	12	17	21-	-	21

¹⁸ Hodnota platby v prospech prijímateľov od začiatku implementácie Programu zohľadňuje hodnotu prostriedkov, ktoré RO získal z titulu schválených a refundovaných neoprávnených výdavkov

¹⁹ Boli zohľadnené údaje z vecne a finančne ukončených projektov ako aj iba z vecne ukončených.

	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	100
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 2.Počet partnerov	Realizácia	0	0	0	0	7	28	44	53	-	53
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	200
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 3.Počet kilometrov nových/zmodernizovaných cezhraničných komunikačných spojení	Realizácia	0	0	0	0	18,99	56,74	118,96	167,29	-	167,29
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	200
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Výsledky											
Ukazovateľ 1.Počet obyvateľov profitujúcich z nových/modernizovaných komunikácií (ženy/muži)	Realizácia	0	0	0	0	12119 (6199/ 5920)	38657 (19639/ 19018)	300480 (151888/ 148592)	342 406 (173 045/ 169361)	-	342406 (173045/ 169361)
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	70000 (35000/ 35000)
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0

Ukazovateľ 2. Počet obyvateľov využívajúcich novú/modernizovanú infraštruktúru ochrany životného prostredia (ženy/muži)	Realizácia	0	0	0	0	605 (297/ 308)	13565 (6839/ 6726)	13565 (6839/ 6726)	16287 (8242/ 8045)-	-	16287 (8242/ 8045)
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	60000 (30000/ 30000)
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 3. Počet miest/obcí priamo profitujúcich z nových/modernizovaných komunikácií	Realizácia	0	0	0	0	24	38	69	81	-	81
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	180000
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 4. Počet trvajúcich poľsko-slovenských partnerských kontaktov	Realizácia	0	0	0	0	0	0	2	2	-	2
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	30
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0

Zdroj: údaje pochádzajú zo záverečných správ o postupe realizácie projektov.

So zohľadnením počtu zazmluvnených projektov ako aj stavu implementácie Programu je výrazne viditeľné, že ukazovatele „počet spoločných projektov“ ako aj „počet partnerov“ dosiahnu na konci Programu hodnotu nižšiu ako bola predpokladaná. Maximálna očakávaná hodnota ukazovateľa „počet spoločných projektov“ predstavuje v prípade prioritnej osi 1 Programu 37. Ukončených bude teda menej projektov ako sa predpokladalo, ale sú to projekty s vyššou hodnotou a zároveň väčšou silou dopadu. Do úvahy je potrebné vziať aj to, že v oblasti dopravnej infraštruktúry a infraštruktúry ochrany životného prostredia ide o projekty, ktoré si spravidla vyžadujú vyššie náklady ako mäkké projekty. Berúc do úvahy menší počet projektov, ktoré je možné v tomto prípade implementovať, bude dosiahnutá aj nižšia hodnota ukazovateľa „počet partnerov“. Predpokladaná, reálne

dosiahnuteľná hodnota tohto ukazovateľa je 99. Aj napriek menšiemu počtu projektov a menšiemu počtu partnerov cieľová hodnota ukazovateľa „Počet kilometrov nových/modernizovaných cezhraničných komunikačných spojení“ hmatateľným spôsobom zobrazuje efekty Programu, ktoré môžu využívať nielen obyvatelia pohraničia, ale všetci tí, ktorí región navštevujú, bude výrazne vyššia ako predpokladaná. V rámci prebiehajúcich projektov je naplánovaných celkovo viac ako 142 km komunikačných spojení, z toho viac ako 70 km cyklistických trás, čo znamená, že v konečnom dôsledku môže ukazovateľ dosiahnuť hodnotu viac ako 300 km a teda dokonca 150% predpokladanej hodnoty. Analogicky sa zvýši už aj tak prekročená hodnota ukazovateľa „Počet obyvateľov profitujúcich z nových/modernizovaných komunikácií (ženy/muži)“. Niekoľko násobné prekročenie naplánovanej cieľovej hodnoty vyplýva z faktu, že úseky komunikačnej infraštruktúry modernizované v rámci Programu vedú vo väčšine prípadov cez relatívne husto zaľudnené oblasti, predovšetkým na poľskej strane hranice. Vplyv majú aj metodologické rozdiely vo výpočte počtu osôb profitujúcich z danej komunikačnej infraštruktúry, akú používajú prijímatelia.

V súvislosti so zazmluvňovaním nových projektov sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zmenili aj prognózy týkajúce sa realizácie ukazovateľa „Počet obyvateľov využívajúcich novú/modernizovanú infraštruktúru ochrany životného prostredia“. Ak sa zohľadnia hodnoty naplánované v jednotlivých projektoch, tento ukazovateľ môže byť v konečnom dôsledku dosiahnutý na úrovni 175% predpokladanej hodnoty. Vyplýva to okrem iného z faktu, že v oblasti podpory 1.2 sú implementované nielen líniové projekty, čo má vplyv aj na prijímateľmi používanú metodológiu výpočtu počtu obyvateľov využívajúcich novú/modernizovanú infraštruktúru ochrany životného prostredia. Pozornosť je potrebné obrátiť aj na fakt, že v definícii ukazovateľa sú zohľadnení iba obyvatelia. – Skutočný počet osôb využívajúcich novú/modernizovanú infraštruktúru ochrany životného prostredia je oveľa vyšší, ak sa zohľadnia aj hostia/turisti. Regióny, v ktorých sa v rámci programu vyskytuje najväčšia koncentrácia projektov v oblasti ochrany životného prostredia, sú turistické a oddychové regióny.

V prípade ukazovateľa „počet miest/obcí priamo profitujúcich z nových/modernizovaných komunikácií“ bola v dôsledku formálnej chyby v Operačnom programe uvedená nesprávna hodnota. Z údajov pochádzajúcich z integrovanej databázy Hlavného štatistického úradu v Poľsku a Štatistického úradu na Slovensku vyplýva, že počet obyvateľov na oprávnenom území Programu je 7 314. Ak sa zohľadní počet a rozsah implementovaných projektov predpokladaná reálne dosiahnuteľná hodnota tohto ukazovateľa predstavuje približne 117. Plánovaná hodnota posledného ukazovateľa pre prioritnú os 1 Programu, čiže „Počet trvajúcich poľsko-slovenských partnerských vzťahov“ nebude formálne dosiahnutá. V súlade s deklaráciami prijímateľov predkladanými v projektových žiadostiach predstavuje predpokladaná možná dosiahnuteľná hodnota 50% predpokladanej cieľovej hodnoty. Skutočná reálna hodnota môže byť však iná. Časť prijímateľov nezohľadnila tento ukazovateľ v žiadostiach, čo však neznamená, že spolupráca v rámci implementácie projektu neprinesla udržateľné kontakty²⁰.

Z vyššie uvedenej analýzy ukazovateľov pre prioritnú os 1 Programu výrazne vyplýva, že menší počet implementovaných/ukončených projektov nemá vplyv na menší dopad. Vyplýva to z faktu,

---

²⁰ Podľa výsledkov ankiet uskutočnených pre potreby hodnotenia efektov Programu majú prakticky všetci partneri realizujúci projekty v rámci Programu záujem o ďalšiu spoluprácu.

že prevažná väčšina projektov v rámci Programu bola implementovaná na cezhraničných chodníkoch a v husto zaľudnených regiónoch.

3.1.2. Závažné problémy, ktoré sa vyskytli a opatrenia prijaté na ich odstránenie

V monitorovacom období sa nevyskytli závažné problémy v zmysle čl. 62 Nariadenia (ES) 1083/2006. Objavujúce sa problémy boli spojené s bežnou implementáciou projektov.

3.2 Priorita 2

Oblasť poľsko-slovenského pohraničia sa charakterizuje rôznorodosťou a unikátnosťou čo sa týka kultúrnych a prírodných bohatstiev. Nachádzajú sa tu historické miesta zapísané do zoznamu Svetového dedičstva UNESCO, a taktiež relatívne panenské prírodné územia, územia s bohatým výskytom liečivých a termálnych vôd, a taktiež územia s výnimočnou krajinnou hodnotou. Ak všetky tieto črty, ktoré podľa SWOT analýzy Programu predstavujú jednu z najsilnejších stránok oblasti oprávneného územia Programu, sú efektívne využívané, môžu sa zaslúžiť o rozvoj pohraničnej oblasti. Investície do turistickej a kultúrnej infraštruktúry sa zasluhujú o zlepšenie, obohatenie ako aj o rozmanitosť ponuky, ktorú môže pohraničie návštevníkom ponúknuť. Tvorba tematických sietí, výmena skúseností a snaha zavádzať inovatívne riešenia vedie k posilneniu spolupráce. Rôznorodé opatrenia vykonávané v rámci projektov implementovaných v prioritnej osi 2 Programu môžu v konečnom dôsledku viesť k spoločnému menovateľu, ktorým je posilnenie spolupráce a lepšie využitie prírodného, kultúrneho a historického dedičstva oprávneného územia Programu na jeho rozvoj.

3.2.1. Realizácia cieľov a analýza dosiahnutých postupov

V rámci oblasti podpory 2.1 Rozvoj cezhraničnej spolupráce v oblasti turistického ruchu je zazmluvnených a implementovaných spolu 26 projektov. V roku 2014 vďaka vygenerovaným úsporami a taktiež pravidlu elasticity boli uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku pre 5 nových projektov z rezervného zoznamu, 4 projekty boli ukončené vecne a finančne, avšak ďalších 6 ukončilo všetky naplánované aktivity. Od začiatku Programu bolo v oblasti podpory vecne a finančne ukončených celkovo 14 projektov.

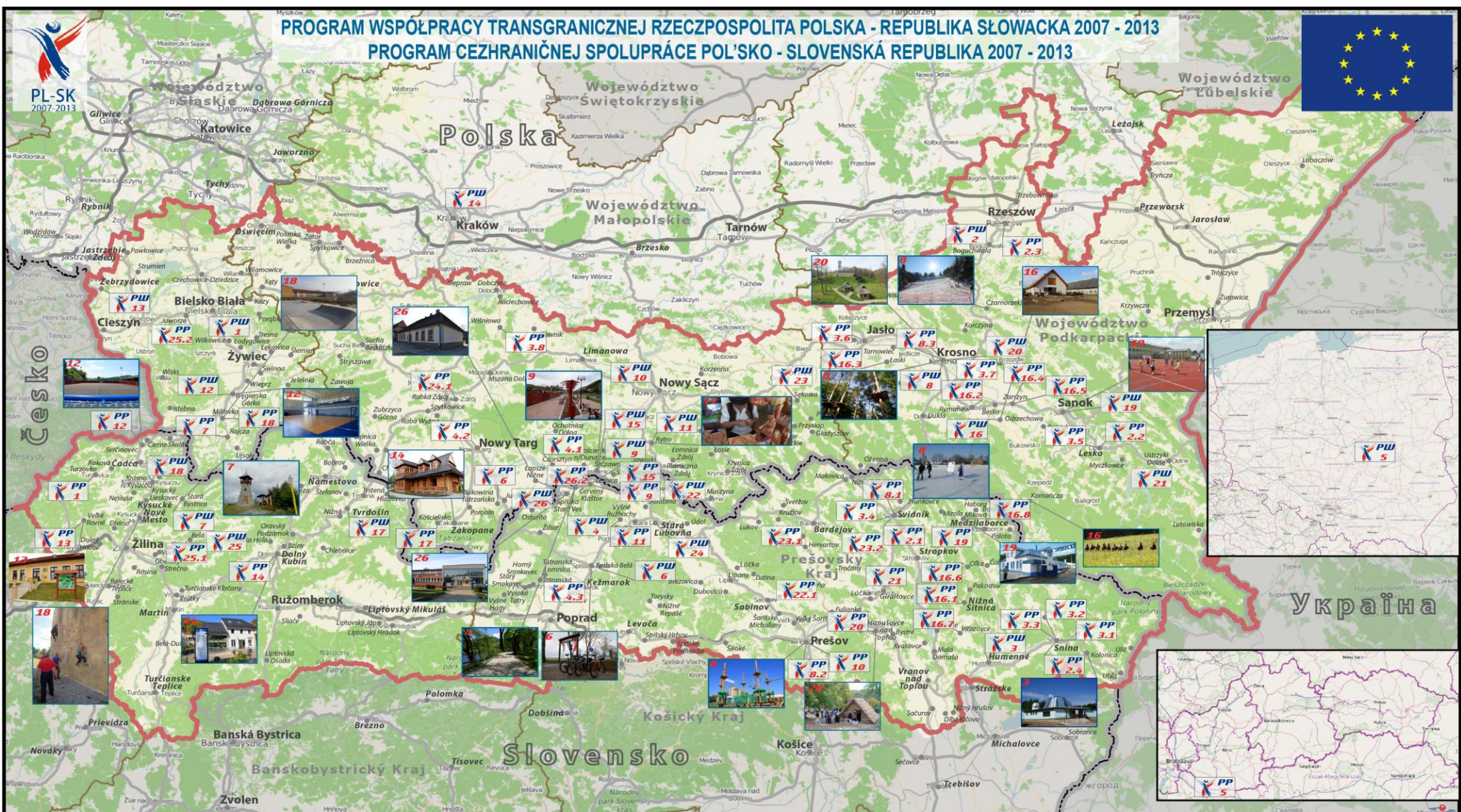
Na nižšie uvedenej mape je výrazne viditeľné, že na rozdiel od projektov z oblasti podpory 1.1 a 1.2 sú projekty z oblasti turistiky realizované na celom oprávnenom území Programu, čo vyplýva z potenciál u prírodného prostredia a kultúrneho bohatstva poľsko-slovenského pohraničia.

Projekty implementované v oblasti podpory 2.1 je možné dodatočne rozdeliť na tri skupiny. Prvou sú projekty sústreďujúce sa na turistickej propagácii regiónu pohraničia, jeho prírodných a kultúrnych atrakciách. Druhú skupinu tvoria projekty, v ktorých je dôraz kladený na rozvoj turistiky prostredníctvom tvorby nových atrakcií. Tretiu skupinu predstavujú projekty, ktorých aktivity sú zamerané na rozvoj infraštruktúry a turistických služieb.

PROGRAM WSPÓLPRACY TRANSGRANICZNEJ RZECZPOSPOLITA POLSKA - REPUBLIKA SŁOWACKA 2007 - 2013

PROGRAM CEZHRAŇICNEJ SPOLUPRÁČE POL'SKO - SLOVENSÁ REPUBLIKA 2007 - 2013

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego / Publikácia spolufinancovaná Európskou uniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja

© OpenStreetMap Mapa opracowana przez GEOMATIC

- PW Partnerzy Wiodący / Vedúci Partneri:**
- 1 Agencja Rozwoju Regionalnego w Bielsku - Białej
  - 2 Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia” - Rzeszów
  - 3 Winiarska hvezdáreň v Humennom
  - 4 Obec Cerveny Kláštor
  - 5 Instytut Geografii i Zagospodarowania Przestrzennego Państwowej Akademii Nauk - Warszawa
  - 6 Mesto Spišská Bela
  - 7 Obec Stara Bystrica
  - 8 Gmina Krośno
  - 9 Gmina Szczawica
  - 10 Małopolskie Centrum Kultury Sokół - Nowy Sącz

- 11 Gmina Ryto
- 12 Gmina Węgierska Górka
- 13 Gmina Zebrzydowice
- 14 Muzeum Narodowe w Krakowie
- 15 Miasto i Gmina Szczawica
- 16 Zakład doświadczalny Instytutu Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy Odrzechowa
- 17 Mesto Tvrdosin
- 18 Mesto Krásno nad Kysucou
- 19 Gmina Miasta Sanoka
- 20 Muzeum Podkarpacie w Krośnie
- 21 Gmina Ustrzyki Dolne
- 22 Miasto i Gmina Piwniczna Zdrój
- 23 Gmina Sękowa
- 24 Mesto Stará Ľubovňa

- PP Partnerzy Projektu / Projektowi Partneri:**
- 1 Spółka cechów Kysúc - Turzovka
  - 2.1 Regionalna rozvojová agentúra - Svidník
  - 2.2 Fundacja Bieszczadzka Partnerstwo dla Srodowiska - Lesko
  - 2.3 Stowarzyszenie Euroregion Karpacie Polska - Rzeszów
  - 2.4 Detská organizácia Fenix - Snina
  - 3.1 Neinvestičný fond Teleskop - Snina
  - 3.2 Gymnázium Snina
  - 3.3 Východokarpatské združenie cestovného ruchu - Snina
  - 3.4 Podduklianske osvetové stredisko vo Svidniku - Svidník
  - 3.5 Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Andersa w Lesku

- 3.6 Powiat Jasielski - Jasło
- 3.7 Podkarpacka Izba Gospodarcza w Krośnie - Krośno
- 3.8 Gmina Wiśniowa
- 4.1 Gmina Czorsztyn - Maniów
- 4.2 Powiatowy Zarząd Dróg - Nowy Targ
- 4.3 Státné lesy TANAP - Tatranská Lomnica
- 5 Geografický ústav Slovenská akadémia vied - Bratislava
- 6 Gmina Bukovina Tatrzańska
- 7 Gmina Rajcza
- 8.1 Mesto Svidník
- 8.2 Skalná Hrana - Prešov
- 8.3 Podkarpacka Izba Gospodarcza - Krośno
- 9 Gmina Lesnica
- 10 Prešovský samosprávny kraj - Prešov
- 11 Vyšné Ružbachy

- 12 Obec Srvinovec
- 13 Obec Veľké Rovné
- 14 Oravské múzeum P.O.Hviezdoslava - Dolný Kubín
- 15 Obec Lesnica
- 16.1 Obec Nižná Sitnica
- 16.2 Nadleštníctvo Rymanov
- 16.3 Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Konika Polskiego
- 16.4 Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Wisłoka”
- 16.5 Gmina Zarszyn
- 16.6 Obec Ołka
- 16.7 Obec Vifazovce
- 16.8 Občianske združenie ANDY
- 17 Gmina Kościelisko
- 18 Gmina Miłówka
- 19 Mesto Medzilaborce

- 20 Vlastivedné múzeum v Hanušovciach nad Topľou
- 21 Mesto Giraltovce
- 22 Obec Lesnica
- 23.1 Obec Hervartov
- 23.2 Mikroregión Makovica
- 24.1 Gmina Rabka-Zdrój
- 25.1 Obec Bela
- 25.2 Gmina Jaworze
- 26.1 Gmina Lapsze Niżne

Do prvej z vyššie uvedených skupín je možné zaradiť 5 projektov, z ktorých 4 boli vecne a finančne ukončené už v predchádzajúcich rokoch, avšak jeden bol vecne a finančne ukončený v roku 2014. Je to projekt *Karpatská mapa možností – Spoločná propagácia turistickej, prírodnej a kultúrnej atraktívnosti malopoľsko-prešovského pohraničia*, ktorého vedúcim partnerom bolo Malopoľské centrum kultúry „Sokół“ v Nowom Sączu, dodatočne v sebe spája mnoho rôznych aspektov turistiky: aktívnu turistiku, rekreačnú turistiku a kultúrnu turistiku. V rámci projektu bol vytvorený portál Karpatská mapa možností (www.karpackamapaprzygody.pl) predstavujúci rôzne možnosti trávenia voľného času na poľsko-slovenskom pohraničí. Turistická ponuka nachádzajúca sa na portáli

zohľadňuje rôzne druhy turistiky: aktívnu, dovolenkovú, zdravotnú, a taktiež rôzne jej aspekty: krajiny, umenie a ručné práce, hynúce remeslá, dejiny alebo regionálnu kuchyňu. Na poľsko-slovenskom pohraničí je možné nájsť opisy aj takých chodníkov ako chodník najstarších stromov, chodník vojnových cintorínov, chodník stredovekých hradov, Karpaty bez bariér, čiže chodník pre hendikepované osoby, či aj chodník Karpaty s „chuťou“ kvapky trúnku. Najzaujímavejšie body každého chodníka sú

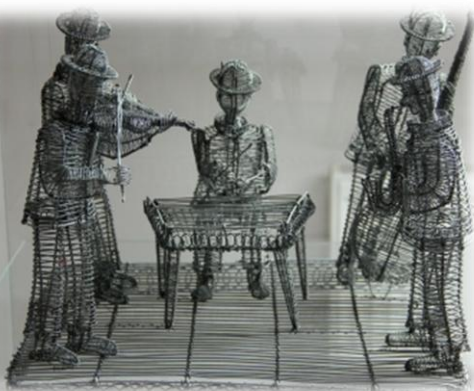
opísané a vo väčšine prípadov zachytené na fotografiách. Portál, dostupný v poľskom, slovenskom a anglickom jazyku, má širokú databázu, v ktorej prostredníctvom použitia príslušných vyhľadávacích kritérií je možné nájsť turistom potrebné informácie, také ako lokalita gastronomických bodov, ubytovanie, pamiatky, vyhladkové body, miesta náboženského kultu a mnoho iných. V rámci projektu vznikli aj komiksy o pohraničí (v elektronickej verzii) a boli vydané turistické publikácie týkajúce sa atrakcií pohraničia ako aj cyklistických trás.

Jednou z trás opísaných v publikácii je cyklistická trasa, ktorá vznikla v rámci vecne a finančne ukončeného projektu v roku 2014 s názvom *Belianske Tatry – spolu a lepšie*, ktorého vedúcim partnerom bolo mesto Spišská Belá. Je to jeden z 10 projektov, ktoré je možné zaradiť do druhej z vyššie uvedených skupín a menovite do skupiny projektov, ktorých dôraz bol kladený na rozvoj turistiky prostredníctvom tvorby nových atrakcií. Hlavnou investíciou v projekte bola stavba cyklistickej trasy na úseku Spišská Belá – Tatranská kotlina s celkovou dĺžkou 9 kilometrov, vybavená štyrmi odpočívadlami a plenárnymi mapami regiónu Belianskych Tatier. Chodník, ktorý v lete slúži milovníkom kolieskových korčúľ a chodcom, v zime však bežcom na lyžiach, poskytuje za dobrého počasia krásne výhľady na Tatry.

V tejto skupine sa nachádzajú aj dva iné vecne a finančne ukončené projekty v roku 2014. Sú to projekty *Hudba pod Tatrami*, ktorého vedúcim partnerom bolo Národné múzeum v Krakove ako aj *Aktívne v smere turistiky pohraničia*, ktorého vedúcim partnerom bola obec Zebrzydowice.

Prvý z uvedených projektov sa sústreďoval na zvýšení turistických hodnôt poľsko-slovenského pohraničia prostredníctvom propagácie kultúrnej turistiky. V rámci projektu boli vykonané dve investície, rôzne kultúrne aktivity ako aj široko chápaná mediálna kampaň. V rámci investícií bola zmodernizovaná pamiatková vila Atma v Zakopanom, ktorá je sídlom Múzea Karola Szymanovského. Okrem iného bolo namontované nové osvetlenie, vstup do múzea bol prispôsobený hendikepovaným osobám a vo vnútri boli umiestnené multimediálne systémy, vďaka ktorým je možné sa oboznámiť so životom a tvorbou Karola Szymanovského. Na slovenskej strane, na úpätí Oravského hradu, bolo postavené turistické centrum, v ktorom bola umiestnená aj knižnica a multimediálna dotyková tabuľa, vďaka ktorej je možné získať informácie nielen o zbierkach hradu, ale aj o iných turistických atrakciách v regióne. V rámci mäkkých aktivít bolo zorganizovaných viacero koncertov poľskej a slovenskej hudby inšpirovanej Tatrami, na ktorých sa zúčastnilo viac ako 5200 osôb.

V rámci druhého z uvedených projektov vznikla na poľskej strane hranice okrem iného trasa pre chodcov a cyklistov vedúca cez les, avšak na brehu miestnej vodnej nádrže, ktorú veľmi radi navštevujú rybári, bolo vytvorené miesto prispôbené potrebám hendikepovaných osôb tak, aby sa bez prekážky mohli dostať k nádrži a tešiť sa z chytania rýb. Na slovenskej strane v obci Veľké Rovné, kde kedysi prebiehal hlavný chodník remeselníkov zaoberajúcich sa drotárstvom, v srdci obce vzniklo múzeum drotárstva, v ktorom si je možné

pozrieť drotárske diela. Na najvyššom pohorí obklopujúcom obce bola postavená vyhladková veža.

Vyhladková veža umožňujúca obdivovať panorámu pohraničia bola aj jedným z investičných prvkov vecne ukončeného projektu v roku 2014 s názvom *Archeologické dedičstvo regiónov šanca na rozvoj turistiky*, ktorého vedúcim partnerom bolo Podkarpatské múzeum v Krosne a ktorý je možné zaradiť do tej istej skupiny. Veža sa stala ďalšou atrakciou v už existujúcom a početne navštevovanom Archeologickom skanzene Karpatská Trója. Za dobrého počasia a pri vhodnej viditeľnosti je z veže dokonca možné vidieť aj pásma Tatier vzdialené o viac ako 100 kilometrov. Na slovenskej strane bol v rámci projektu postavený v Hanušovciach nad Topľou malý archeologický skanzen zahŕňajúci rekonštrukciu obytného a obranného stavebníctva, ktorých chronologické rozmedzie siaha od kamennej doby až po stredovek.

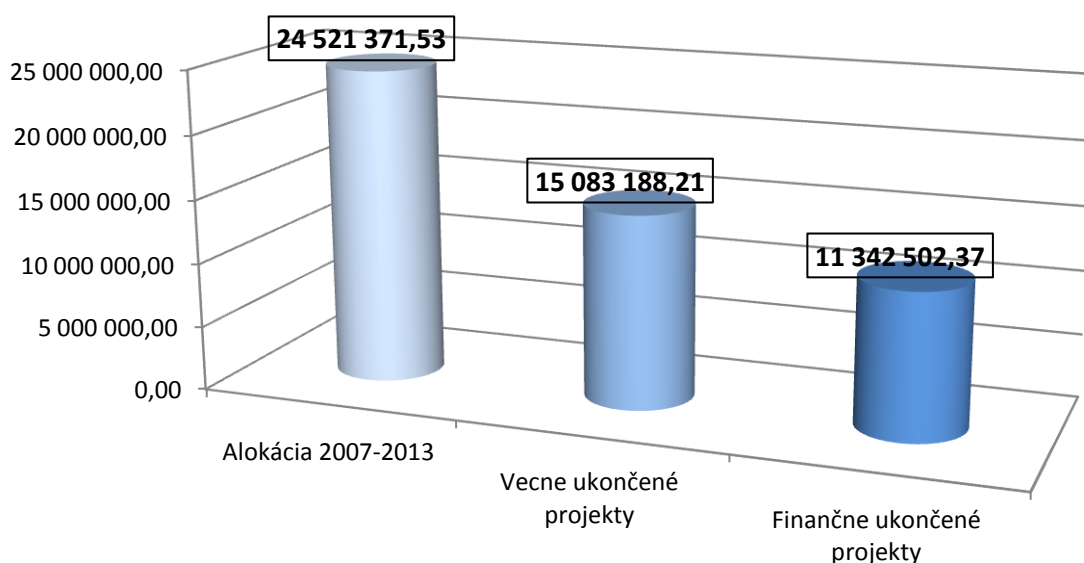
Do tretej z vyššie uvedených skupín projektov je možné zaradiť 11 projektov zameraných na rozvoj infraštruktúry a turistických služieb. Medzi nimi sa nachádza aj vecne ukončený projekt v roku 2014 s názvom *Poľsko-slovenské Centrum turistiky na koni*, ktorého vedúcim partnerom bol Experimentálny ústav Inštitútu Zootechniky – Štátny výskumný ústav Odrzechowa. V Odrzechowej vzniklo v rámci projektu poľsko-slovenské centrum konská turistiky spolu s príslušným zázemím, vrátane arény zaisťujúcej možnosť vykonávania kurzov a školení počas celého roka. Bolo vytýčených aj viac ako 200 kilometrov konských chodníkov.

Taktiež aktivity v projektoch, na implementáciu ktorých boli v oblasti podpory 2.1 podpísané v roku 2014 zmluvy o poskytnutí finančného príspevku, sa sústreďujú na rozvoj infraštruktúry, služieb a turistických atrakcií na poľsko-slovenskom pohraničí, a tým aj na zvyšovaní počtu návštevníkov a turistov a v dlhodobej perspektíve na zvýšení konkurencieschopnosti regiónu. Príkladom môže byť vecne ukončený projekt *Spoločný turistický priestor Spiša*, ktorého vedúcim partnerom je Spišská Stará Ves. V rámci projektu má v jednej z najnavštevovanejších regiónoch poľsko-slovenského pohraničia vzniknúť Turisticko-konferenčné centrum, a taktiež sieť info-stánkov pre turistov. Následne v rámci projektov *KulTuristika Terchová, Belá a Jaworze spoločne posilňujeme kultúru, turistiku a šport* ako aj *Zlepšenie športovej turistiky v prihraničných obciach Piwniczna-Zdrój a Sabinov*, ktorých vedúcimi partnermi boli príslušne obec Terchová a mesto a obec Piwniczna-Zdrój, je plánovaná tvorba komplexnej rekreačno- športovo- turistickej infraštruktúry, miest, ktoré môžu mať v konečnom dôsledku vplyv na vytvorenie aktívneho oddychu a životného štýlu.

V rámci vecne a finančne ukončených projektov v roku 2014 vzniklo 16 nových turistických produktov, 9 km cyklistických trás, uskutočnilo sa viac ako 20 udalostí, na ktorých sa zúčastnilo takmer šesť a pol tisíc osôb.

Graf 21. Implementácia projektov v rámci oblasti podpory 2.1 (v eurách)²¹

Vyššie uvedený graf predstavuje stav implementácie projektov v rámci oblasti podpory 2.1, v ktorom do konca roku 2014 bolo vyúčtovaných takmer 61 % dostupnej alokácie (14 projektov). 6 projektov, ktoré v opisovanom monitorovacom období ukončili realizáciu vecných aktivít, bude vyúčtovaných v roku 2015. Implementácia ďalších 6 projektov prebieha aj naďalej.

Jedným z činiteľov majúcich vplyv na turistickú atraktivitu poľsko-slovenského pohraničia je kultúrna rôznorodosť pohraničia. V mnohých obciach sa zachovali prvky tradičnej ľudovej kultúry a umenia,

²¹ Pre vecne ukončené projekty sa uvedené hodnoty vzťahujú na hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku, avšak pre projekty ukončené finančne sú to hodnoty zo záverečného účtovania.

pamiatky sakrálnej architektúry, šľachtických dvorov s parkmi a múzeá. Na území pohraničia sa nachádza spolu 11 538 nehnuteľných pamiatkových objektov, z toho na poľskej strane 6 736 a na slovenskej 4 802.

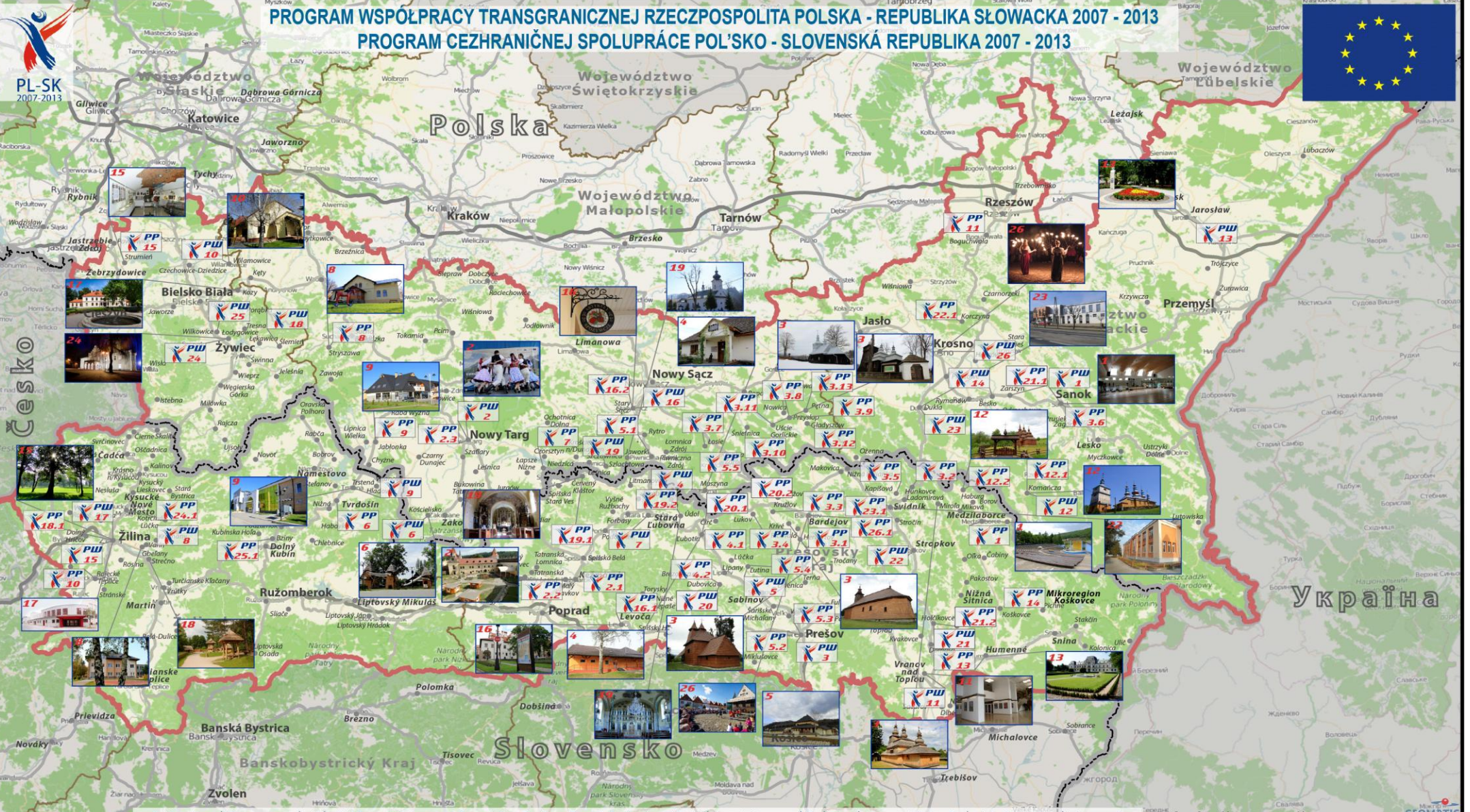
Spolu s udalosťami propagujúcimi poľsko-slovenské dedičstvo pohraničia predstavujú základ takzvanej „kultúrnej turistiky“. V projektoch implementovaných v rámci Programu je mnoho aktivít venovaných zachovaniu unikátneho kultúrneho dedičstva pohraničia, a to predovšetkým z toho dôvodu, že SWOT analýza pre Program ukázala, že mnoho kultúrnych a historických objektov je v zlom stave, kultúrne bohatstvo regiónu nie je dostatočne využívané na oživenie cestovného ruchu a zvyšujúca sa globalizácia a popularizácia masovej kultúry má vplyv na zánik regionálnych zvykov a tradícií.

V rámci oblasti podpory 2.2 Ochrana kultúrneho a prírodného dedičstva je zazmluvnených a implementovaných spolu 26 projektov. V roku 2014 vďaka vygenerovaným úsporami a taktiež pravidlu elasticity boli uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku s 5 novými projektmi z rezervného zoznamu, 2 projekty boli vecne a finančne ukončené, avšak ďalšie 3 ukončili všetky naplánované aktivity.

Podľa znázornenia nižšie uvedenej mapy sú projekty z oblasti široko chápaného kultúrneho dedičstva implementované na celom území pohraničia.

Tieto projekty je možné dodatočne rozdeliť na štyri skupiny. Prvá skupina to sú projekty sústreďujúce sa na propagáciu kultúrneho a historického dedičstva. Druhú skupinu tvoria projekty venované záchrane chátrajúcich objektov dedičstva. Tretiu skupinu predstavujú projekty, v ktorých je kladený dôraz na prípravu infraštruktúry pre kultúrnu spoluprácu. V štvrtej skupine sa nachádzajú projekty, ktoré v sebe spájajú opatrenia venované nielen pamiatkovým, ale aj modernejším objektom, a sú založené na ich prispôbení k novej úlohe – cezhraničnej spolupráci.

PROGRAM WSPÓLPRACY TRANSGRANICZNEJ RZECZPOSPOLITA POLSKA - REPUBLIKA SŁOWACKA 2007 - 2013
PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁČE POL'SKO - SLOVENSÁ REPUBLIKA 2007 - 2013

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego / Publikácia spolufinancovaná Európskou uniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja

© OpenStreetMap Mapa opracowana przez GEOMATIC

- Partnerzy Wiodący / Vedúci Partneri:**
- 1. Gmina i Miasto Sanok
  - 2. Związek Euroregion Tatry - Nowy Targ
  - 3. Greckokatolicka archidiecezja Praski
  - 4. Gmina Koscielisko
  - 5. Gmina Lutina
  - 6. Gmina Koscielisko
  - 7. Muzeum-Hrad v Staréj Lubovni
  - 8. Obec Gbelany
  - 9. Gmina Wilamowice
  - 10. Mesto Vranov nad Topľou
  - 11. Gmina Komarča
  - 12. Gmina Miejska Jarosław
  - 13. Gmina Basko
  - 14. Zilinský samosprávny kraj - Žilina
  - 15. Gmina Stary Sącz

- Partnerzy Projektu / Projektoví Partneri:**
- 1. Zilinský samosprávny kraj - Žilina
  - 2. Gmina Siemien
  - 3. Parafia Rzymskokatolicka pod wezwaniem Matki Bożej Pośredniczki Łask w Szaclowej
  - 4. Obec Dubovica
  - 5. Obec Hołcikówce
  - 6. Mesto Stropkov
  - 7. Gmina Dukla
  - 8. Gmina Łodygowice
  - 9. Gmina Wilkowice
  - 10. Gmina Krosno
  - 11. Greckokatolicka cirkiev farnost Bardejov
  - 12. Greckokatolicka cirkiev, farnost Hunokovce
  - 13. Stowarzyszenie Historyków Sztuki Muzeum, Zespół Zamkowy w Niedzicy - Niedzica
  - 14. Gmina Stryczawa
  - 15. Gmina Jablonka
  - 16. Mesto Rajcecke Teplice
  - 17. Gmina Miasto Rzeszów
  - 18. Parafia Prawosławna p.w. Opieki Matki Bożej - Komarča
  - 19. Obec Habura
  - 20. Mesto Humenné
  - 21. Mikroregion Koskovec (Obec Hunkovce; Obec Dedatov; Obec Koskovec; Obec Jablón (Rokytov pri Humennom); Obec Slovenské Krivé (Rokytov pri Humennom); Obec Zbudské Dlhé; Obec Hrabovce nad Laborcom; Obec Ľubňa; Obec Vyhne; Ladičovce; Obec Nižné Ladičovce; Obec Veľkopole; Obec Údava; Obec Kockovany; Obec Rokytov pri Humennom; Obec Leščovce)
  - 22. Gmina Strumien
  - 23. Mesto Levoča
  - 24. Fundacja Rozwoju Ziemi Górskich - Stary Sącz
  - 25. Gmina Kozý
  - 26. Zilinský samosprávny kraj - Žilina
  - 27. Rímskokatolícka farnosť sv. Michala archanjela v Lesnici

- 1. Greckokatolicka cirkiev, farnost Hunokovce
- 2. Stowarzyszenie Historyków Sztuki Muzeum, Zespół Zamkowy w Niedzicy - Niedzica
- 3. Gmina Stryczawa
- 4. Gmina Jablonka
- 5. Fundacja im. Metropolity Andrzeja Szeptyckiego - Sanok
- 6. Obec Hołcikówce
- 7. Parafia Greckokatolicka w Łosiu - Łosie
- 8. Parafia Greckokatolicka w Nowicy
- 9. Parafia Greckokatolicka w Przyslopku
- 10. Parafia Greckokatolicka w Śniatnicy
- 11. Parafia Greckokatolicka w Łasku Gorlickim
- 12. Parafia Greckokatolicka w Gładyszowie
- 13. Parafia Greckokatolicka w Petnej
- 14. Obec Lubotín
- 15. Obec Dubovica
- 16. Miesto i Gmina Pivniczná - Zdrój
- 17. Zruszenie Regionu Tatry - Kežmarok
- 18. Agencja regionalna rozvoja PSK - Prešov
- 19. Krajská rozvojová agentúra Prešov
- 20. Greckokatolická cirkiev, farnosť Ľutina
- 21. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Łomnicka Zdrój „Łomniczanin” - Łomnicka Zdrój

- 1. Mesto Tyrdošín
- 2. Stowarzyszenie Historyków Sztuki Muzeum, Zespół Zamkowy w Niedzicy - Niedzica
- 3. Gmina Stryczawa
- 4. Gmina Jablonka
- 5. Mesto Rajcecke Teplice
- 6. Gmina Miasto Rzeszów
- 7. Parafia Prawosławna p.w. Opieki Matki Bożej - Komarča
- 8. Obec Habura
- 9. Mesto Humenné
- 10. Mikroregion Koskovec (Obec Hunkovce; Obec Dedatov; Obec Koskovec; Obec Jablón (Rokytov pri Humennom); Obec Slovenské Krivé (Rokytov pri Humennom); Obec Zbudské Dlhé; Obec Hrabovce nad Laborcom; Obec Ľubňa; Obec Vyhne; Ladičovce; Obec Nižné Ladičovce; Obec Veľkopole; Obec Údava; Obec Kockovany; Obec Rokytov pri Humennom; Obec Leščovce)
- 11. Gmina Strumien
- 12. Mesto Levoča
- 13. Fundacja Rozwoju Ziemi Górskich - Stary Sącz
- 14. Gmina Kozý
- 15. Zilinský samosprávny kraj - Žilina
- 16. Rímskokatolícka farnosť sv. Michala archanjela v Lesnici

- 1. Greckokatolicka cirkiev, farnost Udol
- 2. Obec Lubotín
- 3. Miesto i Gmina Uzdravkowska Muszyna
- 4. Gmina Zarszyn
- 5. Zruszenie obci Mikroregionu Domasa
- 6. Gmina Korczyna
- 7. Mesto Svídnik
- 8. Kysucké Nové Mesto
- 9. Obec Bziny
- 10. Mesto Bardejov

Do prvej z vyššie uvedených skupín je možné zaradiť 5 projektov, z ktorých 3 boli už v predchádzajúcich rokoch vecne a finančne ukončené, avšak dva ku koncu roku 2014 mali ukončené všetky naplánované vecné aktivity. Sú to projekty *Umelecké námestia pohraničia – Bardejov a Krosno*, ktorého vedúcim partnerom bolo mesto Krosno ako aj *Ślemień a Strečno na spoločnej ceste cez minulosť do budúcnosti*, ktorého vedúcim partnerom bola obec Ślemień.

Prvý z vyššie uvedených projektov bol mäkkým projektom. V roku 2014 bola pre neho uzatvorená zmluva o poskytnutí finančného príspevku a ku koncu roku ukončil naplánované vecné aktivity. V rámci projektu sa uskutočnili mnohé udalosti propagujúce prírodné bohatstvo a kultúrne dedičstvo pohraničia, vrátane maliarskeho plenéru, podujatí nadväzujúcich na tradíciu stredovekých jarmokov, koncerty, prezentácie ručných prác a zanikajúcich remeselníckych povolání, a taktiež divadelné workshopy pre mládež.

Druhý projekt z tejto skupiny sa sústreďoval na propagáciu historického a kultúrneho dedičstva. V rámci projektu bola okolo hradu Strečno rozšírená exteriérová expozícia. Vznikla osada v stredovekom štýle, ktorá spĺňa kultúrno-náučné funkcie. Je možné teda vidieť stredoveký dom rybára alebo dom bylinkárky. Od osady k samotnému hradu vedie náučný chodník – na jeho trase boli umiestnené tabule zobrazujúce okrem iného faunu a flóru regiónu. Partneri zorganizovali päť spoločných kultúrnych podujatí, na ktorých sa zúčastnilo okolo 900 osôb.

Do druhej z vyššie uvedených skupín je možné zaradiť 6 projektov. Medzi nimi sa nachádza vecne a finančne ukončený projekt v roku 2014 s názvom *Ochrana kultúrneho dedičstva v rámci Pieninského národného parku na poľskej a slovenskej strane v kostoloch v Jaworkach, Údola a Lesnice spojená s ochranou netopierov – rodu podkovára malého prebývajúcich na povalách týchto kostolov*, ktorého vedúcim partnerom bola Rímskokatolícka farnosť Božej Matky sprostredkovateľky Božieho milosrdenstva v obci Szlachtowa. V tomto projekte boli prepojené aktivity, ktorých cieľom bola na jednej strane záchrana pamiatkových diel sakrálneho umenia a na strane druhej ochrana ohrozeného

druhu netopiera – podkóvára malého. V rámci projektu boli v troch kostoloch na poľsko-slovenskom pohraničí vykonané najsúrnejšie modernizačné a renovačné práce a boli namontované aj vstupy a plošiny pre netopierov prebývajúcich na povalách týchto kostolov. V kostole v Jaworkach na poľskej strane boli vymenené strešné krytiny ako aj okná – zároveň, po ustanoveniach s expertmi, zaisťujúce vstup pre netopierov. Bolo nainštalované aj podlahové vykurovanie s využitím obnovných zdrojov energie (teplo je poberané z hĺbky zeme). Podobný systém vykurovania bol nainštalovaný aj v kostole v Údole, kde boli okrem toho obnovené nástenné maľby. V kostole v Lesnici bola vymenená elektrická inštalácia, boli obnovené nástenné maľby ako aj pamiatková kazateľnica z 18. storočia. V oboch kostoloch na slovenskej strane boli v rámci projektu nainštalované aj špeciálne stupienky pre netopiere. Podkóvár malý je ohrozeným druhom netopiera, ktorý sa v Poľsku vyskytuje iba na juhu krajiny. Tie, prebývajúce v období od apríla do septembra v Jaworkach, zimujú v jaskyniach na Slovensku. Populácia netopierov v Jaworkach sa skladá približne zo 187 kusov a v Lesnici je ich dokonca viac ako 600.

Vecné aktivity ukončil ku koncu roku 2014 ešte jeden projekt z opisovanej skupiny. Je to projekt *Tvoríme kultúru a umenie bez hraníc modernizácia divadla v Žiline a zámku v Kozách*, ktorého vedúcim partnerom bol Žilinský samosprávny kraj. V rámci projektu bolo zmodernizované najstaršie profesionálne bábkové divadlo na Slovensku – Bábkové divadlo v Žiline, a na poľskej strane boli zmodernizované vzácne prvky kultúrneho dedičstva – pamiatkový zámok Czeczów v obci Kozy. Archívne bábkové, ktoré už na scéne nevystupujú, ale divákov neustále priťahujú, získali „druhý život“ – boli prezentované na výstavách zorganizovaných partnermi projektu.

Najviac projektov (10) implementovaných v rámci oblasti podpory 2.2 patrí do skupiny projektov zameraných na prípravu infraštruktúry pre aktivity propagujúce kultúrne dedičstvo pohraničia a ďalšiu kultúrnu spoluprácu. V tejto skupine sa nachádzajú dva z piatich projektov, na implementáciu ktorých boli v roku 2014 uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.

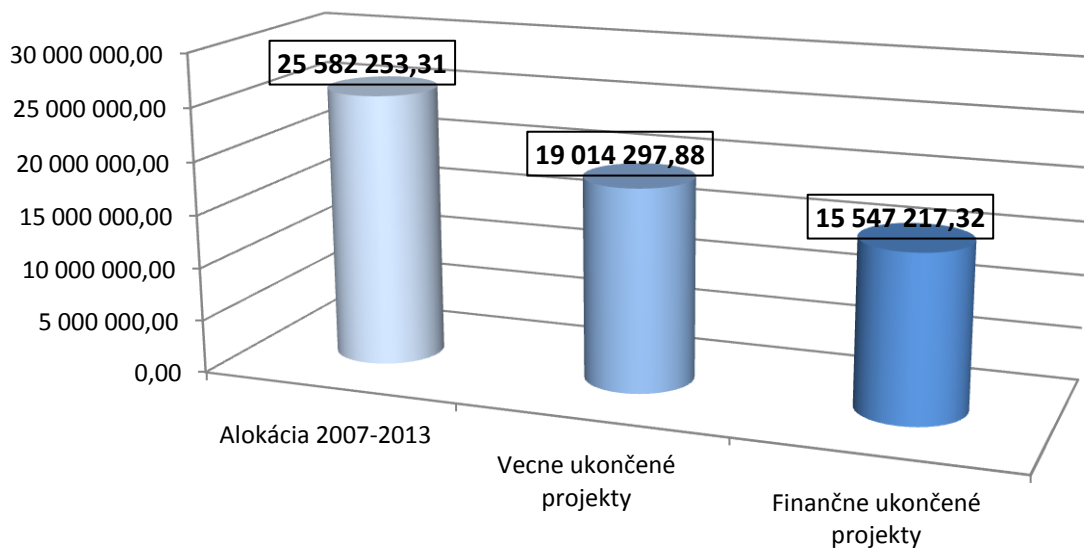
Práve do tejto skupiny patrí vecne a finančne ukončený projekt v roku 2014 s názvom *Zachovanie kultúrneho a duchovného dedičstva. Kultúra – zrkadlo duše*, ktorého vedúcim partnerom bola obec Ľutina. Jeho zámerom bolo zachovanie kultúrnych a duchovných bohatstiev ako aj propagácia tradícií prihraničných regiónov Poľska a Slovenska. V rámci investície boli zmodernizované kultúrne strediská v Ľutine ako aj v Piwnicznej-Zdroji. Medzi zorganizovanými udalosťami sa nachádzali spoločné folklórne podujatia, fotografická súťaž a putovná výstava

propagujúca tradíciu a ľudovo-umeleckú tvorbu ako aj dejiny poľsko-slovenského prihraničného regiónu.

Do poslednej z vyššie uvedených skupín projektov implementovaných v rámci oblasti podpory 2.2 je možné zaradiť 5 projektov, z ktorých 2 boli vecne a finančne ukončené už v predchádzajúcich rokoch, na implementáciu dvoch boli v roku 2014 uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku. Príkladom môže byť projekt *Spolupráca prostredníctvom kultúry – prestavba a modernizácia poľsko-slovenských kultúrnych stredísk*, ktorého vedúcim partnerom bola obec Łodygowice. Pamiatkový hrad nachádzajúci sa na poľskej strane hranice bude v rámci projektu prispôbený k plneniu novej úlohy – Poľsko-Slovenského centra cezhraničnej spolupráce.

Nižšie uvedený graf znázorňuje stav implementácie projektov v rámci oblasti podpory 2.2 ku koncu roku 2014.

Graf 22. Implementácia projektov v rámci oblasti podpory 2.2 (v eurách)²²

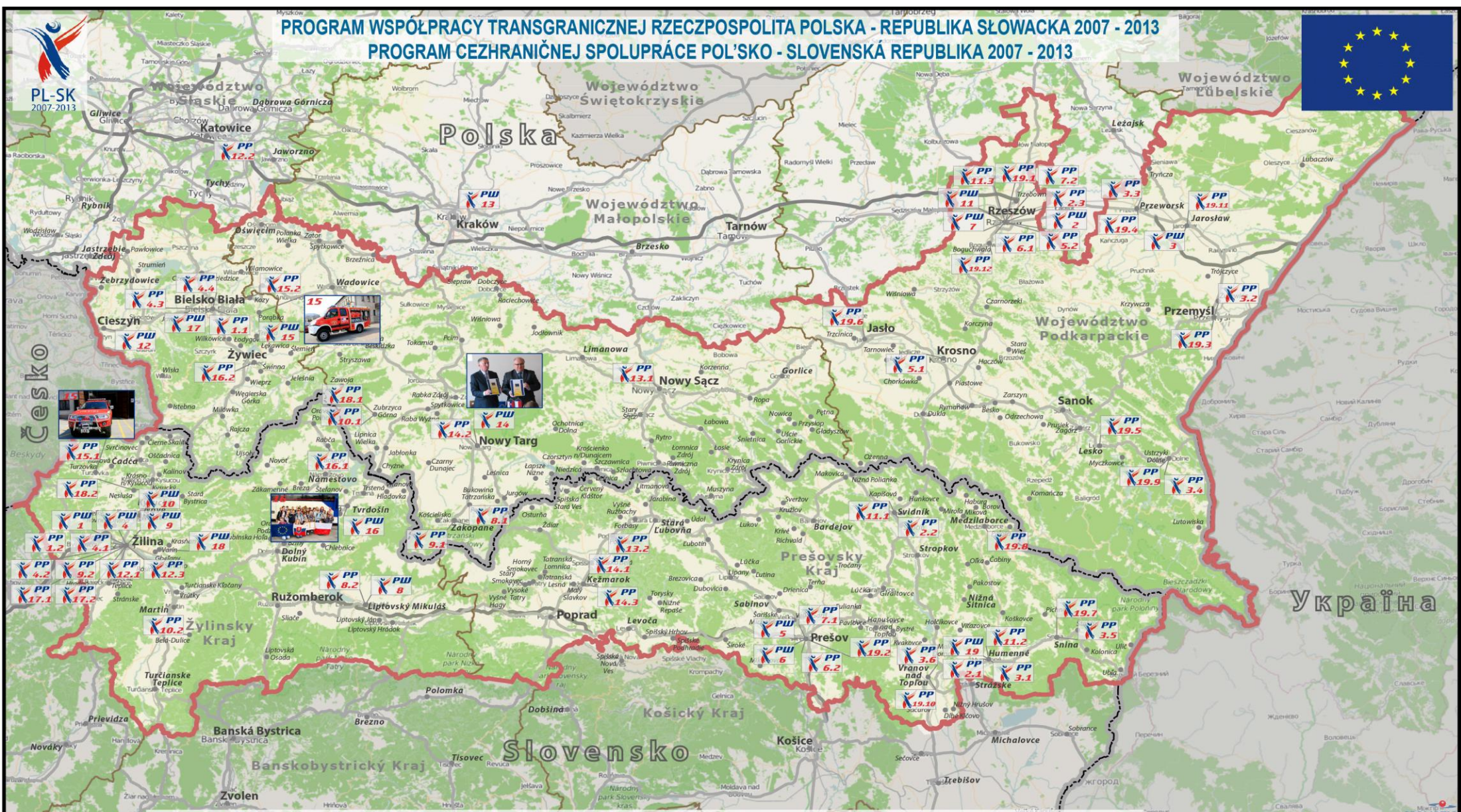
Ku koncu roka 2014 boli finančne ukončené projekty s hodnotou predstavujúcou viac ako 74 % dostupnej alokácie (17 projektov). Implementácia 9 projektov aj naďalej prebieha.

Na sociálno-ekonomický rozvoj daného regiónu má obrovský vplyv výmena skúseností, znalostí, a taktiež vedomá integrácia a spoločná koordinácia aktivít. O všetkých týchto činiteľoch je možné hovoriť v kontexte projektov implementovaných v rámci oblasti podpory 2.3.

V roku 2014 bola oblasť podpory 2.3 *Sieťové projekty* jedinou, v ktorej už neboli uzatvorené žiadne nové zmluvy o poskytnutí finančného príspevku. Avšak spolu s finančným ukončením 6 projektov v roku 2014, boli ukončené všetky projekty (19) implementované v rámci tejto oblasti podpory.

²² Pre vecne ukončené projekty sa uvedené hodnoty vzťahujú na hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku, avšak pre finančne ukončené projekty sú to hodnoty zo záverečného vyúčtovania.

PROGRAM WSPÓLPRACY TRANSGRANICZNEJ RZECZPOSPOLITA POLSKA - REPUBLIKA SŁOWACKA 2007 - 2013
PROGRAM CEZHRAŇIČNEJ SPOLUPRÁČE POL'SKO - SLOVENSÁ REPUBLIKA 2007 - 2013

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego / Publikácia spolufinancovaná Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja

© OpenStreetMap

Mapa opracowana przez GEOMATICO

Partnerzy Wiodący / Vedúci Partneri:

- 1 Zilinska regionalna komora SOPK - Zilina
- 2 Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska - Rzeszów
- 3 Gmina Miejska Jarosław
- 4 Slovenské centrum produktivity - Zilina
- 5 Prešovská regionálna komora SOPK - Prešov
- 6 Prešovská univerzita - Prešov
- 7 Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska - Rzeszów
- 8 Klastier LIPTOV - združenie cestovného ruchu - Liptovský Mikuláš
- 9 Zilinska regionalna komora Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory - Zilina
- 10 Občianske združenie pre trvale udržateľný rozvoj regiónov - Progress Slovakia - Neszúša
- 11 Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska - Rzeszów
- 12 Zamek Cieszyń-Ośrodek Badań i Dokumentacji nad Kulturą Materiałną i Wzornictwem - Cieszyn
- 13 Województwo Małopolskie-Wojewódzki Urząd Pracy - Kraków
- 14 Związek Euroregion Tatr - Nowy Targ

Partnerzy Projektu / Projektoví Partneri:

- 1.1 Regionalna Izba Handlu i przemysłu w Bielsku-Białej
- 1.2 Občianske združenie POLONUS - Zilina
- 1.3 Regionalna Rozvojová Agentúra - Humenné
- 1.4 Regionalna Rozvojová Agentúra - Svidník
- 1.5 Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A - Rzeszów
- 1.6 Mesto Humenné
- 1.7 Gmina Miejska Przemysław
- 1.8 Gmina Miejska Przeworsk
- 1.9 Gmina Miejska Ustrzyki Dolne
- 1.10 Mesto Snina
- 1.11 Mesto Vranov nad Topľou

- 1.2 Zilinska univerzita - Zilina
- 1.3 Strednookoepny inštitút Technický CEIT - Zilina
- 1.4 Akademia Techniczno-Humanistyczna (ATH) - Bielsko-Biala
- 1.5 Fundacja Centrum Nowych Technologii (FCNT) - Bielsko-Biala
- 1.6 Podkarpacka Izba Gospodarcza - Krosno
- 1.7 Izba Przemysłowo-Handlowa - Rzeszów
- 1.8 Uniwersytet Rzeszowski - Rzeszów
- 1.9 Vzdělávacia a inovačné centrum Velmex, n.o. - Prešov
- 2.1 Združenie Karpacký Euroregion Slovensko Sever - Prešov
- 2.2 Podkarpacki Ośrodek Samorządu Terytorialnego - Rzeszów
- 2.3 Biuro Promocji Zakopane - Zakopane
- 2.4 Hoteľová akadémia - Liptovský Mikuláš
- 2.5 Tatranska Izba Gospodarcza - Zakopane
- 2.6 Občianske združenie POLONUS - Zilina
- 2.7 Muzeum - Oravský Park Etnografický - Zubrzyca Górna
- 2.8 Združenie cestovného ruchu Veľká Fatra - Belá-Dulice
- 2.9 Regionalna rozvojová agentúra - Svidník
- 2.10 Regionalna rozvojová agentúra - Humenné
- 2.11 Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A - Rzeszów
- 2.12 Rozvojová agentúra Zilinského samosprávneho kraja, n.o. - Zilina

- 1.10 Województwo Śląskie - Katowice
- 1.11 Zaspoly samosprávy kraj - Zilina
- 1.12 Powiat Nowosądecki - Nowy Sącz
- 1.13 Úrad práce sociálnych vecí a rodiny - Stará Ľubovňa
- 1.14 Združenie Region Tatry - Kežmarok
- 1.15 Gmina Miasto Nowy Targ
- 1.16 Mesto Kežmarok
- 1.17 Mesto Turzovka
- 1.18 Gmina Kozy
- 1.19 Základná škola s materskou školou Rabčická - Rabča
- 1.20 Zaspoly Skolno-Przedstawicielstwo im. Orta Bialego - Żywiec
- 1.21 Zilinska Univerzita - Zilina
- 1.22 Strednookoepny technologický inštitút pre inovácie a technológiu - Zilina
- 1.23 Muzeum - Oravský Park Etnografický - Zubrzyca Górna
- 1.24 Občianske združenie pre trvale udržateľný rozvoj regiónov - Progress Slovakia - Neszúša
- 1.25 Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska - Rzeszów
- 1.26 Združenie Karpacký Euroregion Slovensko Sever - Prešov
- 1.27 Gmina Miejska Przemysław
- 1.28 Gmina Miejska Przeworsk
- 1.29 Gmina Lesko

- 1.29 Mesto Jasło
- 1.30 Mesto Snina
- 1.31 Mesto Medzilaborce
- 1.32 Gmina Miejska Ustrzyki Dolne
- 1.33 Mesto Vranov nad Topľou
- 1.34 Gmina Miejska Jarosław
- 1.35 Gmina Boguchwała

Projekty implementované v rámci oblasti podpory 2.3 je možné dodatočne rozdeliť na tri skupiny z hľadiska tematicky tvorených sietí spolupráce. Prvá a najpočetnejšia (11) to sú projekty týkajúce sa široko chápanej ekonomickej spolupráce, začínajúc od pomoci pre podnikateľov, ktorí svoju podnikateľskú činnosť chcú rozšíriť na druhú stranu hranice, idúc cez koordináciu subjektov zaoberajúcich sa regionálnym rozvojom až po systémy vzájomnej spolupráce zahŕňajúce aj trhy práce.

Do tejto skupiny je možné zaradiť dva zo šiestich finančne ukončených projektov v roku 2014. Sú to projekty *Od Euroregiónu „Tatry“ do Európskeho zoskupenia územnej spolupráce*, ktorého vedúcim partnerom bolo Združenie Euroregión „Tatry“ ako aj projekt *Inovatívna spolupráca. (Inovatívny rozvoj cezhraničnej spolupráce medzi inštitúciami Sliezskeho vojvodstva a Žilinského samosprávneho kraja)*, ktorého vedúcim partnerom bol Hrad Cieszyn-Stredisko výskumu a dokumentácie materiálnej kultúry a dizajnu.

Efektom prvého z vyššie uvedených projektov bolo založenie prvého Európskeho zoskupenia územnej spolupráce (EZÚZ) na poľsko-slovenskej hranici. Nová štruktúra má byť nástrojom pre miestne samosprávy pohraničia na účinnejšiu implementáciu spoločných poľsko-slovenských projektov, má slúžiť posilneniu konkurencieschopnosti a kohézności a zároveň aj trvalo udržateľnému rozvoju pohraničia. V rámci druhého projektu boli preskúmané priority a možnosti spolupráce slúžiace rozvoju pohraničia v takých oblastiach ako je turistika, ekonomická spolupráca, ochrana životného prostredia ako aj transport a infraštruktúra. Cieľom pilotných akcií takých ako „Inštitúcie sú pre ľudí. Ako zlepšiť kvalitu služieb vo verejnom sektore“ alebo „Ako skvalitniť aktivity inštitúcií prostredníctvom použitia projektového myslenia“ bolo zobrazenie dobrých a merateľných efektov moderného myslenia v administratíve. Partneri projektu vypracovali aj strategický dokument formujúci rámec spolupráce medzi Sliezkym vojvodstvom a Žilinským samosprávnym krajom.

Druhú skupinu projektov implementovaných v rámci oblasti podpory 2.3 predstavujú projekty zamerané na spoluprácu založenú na prvkoch turistiky, vzdelávania a bezpečnosti (5). Do tejto skupiny patria ďalšie dva vecne a finančne ukončené projekty v roku 2014. Sú to projekty *Poznáte svoj región?*, ktorého vedúcim partnerom bolo Združenie v prospech udržateľného rozvoja regiónov PROGRESSUS ako aj projekt *Každý život je dôležitý...*, ktorého vedúcim partnerom bola organizácia Rescue Team Slovakia o.z. Prvý z nich sa sústreďoval na zvýšenie úrovne znalostí detí, mládeže a dospelých o dejinách a kultúre cezhraničného regiónu. Druhý sa však sústredil na zlepšenie znalostí detí a mládeže na obidvoch stranách hranice o záchranárstve na poľsko-slovenskom pohraničí, prevencii nehôd a riešení problémov súvisiacich

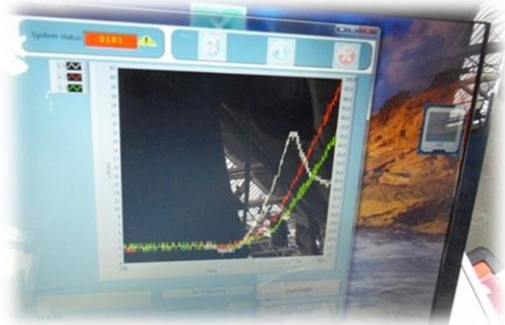

s kriminalitou. V rámci projektu boli zorganizované okrem iného kurzy týkajúce sa poskytovania prvej pomoci a záchranárske ukážky, bola vypracovaná a učiteľom v regióne predstavená a odovzdaná metodika učenia týkajúca sa cestnej premávky a prevencie nehôd, a taktiež boli vydané a školám v regióne odovzdané tri čísla časopisu „Mladý záchranár“ a brožúra venovaná bezpečnosti.

Do tretej, početne najmenej skupiny projektov z oblasti podpory 1.3 (3) je možné zaradiť projekty sústreďujúce sa na zlepšenie potenciálu pohraničia v oblasti prieskumu, rozvoja a inovácie. Do tejto skupiny patrili dva z finančne ukončených projektov v roku 2014. Sú to projekty *Podpora cezhraničnej regionálnej e-spolupráce*, ktorého vedúcim partnerom bola Univerzita v Prešove ako aj *Priemyselný technologický klaster, pre hospodársky rozvoj cezhraničnej poľsko-slovenskej siete inovácií a nových technológií*, ktorého vedúcim partnerom bola Technicko-humanistická akadémia v Bielsku-Białej.

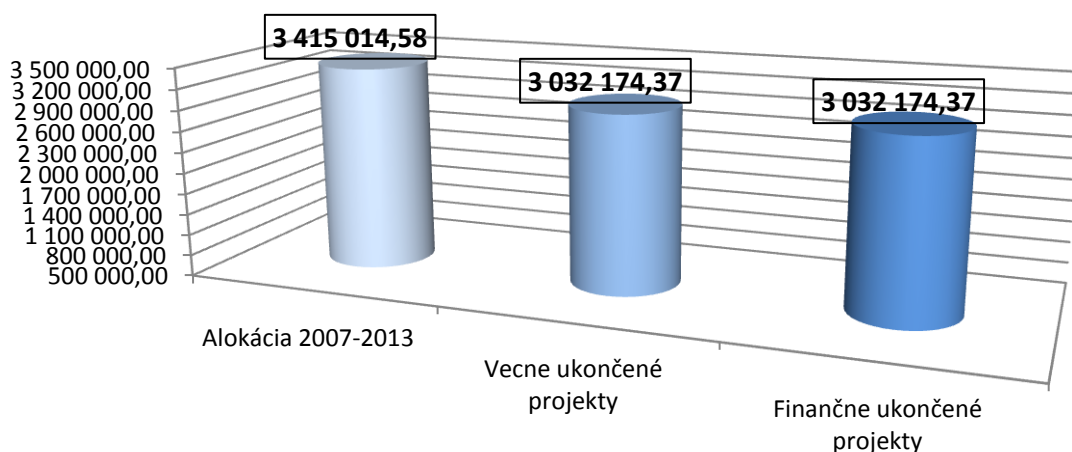
Prvý z vyššie uvedených projektov sa sústredil na podporu cezhraničnej spolupráce malých a stredných firiem z oblasti poľsko-slovenského pohraničia. Bolo vykonané aj porovnanie základných dokumentov používaných na obidvoch stranách hranice, ich štandardizácia, a taktiež koncepcie automatických prekladov. Tieto riešenia boli použité vo vytvorenom a otestovanom modeli obchodnej platformy. Vypracované elektronické prostredie spolupráce má pomáhať pri tvorbe nového prepojenia firiem v prihraničných regiónoch prostredníctvom zvýšenia efektivity ich obchodných procesov.

V rámci druhého z vyššie uvedených projektov zaviedli partneri na poľsko-slovenské pohraničie inovatívnu metódu monitorovania bezpečnosti veľkorozmerných konštrukcií pomocou optických vlákien s Braggovou mriežkou. Využitie tejto metódy umožňuje neustále monitorovanie budov z hľadiska spĺňania bezpečnostných požiadaviek, čo je veľmi dôležité predovšetkým v kontexte napríklad zimných podmienok a zrážok s mokrým snehom. V rámci projektu boli vykonané názorné testy v dvoch veľkorozmerných objektoch, na poľskej a na slovenskej strane hranice. Bol založený aj technologický klaster na pokračovanie vo vedeckom rozvoji poľsko-slovenského pohraničia siete inovácie a moderných technológií v súlade s rozvojovými potrebami poľsko-slovenského pohraničia.

Nižšie uvedený graf predstavuje postup realizácie projektov v oblasti podpory 2.3 ku koncu roku 2014.

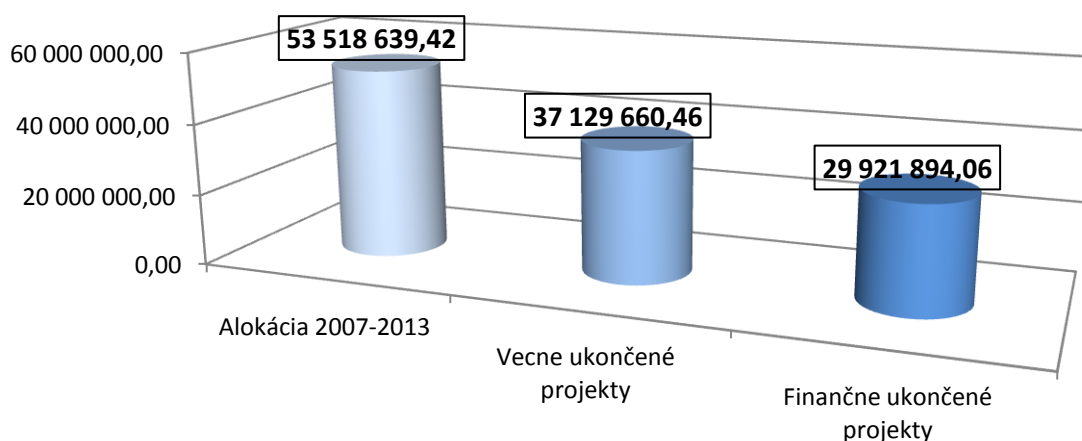
Graf 23. Implementácia projektov v rámci oblasti podpory 2.3 (v eurách)²³

Ku koncu roku 2014 boli finančne ukončené všetky projekty implementované v rámci oblasti podpory 2.3 využívajúce viac ako 88 % dostupnej alokácie. Zvyšné presunuté prostriedky budú využité v súlade s pravidlom elasticity.

V rámci prioritnej osi 2 bolo v opisovanom monitorovacom období uzatvorených 10 zmlúv o poskytnutí finančného príspevku v celkovej výške takmer 4 milióny eur z ERDF. V prioritnej osi 2 je celkovo ukončených/implementovaných 71 projektov na celkovú hodnotu viac ako 48 miliónov eur z ERDF. Takmer tri štvrtiny z implementovaných projektov (70,4 %) bolo už vecne a finančne ukončených, čo z finančného hľadiska zobrazuje nižšie uvedený graf.

Graf 24. Implementácia projektov v rámci prioritnej osi 2 Programu (v eurách)²⁴

Do konca roku 2014 boli v rámci prioritnej osi 2 Programu finančne ukončené projekty s hodnotou predstavujúcou viac ako polovicu (55,90 %) dostupnej alokácie (50 projektov).

²³ Pre vecne ukončené projekty sa uvedené hodnoty vzťahujú na hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku, avšak pre finančne ukončené projekty sú to hodnoty pochádzajúce zo záverečného vyúčtovania.

²⁴ Pre vecne ukončené projekty sa uvedené hodnoty vzťahujú na hodnoty zo zmlúv o poskytnutí finančného príspevku, avšak pre finančne ukončené projekty sú to hodnoty pochádzajúce zo záverečného vyúčtovania.

Od začiatku implementácie Programu boli refundované výdavky vynaložené prijímateľmi projektov v rámci osi 2 vo výške viac ako 34 miliónov eur z ERDF, z čoho boli v roku 2014 refundované prostriedky vo výške viac ako 5,6 miliónov eur z ERDF.

Tabuľka 10. Platby v prospech prijímateľov – Prioritná os 2

Os/Oblasť podpory	Platby v prospech prijímateľov			
	2014		od začiatku Programu	
	počet	hodnota	počet	hodnota
Oblasť podpory 2.1	37	3 655 338,03	154	13 939 417,26
Oblasť podpory 2.2	16	1 649 930,99	158	17 097 155,75
Oblasť podpory 2.3	11	381 865,12	125	3 032 174,37
Prioritná os 1 spolu	63	5 687 134,14	437	34 068 747,38²⁵

Hodnota refundácií poskytnutých v rámci prioritnej osi 2 predstavuje takmer 30 % hodnoty všetkých finančných prostriedkov refundovaných od začiatku implementácie Programu a viac ako 64 % dostupnej alokácie v rámci tejto osi.

Na konci uvedeného monitorovacieho obdobia bolo zo 71 projektov implementovaných v rámci prioritnej osi 2 Programu ukončených 60 (z toho 50 vecne a finančne). Na získanie celkového obrazu výsledkov, okrem údajov uvedených v tabuľke nižšie znázorňujúcej postup ukazovateľov pre prioritnú os 1, je do úvahy potrebné vziať aj dodatočné projektové ukazovatele približujúce charakter aktivít v projektoch implementovaných v rámci prioritnej osi 2 Programu. Sú to okrem iného rôznorodé kultúrne udalosti organizované v rámci projektov. Podľa údajov zo záverečných správ iba v rámci vecne a finančne ukončených projektov v roku 2014 bolo z prioritnej osi 2 Programu zorganizovaných 45 kultúrnych udalostí, na ktorých sa zúčastnilo takmer 47 tisíc osôb. Bolo vydaných aj 12 publikácií, z toho albumy a sprievodcovia po atrakciách regiónu.

²⁵ Hodnota platby v prospech prijímateľov od začiatku implementácie Programu zohľadňuje hodnotu prostriedkov, ktoré RO získal z titulu schválených a refundovaných neoprávnených výdavkov

Tabuľka 11. Ukazovatele prioritnej osi 2

Ukazovatele		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogólém
Prioritná os 2											
Výstupy											
Ukazovateľ 1. Počet spoločných projektov	Realizácia	0	0	0	0	8	24	38	50	-	50
	Cieľ	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	Nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzť ahuje sa	200
	Východisko vá situácia	0	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzť ahuje sa	0
Ukazovateľ 2. Počet partnerov	Realizácia	0	0	0	0	28	105	153	186	-	186
	Cieľ	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzť ahuje sa	500
	Východisko vá situácia	0	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzť ahuje sa	0
Ukazovateľ 3. Počet renovovaných historických objektov	Realizácia	0	0	0	0	3	21	32	36	-	36
	Cieľ	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzť ahuje sa	90
	Východisko vá situácia	0	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzť ahuje sa	0
Ukazovateľ 4. Počet iniciatív, ktoré prispievajú k ochrane biodiverzity	Realizácia	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0
	Cieľ	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzť ahuje sa	25
	Východisko	0	nevzťa	nevzťa	nevzťa	nevzťa	nevzťa huje	nevzťah	nevzťah	nevzť ahuje	0

	vá situácia		huje sa	huje sa	huje sa	huje sa	sa	uje sa	uje sa	sa	
Ukazovateľ 5. Počet inštitúcií zahrnutých v sieťových aktivitách	Realizácia	0	0	0	0	24	39	82	156	-	156
	Cieľ	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzťahuje sa	100
	Východisková situácia	0	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 5. Počet produktov turizmu	Realizácia	0	0	0	0	3	43	53	69	-	69
	Cieľ	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzťahuje sa	350
	Východisková situácia	0	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzťahuje sa	0
Výsledky											
Ukazovateľ 1. Počet účastníkov kurzu, ktorí zvýšili svoju kvalifikáciu (muži/ženy)	Realizácia	0	0	0	0	0	1200 (525/ 675)	2622 (1109/ 1513)	2922 (1272/ 1650)	-	2922 (1272/ 1650)
	Cieľ	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzťahuje sa	5000 (2500/ 2500)
	Východisková situácia	0	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 2. Počet partnerských dohôd záväzných po ukončení	Realizácia	0	0	0	0	6	14	57	64	-	64
	Cieľ	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťa huje sa	nevzťah uje sa	nevzťah uje sa	nevzťahuje sa	100

projektu	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 3. Počet obyvateľov profitujúcich z projektov zameraných na zvýšenie bezpečnosti (ženy/muži)	Realizácia	0	0	0	0	0	0	35214 (18054/ 17160)	35214 (18054/ 17160)	-	35214 (18054/ 17160)
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	40000 (20000/ 20000)
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 4. Počet zamestnancov záchranných služieb, ktorí ukončili kurzy	Realizácia	0	0	0	0	0	0	52	52	-	52
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	300
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0

Zdroj: údaje pochádzajú zo záverečných správ z priebehu realizácie projektov.

Ak sa zohľadní počet zazmluvnených a implementovaných projektov je viditeľné, že ukazovatele „počet spoločných projektov“ ako aj „počet partnerov“ dosiahnu na konci Programu hodnotu nižšiu ako sa predpokladalo. Predpokladaná, reálne dosiahnuteľná hodnota ukazovateľa „počet spoločných projektov“ je približne 71. Implementovaných bude teda menej projektov ako sa predpokladalo. Menšiu hodnotu v dôsledku toho bude mať aj ukazovateľ „počet partnerov“. Maximálna, reálne dosiahnuteľná hodnota tohto ukazovateľa je približne 240. Nebude taktiež dosiahnutá naplánovaná hodnota ukazovateľa „počet renovovaných historických objektov“. Predpokladaná, reálne dosiahnuteľná hodnota tohto ukazovateľa je približne 40. Definícia ukazovateľa poukazuje na to, že sa týka iba historických objektov, avšak v rámci implementovaných projektov, v súlade s odporúčaniami Operačného programu, budú podporované aj činnosti kultúrnych inštitúcií, a taktiež v rámci infraštruktúry na obidvoch stranách hranice. V prípade prioritnej osi 2 Programu sa väčšina implementovaných projektov sústreďovala na kultúrne dedičstvo, na jeho podporu a približovanie tradícií (rôzne výstavy, slávnosti, hudobné vystúpenia, ukážky tradičného remesla a kuchyne, atď.).

V žiadnom z ukončených projektov nepredstavovala ochrana biodiverzity hlavný cieľ, z toho dôvodu neprijal žiaden projekt programový ukazovateľ „počet iniciatív, ktoré prispievajú k ochrane biodiverzity“. Hodnota tohto ukazovateľa ostáva a zostane na úrovni nuly. To však neznamená, že sa iniciatívy prispievajúce k ochrane biodiverzity v implementovaných projektoch neobjavovali ako špecifické ciele. Príkladom môže byť už skôr opísaný projekt *Ochrana kultúrneho dedičstva v rámci Pieninského národného parku na poľskej a slovenskej strane v kostoloch v Jaworkach, Údola a Lesnice spojená s ochranou netopierov* – rodu podkovára malého prebývajúcich na povalách týchto kostolov. Nebude dosiahnutá ani cieľová hodnota ukazovateľa výstupu „počet turistických produktov“. Na problém rôzneho definovania turistického produktu zo strany prijímateľov obrátili pozornosť aj autori hodnotiacej správy. Podľa nich priniesla iba časť z ukončených projektov efekt v podobe plnohodnotných turistických produktov, avšak zvýšné, hoci prijímateľmi klasifikované ako také, slúžia de facto predovšetkým splneniu potrieb miestnej komunity. Tieto výhrady, ako zdôrazňujú autori správy, nemenia však fakt, že projekty ukončené v rámci Programu majú buď reálny vplyv na turistickú atraktivitu poľsko-slovenského pohraničia alebo sa pričiňujú o rozšírenie ponuky možností na trávenie voľného času. Štrnásť vecne a finančne ukončených projektov vygenerovalo až 69 nových turistických produktov. V mnohých prípadoch sú to komplexné produkty skladajúce sa z viac ako jedného prvku, a jednak sú považované za jeden spoločný a kohézny celok. Ak sa zohľadnia hodnoty naplánované v zvyšných implementovaných projektoch, predpokladaná, dosiahnuteľná hodnota tohto ukazovateľa je približne 110. Avšak po finančnom ukončení všetkých projektov implementovaných v rámci oblasti podpory 2.3 bola takmer dvojnásobne prekročená hodnota ukazovateľa výstupu „počet inštitúcií zahrnutých do sieťových aktivít“. Vypláva to z faktu, že do sieťových projektov s prierezovou tematikou, okrem samotných partnerov projektu, bolo zapojených mnoho iných inštitúcií (napr. v projekte Partnerstvo na cezhraničnom trhu práce, opísanom širšie v správe za rok 2013, okrem partnerov tvoriacich sieť, sa do jeho fungovania zapojili aj o. i. vzdelávacie inštitúcie, inkubátory podnikateľov a inštitúcie spojené so sociálno-odbornou integráciou).. Ani metodológia výpočtu hodnoty ukazovateľa nebola vo všetkých projektoch rovnaká (časť prijímateľov považovala za zapojené inštitúcie výlučne partnerov projektu, iní započítavali aj iné organizácie a inštitúcie, ktoré poskytovali pomoc a podporu).

Určite nebude dosiahnutá naplánovaná hodnota zvyšných štyroch ukazovateľov pre prioritnú os 2 Programu: „počet partnerských dohôd zaväzujúcich po ukončení projektu“, „počet účastníkov kurzu, ktorí si zvýšili svoju kvalifikáciu“, ukazovateľa „počet zamestnancov záchranných služieb, ktorí ukončili kurzy“ a „počet obyvateľov profitujúcich z projektov zameraných na zvýšenie bezpečnosti“. Vypláva to okrem iného z faktu, že v celej prioritnej osi 2 Programu je implementovaných menej projektov ako sa predpokladalo, nenachádzajú sa tu projekty nastavené iba na organizáciu školení (hoci školenia často predstavujú prvok dopĺňujúci koncepciu projektu). V rámci oblasti podpory 2.3 bol ukončený iba jeden projekt venovaný priamo bezpečnosti²⁶. Práve jeho výsledky spĺňajú na 88 % predpokladanú hodnotu ukazovateľa „počet obyvateľov profitujúcich z projektov zameraných na zvýšenie bezpečnosti“.

---

²⁶ V roku 2011, iný prijímateľ, už po podpísaní zmluvy, odstúpil od realizácie projektu z oblasti bezpečnosti v horách. Ak by bol ukazovateľ vykonaný, bol by dosiahnutý

3.2.2. Závažné problémy, ktoré sa vyskytli a opatrenia prijaté na ich odstránenie

V uvedenom monitorovacom období nebol zistený výskyt problémov v zmysle čl. 62 Nariadenia (ES) 1083/2006.

Jedinou problémovou situáciou, ktorá sa v rámci prioritnej osi 2 vyskytla, bolo to, že Riadiaci orgán odstúpil od zmlúv o poskytnutí finančného príspevku uzatvorených v roku 2014 (zmluva na poskytnutie finančného príspevku pre projekt *Akcelerácia rozvoja turistickej vybavenosti regiónov Námestovo a Powiatu Żywiec*, ktorého vedúcim partnerom bol Klub potápania a vodných športov No Limit). Vedúci partner projektu predložil žiadosť týkajúcu sa vylúčenie jedného z partnerov a zároveň predložil informáciu, že tento partner odstúpil od súhlasu týkajúceho sa realizácie investície na jeho území tak, ako to bolo pôvodne naplánované. Vedúci partner navrhol alternatívne miesto a snažil sa získať príslušné povolenia. Vzhľadom k tomu, že ich nebol schopný získať, Riadiaci orgán, so zohľadnením pokročilosti implementácie Programu, rozhodol o odstúpení od zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.

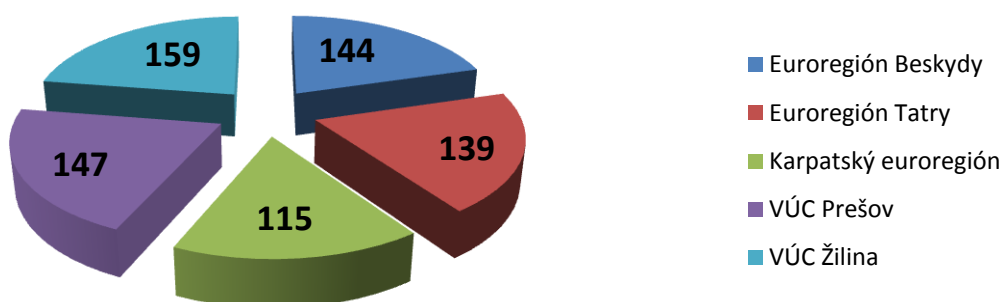
3.3 Priorita 3

Projekty v prioritnej osi 3 Programu predstavujú malé projekty, ktorých cieľom je podpora pri nadväzovaní a posilňovaní priamych kontaktov medzi poľskou a slovenskou komunitou na prihraničných územiach. Sú to projekty typu „ľudia – ľuďom“, ktoré slúžili k povzbudzovaniu miestnych inštitúcií a obyvateľov pohraničia do zapojenia sa do spoločných iniciatív, predovšetkým z oblasti kultúry, turistiky, športu a osvetu, pričom sa o zlepšenie spolupráce v sociálnej a ekonomickej sfére.

3.3.1 Realizácia cieľov a analýza dosiahnutého postupu

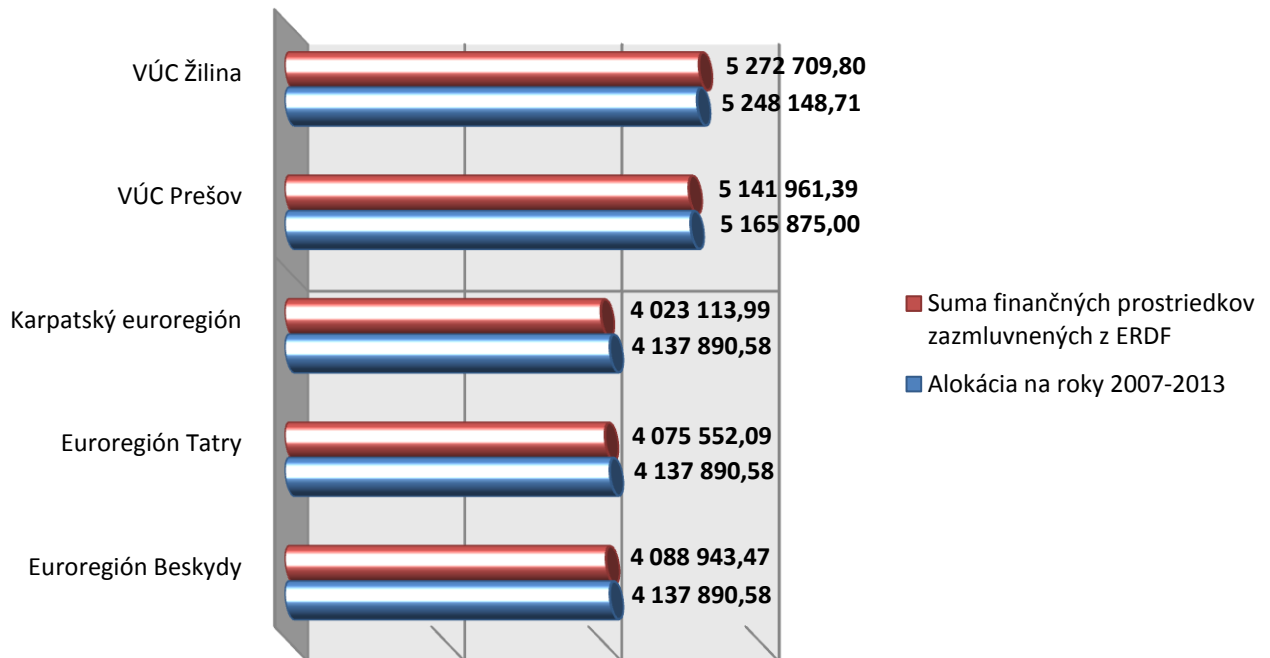
V roku 2014, hoci už neboli vyhlásené výzvy na predkladanie žiadostí, boli uzatvorené zmluvy o poskytnutí finančného príspevku pre ďalších 21 projektov z rezervných zoznamov jednotlivých partnerov Strešného projektu s celkovou hodnotou 749 665,75 eur z ERDF. Stalo sa tak vďaka úsporám vytvoreným v súvislosti s finančným vyúčtovaním ďalších mikroprojektov ako aj dostupnými informáciami o úsporách v projektoch. Do konca roka 2014 bolo spolu zazmluvnených a implementovaných 704 projektov.

Graf 25. Počet implementovaných mikroprojektov podľa partnerov strešného projektu

Vyššie uvedený číselný prehľad projektov implementovaných v rámci prioritnej osi 3 Programu podľa partnerov strešného projektu bol uvedený v rozdelení na hodnoty v grafe nižšie.

Graf 26. Hodnota zazmluvnených a implementovaných mikroprojektov z ERDF v eurách podľa partnerov strešného projektu.

V rámci projektov, ktoré boli zazmluvnené s Vyším územným celkom Žilina, dostupná alokácia bola prekročená len minimálne. Podľa vysvetlení partnera to vyplýva z faktu, že partner, na základe dostupných informácií o úsporách v projektoch, ktoré boli vo fáze vyúčtovania (úspory z verejných obstarávaní a neoprávnené výdavky), uskutočnil zazmluvňovanie dodatočných projektov.

Do konca roka 2014 bolo vecne ukončených všetkých 704 projektov zazmluvnených v prioritnej osi 3 Programu. 487 projektov (69 %) bolo finančne ukončených, z čoho 177 v spomínanom monitorovacom období 2014.

Tabuľka 12. Vecne a finančne ukončené projekty v rámci prioritnej osi 3 podľa partnerov strešného projektu

Partner strešného projektu	Počet implementovaných projektov	Vecne a finančne ukončené projekty			
		2014	Hodnota z ERDF	Od začiatku implementácie Programu	Hodnota z ERDF
Euroregión Beskydy	144	26	673 219,36	96	2 401 823,37
Euroregión Tatry	139	42	1 231 124,47	117	3 270 213,03
Karpatský euroregión	115	36	1 223 016,23	96	3 186 140,56
VÚC Prešov	147	28	842 832,23	89	2 854 823,83
VÚC Žilina	159	45	1 270 284,65	89	2 533 996,97
SPOLU	704	177	5 240 476,94	487	14 246 997,76

Analýza ukončených/implementovaných mikroprojektov z hľadiska opatrení ukazuje, že najväčšiu skupinu tvoria projekty zamerané na podporu posilnenia turistických služieb. Je ich 199, čiže viac ako 28 % všetkých implementovaných mikroprojektov. Viac ako 21 % predstavujú projekty propagujúce partnerstvo, dohody a iniciatívy prostredníctvom vytvárania sietí spolupráce (152). Ďalšou skupinou sú projekty z oblasti ochrany a zachovania kultúrneho dedičstva (123). Predstavujú viac ako 17% implementovaných mikroprojektov. Početnú skupinu predstavujú aj projekty z oblasti inej podpory pre zlepšenie kultúrnych služieb (93) ako aj projekty zamerané na rozvoj kultúrnej infraštruktúry (55). Celkovo až 271, čiže viac ako 38%, mikroprojektov bolo venovaných kultúre ako takej. Nižšie uvedená tabuľka kategórie podpory zohľadňuje všetky mikroprojekty ukončené do konca roka 2014.

Tabuľka 13. Rozdelenie ukončených projektov podľa kategórie podpory u partnerov strešného projektu

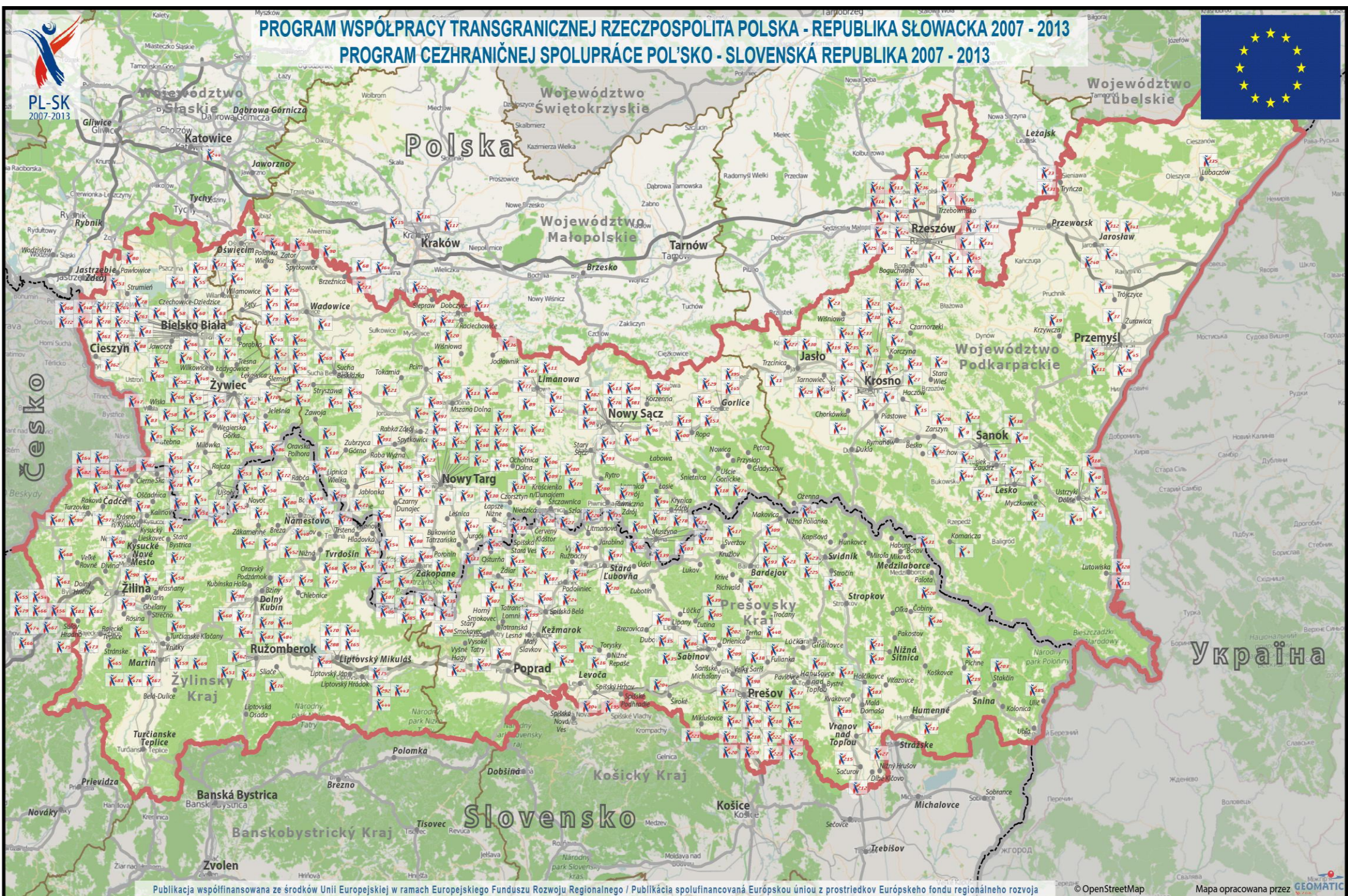
Číslo kódu témy projektu	Karpatský euroregión	Euroregión Tatry	Euroregión Beskydy	VÚC Prešov	VÚC Žilina	Počet projektov podľa kategórie podpory od začiatku programu ²⁷
55 – propagácia prírodného bohatstva	6	5	4	3	4	22
56 – ochrana a rozvoj prírodného dedičstva	7	3	4	4	9	27
57- iná podpora na zlepšenie služieb cestovného ruchu	34	38	34	68	25	199
58- ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva	16	27	24	11	45	123
59- rozvoj kultúrnej infraštruktúry	0	3	8	26	18	55
60- iná podpora pre zlepšenie služieb v oblasti kultúry	3	13	21	24	32	93
67- opatrenia na podporu aktívneho starnutia a dlhšieho pracovného života	1	2	2	1	8	14
73- opatrenia na zvýšenie účasti na celoživotnom vzdelávaní a odbornej príprave	3	2	1	0	3	9
74- rozvoj ľudského potenciálu vo výskume a inovácii	3	1	1	2	3	10
80- propagácia partnerstiev, dohôd a iniciatív prostredníctvom vytvárania sietí spolupráce	42	45	45	8	12	152
SPOLU	115	139	144	147	159	704

Rozmiestnenie implementovaných mikroprojektov na oprávnenom území Programu znázorňuje nižšie uvedená mapa.

²⁷ Číselné rozdiely v porovnaní s rokom 2013 vyplývajú z uskutočneného zazmluvňovania mikroprojektov v roku 2014, a taktiež z faktu, že dvaja prijímatelia vo VÚC Prešov z 3. výzvy na predkladanie žiadostí odstúpilo v roku 2014 od uzatvorenia zmluvy na implementáciu projektov.

PROGRAM WSPÓLPRACY TRANSGRANICZNEJ RZECZPOSPOLITA POLSKA - REPUBLIKA SŁOWACKA 2007 - 2013
PROGRAM CEZHRAŇIČNEJ SPOLUPRÁČE POL'SKO - SLOVENSKA REPUBLIKA 2007 - 2013

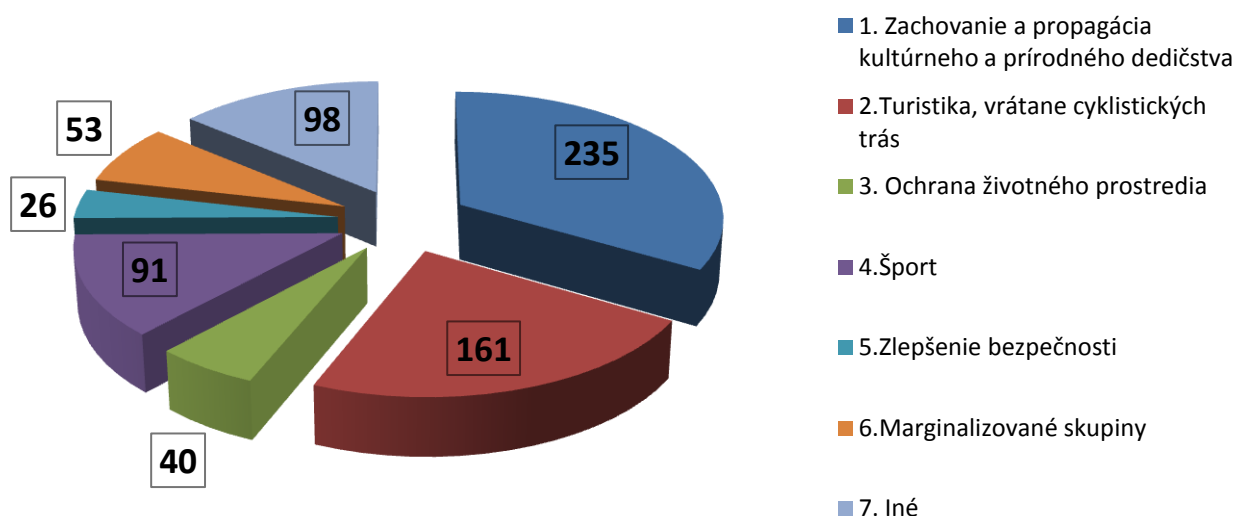
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego / Publikácia spolufinancovaná Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja

© OpenStreetMap

Mapa opracowana przez GEOMATICS

Rovnako ako projekty implementované v rámci oblastí podpory z prioritnej osi 1 a 2, aj mikroprojekty je možné rozdeliť na dodatočné tematické okruhy z hľadiska implementovaných opatrení. Medzi nimi sú mikroprojekty venované zachovaniu a propagácii kultúrneho a prírodného dedičstva, mikroprojekty sústreďujúce sa na turistický ruch, vrátane cyklistických trás, na ochranu životného prostredia, opatrenia z oblasti športu, na aktivity zamerané na zlepšenie bezpečnosti ako aj na problematiku marginalizovaných skupín obyvateľstva. Realizované projekty spájajú v mnohých prípadoch dva rôzne tematické okruhy, napríklad propagáciu prírodného dedičstva pohraničia, prostredníctvom vytvorenia nových turistických atrakcií.

Graf 27. Tematické rozdelenie implementovaných mikroprojektov

Najpočetnejšou skupinou (viac ako 33 % všetkých mikroprojektov) predstavujú mikroprojekty z oblasti ochrany a zachovania kultúrneho a prírodného dedičstva založené na organizácii kultúrnych udalostí (slávnosti, koncerty, výstavy), workshopov (hudobných, kulinárskych alebo ručných prác) alebo na vydávaní publikácií slúžiacich propagácii kultúrneho dedičstva poľsko-slovenského pohraničia medzi deťmi, mládežou a turistami. Jedným z príkladov mikroprojektov ukončených vecne a finančne v roku 2014 a patriacich do tejto skupiny je projekt *Obraz Tatier a Podtatria zachytený na pohľadniciach*. Osemnásť tisíc tradičných pohľadníc s tatranskou tematikou bolo profesionálne skatalogizovaných, podrobených digitalizácii a sprístupnených na internetovej stránke <http://krokus.tpn.pl/pocztowki/pocztowki.php>. Zbierka obsahuje pohľadnice vydané v poľskom a slovenskom jazyku a dokonca aj maďarskom a nemeckom jazyku. Najstaršia pohľadnica sprístupnená v databáze pochádza z 19. storočia. V rámci projektu bolo dodatočne zorganizované aj populárno-vedecké stretnutie, kde sa diskutovalo aj o takých témach ako *od dagerotypu po digitálnu fotografiu*, či *o niektorých problémoch z dejín tatranskej fotografie v aspekte fotografických techník používaných v 19. storočí*, ktoré boli pripojené k zbierke vydanéj po konferencii.

Iným príkladom môže byť mikroprojekt *Krása v dreve ukrytá (Piękno ukryte w drewnie)*, v rámci ktorého predstavili svoje schopnosti poľskí a slovenskí sochári-amatéri tvoriac monumentálne drevené sochy. Boli postavené na území obce Stará Bystrica na Slovensku. Dodatočne boli zorganizované aj workshopy pre deti. Pod odborným dohľadom sochárov mali možnosť vyrezať predmet alebo nakresliť obrázok podľa vlastnej fantázie.

Ďalšou skupinou predstavujúcou takmer 23 % všetkých implementovaných mikroprojektov sú mikroprojekty, ktorých hlavné opatrenia boli zamerané na cestovný ruch. Práve v tejto skupine sa nachádzajú projekty, v rámci ktorých boli uskutočnené aj malé investície, predovšetkým spojené s rozšírením alebo modernizáciou turistických chodníkov a cyklistických trás. Spolu bolo uskutočnených 28 mikroprojektov venovaných cyklistickým trasám.

Príkladom vecne a finančne ukončeného mikroprojektu v roku 2014 a patriaceho do tejto skupiny môže byť mikroprojekt *Na lesnom chodníku Eurohaliča*. Hlavné opatrenia boli v projekte založené na vyznačení a označení regionálnej cyklistickej trasy „Poklady lesa“. Chodník vedúci cez lesné územie je 50 km dlhý, bolo na ňom vytvorených 5 odpočívadiel vybavených informačnými tabuľami, drevenými prístreškami a lavičkami.

Mikroprojekty predstavujú občas aj dôležité doplnenie pre existujúcu infraštruktúru. Tak to bolo aj v prípade finančne ukončeného mikroprojektu v roku 2014 *Cyklistická turistika – brehom Dunajca na Slovensko*. Úsek zrealizovaný v rámci projektu sa na pohraničí spojil s už existujúcim viac ako 50 km dlhým cyklistickým chodníkom s tzv. spišským uzlom, čím predstavuje jeho dôležité doplnenie.

Projektmi zamerané na turistiku sú aj projekty, ktoré na zvýšenie turistickej atraktivity regiónu využívajú kultúrne a historické dedičstvo poľsko-slovenského pohraničia. Príklady takýchto projektov boli už opisované v správe za rok 2013. V sledovanom období 2014 boli s týmto charakterom finančne ukončené ďalšie mikroprojekty. Sú to mikroprojekty *Chodník Východného frontu – turistická aktivácia pohraničia* ako aj *Po stopách kuriérov cez zelené hranice*. V rámci prvého z vyššie uvedených projektov bola pripravená

komplexná turistická ponuka v podobe chodníka po miestach, ktoré sú spojené s 1. svetovou vojnou. Na rôznych miestach v rámci chodníka bola umiestnená tabuľa s mapou ako aj historickými informáciami. Podobné aktivity boli uskutočnené aj v druhom z uvedených mikroprojektov. Práve cez Piwnicznę, Kosarzyska a Eliazówkę viedla počas 2. svetovej vojny jedna z trás premiestňovania ľudí

na Slovensko a potom ďalej do Maďarska. Kuriéri na začiatku premiestňovali predovšetkým vojakov idúcich na západ do poľských oddielov tvoriacich sa vo Francúzsku, neskôr sa týmto spôsobom začali zachraňovať Židia. Jeden z najznámejších miestnych kuriérov – Michał Łomnicki – premiestnil na druhú stranu hranice približne 200 osôb židovského pôvodu, za čo získal vyznamenanie Spravodlivý medzi národmi.

Bohatstvo prírody bolo využité na posilnenie turistického ruchu vo vecne a finančne ukončenom mikroprojekte v roku 2014 *Bieszczady, nebo a hviezdy*. Nové produkty prírodnej turistiky v obci Lutowiska. Bol založený Park hviezdnej oblohy „Bieszczady“ a v Stuposianach bolo vytvorené a vybavené Informačné centrum, v ktorom sú vykonávané kurzy ekologického a astronomického vzdelávania. Poľskí partneri mikroprojektu využili skúsenosti slovenských partnerov, ktorí v rámci projektu *Karpatské nebo. Rozvoj produktov cestovného ruchu spojených s astronómiou na poľsko-slovenskom prihraničnom území*, založili na Slovensku Park tmavej oblohy „Poloniny“ (široko opísaný v správe za rok 2012).

Okolo zachovania a propagácie unikátnych prírodných bohatstiev sa sústreďoval aj mikroprojekt *Ekoturistické využitie vzácných prihraničných mokradí a ich ochrana*, ktorý bol v sledovanom monitorovacom období ukončený. Bola vyznačená turistická trasa vedúca cez unikátne biotopy zo Slovenska do Poľska. Trasa má 11 kilometrov. V rámci projektu boli vytvorené aj miesta na oddych, špeciálne mosty umožňujúce prechod cez mokré územia a taktiež boli osadené informačno-náučné tabule.

Početnou tematickou skupinou mikroprojektov sú mikroprojekty súvisiace so športovými aktivitami. Predstavujú takmer 13 % všetkých mikroprojektov. Prierez opatrení implementovaných v rámci tejto skupiny projektov je veľmi široký, od organizácie spoločných udalostí – športových pretekov, olympiád a súťaží, cez projekty obsahujúce malé investície do športovej infraštruktúry, až po vyznačovanie chodníkov pre pohybovú rekreáciu. Príkladmi finančne ukončených mikroprojektov v roku 2014 patriacich do tejto skupiny môžu byť mikroprojekty *Moje JUDO-Slovensko-Poľská judo univerzita, Spoznávame sa prostredníctvom športu a kultúry, Rozvoj regiónov aj cez šport*, v rámci ktorých bola spolupráca a posilňovanie vzťahov medzi miestnymi komunitami prihraničných regiónov Poľska a Slovenska založená na športovej výmene. Príkladom mikroprojektu

s investíciou do športovej infraštruktúry môže byť projekt finančne ukončený v roku 2014 s názvom *Cezhraničný skate*. V rámci projektu vznikol v obci Kęty skatepark, ktorý sa stal miestom pre športové stretnutia a zápasy poľskej a slovenskej mládeže. Jedným z nich boli Poľsko-slovenské majstrovstvá Skateboardingu zorganizované v rámci mikroprojektu. Pre tých, ktorí svoje sily na skateboarde, kolieskových korčuliach alebo BMX-kách ešte len začali skúšať, boli zorganizované špeciálne workshopy.

Príkladmi projektov venovaných športu, ale s trochu iným charakterom, môžu byť vecne a finančne ukončené mikroprojekty v roku 2014 *Chodníky nordic walking na poľsko-slovenskom pohraničí* ako aj

Po stopách olympionikov. V rámci prvého z uvedených mikroprojektov boli vyznačené chodníky pre nordic walking a na trase boli postavené miesta na oddych a dokonca aj na grilovanie. Bol vypracovaný aj sprievodca po chodníku. V rámci druhého z projektov bol dôraz kladený na zimné športy, populárne v horských územiach pohraničia. Bolo vyznačených a označených jedenásť kilometrov lyžiarskej trasy z obce Obidowa na Turbacz. Počas svojich tréningov prekonávala túto trasu poľská

olympijská majsterka Justyna Kowalczyk. V skupine mikroprojektov z oblasti športu sa oplatí spomenúť aj mikroprojekt *Poľskí a Slovenskí olympionici spod Tatier*, ktorý bol v roku 2014 ukončený aj finančne. Spája v sebe šport, dejiny a vzdelávanie. V rámci mikroprojektu bola vydaná publikácia „Olympionici spod Tatier“. Na to, aby milovníci športu siahli po tejto knihe, ich budú lákať už úvodné slová: „Hrdinovia tejto knihy sú významnými športovcami, reprezentantmi krajiny, víťazmi najdôležitejších trofejí, medailistami Olympijských hier a iných dôležitých súťaží. Spoločným hrdinom je celý región Tatier a Podtatria, jeho ľudia, kolorit a životnosť“. Publikácia obsahujúca mnoho menej známych príbehov a faktov hovorí o legendárnych lyžiaroch, o minulých a súčasných olympionikoch, olympionikoch v biznise, a taktiež predstavuje olympijské príbehy z rôznych zimných športových disciplín.

Trochu menej početná skupina projektov, avšak dôležitá z hľadiska tematiky skupiny, je skupina mikroprojektov, ktorých cieľom je sociálne začlenenie hendikepovaných osôb, prevencia marginalizácie a sociálneho vylúčenia zo spoločenského a kultúrneho života, a taktiež zlepšenie situácie utečencov. Projekty s takýmto charakterom predstavujú viac ako 7 % všetkých ukončených mikroprojektov. Príkladmi takýchto projektov môžu byť mikroprojekty vecne a finančne ukončené v roku 2014, *Integrácia a aktivácia bez hraníc*, *Byť triezvym človekom – byť slobodným a tvorivým človekom*, *Integrácia utečencov* ako aj vecne ukončené *Hľadajme možnosti na spoločné aktivity pre všetky komunity v našom pohraničí* a *Spomienky na slovensko-poľské kuriérske chodníčky*. V rámci prvého z vyššie uvedených mikroprojektov nadviazali spoluprácu školy z Rzeszowa a Prešova a vykonávali opatrenia v oblasti vyrovnávania vzdelávacích šancí detí a mládeže s intelektuálnym hendikepom. Bola zorganizovaná výmena mládeže, spoločné kultúrne a rekreačno-športové udalosti.

Druhý z finančne ukončených mikroprojektov v roku 2014 z tejto skupiny bol zameraný na mládež z prostredia ohrozeného patologickými javmi, takými ako je alkoholizmus alebo drogová závislosť. Za účelom prevencie voči týmto ohrozeniam bol uskutočnený profylakticko-náučno-animačný cyklus stretnutí pre žiakov. V rámci uvedených vecne ukončených mikroprojektov boli vykonávané aktivity zamerané na dlhodobu nezamestnané ženy, ženy na materskej dovolenke, ženy v pred dôchodkovom veku, ako aj seniorov. V prípade poslednej z uvedených cieľových skupín bol vďaka aktívnej pomoci jej predstaviteľov a zozbieraným spomienkam vytvorený nový turistický produkt – označené dávne kuriérske chodníky cez hranicu. V kontexte projektov zameraných na marginalizované skupiny obyvateľov si zvláštnu pozornosť zaslúži projekt *Pohraničie bez bariér*, v rámci ktorého bol vyznačený prvý skiturový chodník pre nevidiace a slabozraké osoby v Poľsku.

Ďalšou tematickou skupinou sú mikroprojekty venované ochrane životného prostredia a zachovaniu bohatého prírodného dedičstva pohraničného regiónu. Predstavujú takmer 6 % všetkých implementovaných mikroprojektov. Realizované opatrenia sa sústreďovali na vzdelávanie a popularizáciu vedomostí o formách ochrany prírody, tvorbu ekologických náučných chodníkov, výmenu skúseností z oblasti ekológie ako aj na opatrenia zamerané na ochranu špecifických druhov fauny a flóry na pohraničí. Príkladom náučných aktivít z oblasti ochrany životného prostredia môžu byť vecne ukončené mikroprojekty v roku 2014 s názvom *Mladý ekológ v mojom regióne*, *Dunajec – spoločná riečka, spoločná vec* alebo *Prírodné vzdelávanie a ochrana avifauny poľsko-slovenského pohraničia*. Okrem náučného charakteru obsahovali ukončené projekty veľmi často prvky spojené s rozvojom a propagáciou turizmu. Tak to bolo v prípade vecne a finančne ukončeného v roku 2014 mikroprojektu *Medzinárodná rezervácia Biosféry „Východné Karpaty“ – naše spoločné dedičstvo*. Hlavným opatrením v projekte bola propagácia prírodného a krajinného bohatstva Bieszczadzského národného parku ako aj Národného parku „Poloniny“ prostredníctvom vypracovania publikácií, vyznačenia cezhraničných prírodných chodníkov, zorganizovania fotografickej výstavy ako aj vykonania diaporamy.

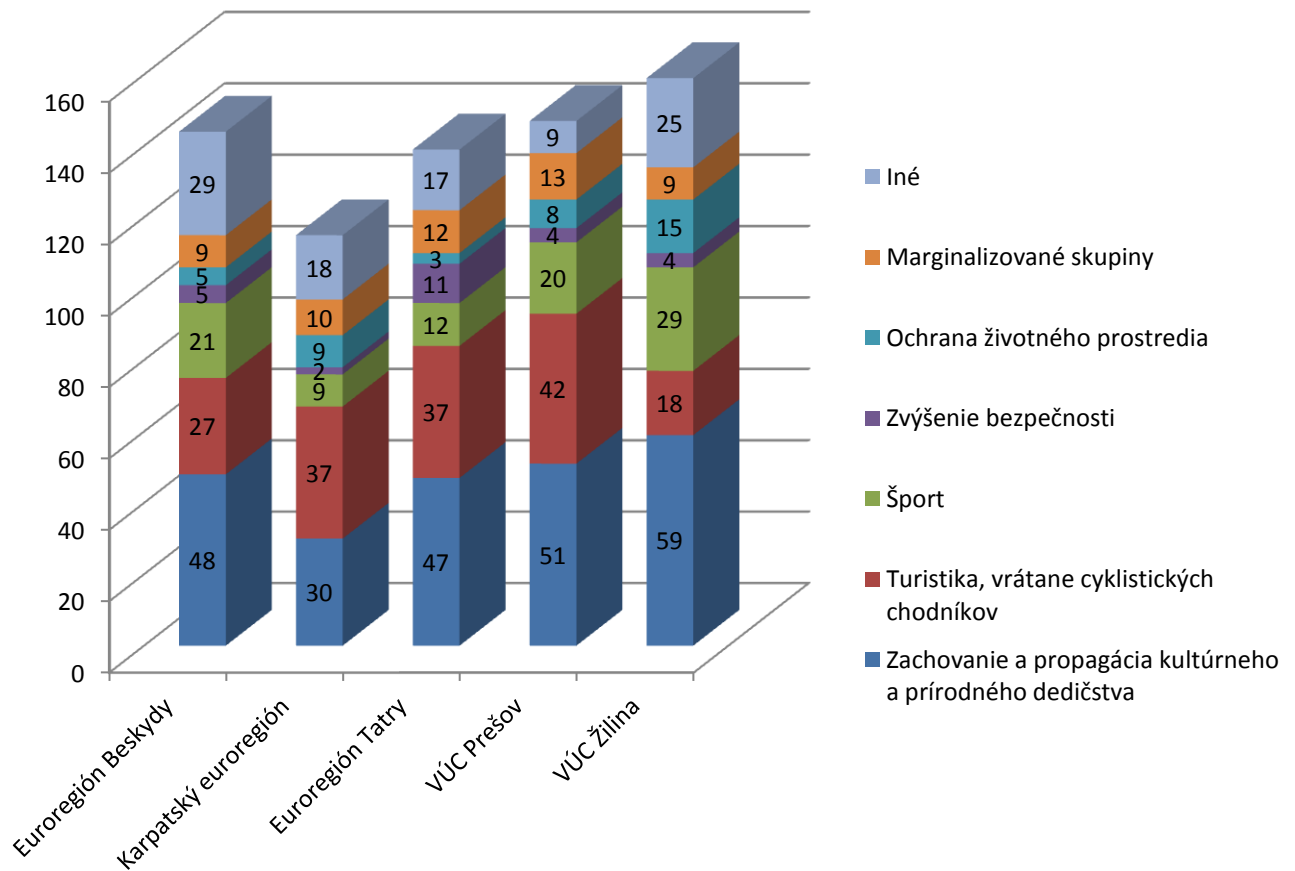
Skupinou mikroprojektov spájajúcou rôzne náučné prvky a elementy spojené s turistikou na poľsko-slovenskom pohraničí sú mikroprojekty zamerané na zlepšenie bezpečnosti, a taktiež zlepšenie konkurencieschopnosti súvisiacich služieb. Projekty, v ktorých bezpečnosť ako taká bola hlavným cieľom, predstavovali približne 4 % všetkých ukončených mikroprojektov. Príkladom môže byť mikroprojekt *Prevenia pred prírodnými katastrofami a turistický monitoring obce Liptovská Kokava*. Za účelom včasného lokalizovania prípadných požiarov v horských lesoch vznikla v rámci projektu sieť pozorovacích staníc, z ktorých je prostredníctvom bezdrôtového spojenia odosielaný priebežný obraz do centrálného počítača. Vďaka tomu môžu príslušné služby v prípade požiaru rýchlejšie a účinnejšie získavať informácie o potrebnej intervencii.

Veľkú skupinu, 14 % všetkých ukončených mikroprojektov, predstavujú mikroprojekty, ktoré nie je možné jednoznačne priradiť k žiadnej z vyššie uvedených oblastí intervencie. Sú to mikroprojekty, ktoré sa venujú predovšetkým tvorbe partnerstiev a posilňovaniu spolupráce, odbornému vzdelávaniu, organizácii integračných stretnutí, seminárov, školení, konferencií alebo workshopov z rôznych tematických okruhov, a taktiež príprave analýz a vydávaniu publikácií. Príkladom môže byť vecne a finančne ukončený mikroprojekt v roku 2014 s názvom *Poľsko-slovenský program včasného lokalizovania rakoviny*, v rámci ktorého bolo vyšetrených spolu 300 obyvateľov pohraničia vo veku od 55 do 65 rokov, ktorí fajčia tabakové výrobky minimálne 20 rokov.. Implementácia mikroprojektu priniesla merateľné efekty v podobe určenia diagnózy u 9 osôb zo Slovenska, ktoré boli podrobené pozorovaniu a taktiež bola zistená rakovina u dvoch osôb z Poľska, ktoré boli operované.

Tematické zoskupenie ukončených mikroprojektov v regionálnom rozdelení na partnerov strešného projektu ukazuje, že v niektorých regiónoch bol o niektoré typy mikroprojektov väčší záujem ako u iných.

Graf 28. Tematické zoskupenie mikroprojektov v rozdelení na partnerov strešných projektov

Na vyššie uvedené tematické rozdelenie ukončených mikroprojektov môže mať vplyv mnoho činiteľov, predovšetkým individuálne špecifiká každého z regiónov, ktoré boli skúmané o. i. v kategóriách prírodných podmienok, populácie, dominujúcich odvetví ekonomiky a v konečnom dôsledku aj rôznych miestnych potrieb.

Priebeh realizácie ukazovateľov pre prioritnú os 3 podľa finančne ukončených mikroprojektov predstavuje nižšie uvedená tabuľka.

Tabuľka 14. Priebeh ukazovateľov pre prioritnú os 3

Ukazovatele	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Spolu	
Prioritná os 3											
Výstupy											
Ukazovateľ 1. Počet spoločných projektov	Realizácia	0	0	0	0	78	231	310	487	-	487
	Cieľ	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	1200
	Východisková situácia	0	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	0
Ukazovateľ 2. Počet partnerov	Realizácia	0	0	0	0	175	495	740	1132	-	1132
	Cieľ	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	2400
	Východisková situácia	0	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	0
Ukazovateľ 3. Počet projektov prispievajúcich k podpore vytvorenia rovných príležitostí pre ženy a sociálne ignorované skupiny	Realizácia	0	0	0	0	3	9	14	25	-	25
	Cieľ	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	50
	Východisková situácia	0	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	0
Ukazovateľ 4. Počet spoločných udalostí/stretnutí organizovaných	Realizácia	0	0	0	0	171	737	1283	1854	-	1854
	Cieľ	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	nevzťahu je sa	200

h po prvýkrát	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Výsledky											
Ukazovateľ 5. Počet účastníkov kurzu, ktorí zvýšili svoju kvalifikáciu (ženy/muži)	Realizácia	0	0	0	0	4083 (2178/ 1905)	9905 (5613/ 4292)	22016 (12046 /9970)	26399 (14259/ 12140)	nd	26399 (14259/ 12140)
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	1000 (500/ 500)
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 6. Počet partnerských dohôd záväzných po ukončení projektu	Realizácia	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	400
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0
Ukazovateľ 7. Počet inštitúcií spolupracujúcich po ukončení projektu	Realizácia	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	600
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	0

Údaje vo vyššie uvedenej tabuľke zohľadňujú mikroprojekty, ktoré ku koncu roku 2014 boli vecne a finančne ukončené. Ak sa zohľadní počet všetkých vecne ukončených mikroprojektov ako aj možné zazmluvňovanie ďalších projektov vďaka vytvoreným úsporám na Programe je evidentné, že ukazovatele „počet spoločných projektov“ ako aj „počet partnerov“ dosiahnu na konci Programu nižšiu hodnotu ako sa predpokladalo. Vyplýva to z faktu, že s apôvodne predpokladalo, že bude implementovaných viac mikroprojektov, ale s menšou hodnotou. Vsúvislosti s možnosťou realizácie aj malých infraštruktúrnych investícií, priemerná hodnota mikroprojektov schválených

na implementáciu v rámci všetkých troch výziev na predkladanie žiadostí predstavovala viac ako 35,5 tisíc eur z ERDF. Menší počet implementovaných mikroprojektov má automaticky vplyv na menší počet partnerov.

Aj napriek menšiemu počtu implementovaných mikroprojektov bude dosiahnutá a dokonca aj mierne prekročená hodnota ukazovateľa „počet projektov prispievajúcich k podpore vytvorenia rovných príležitostí pre ženy a sociálne ignorované skupiny“. Vecne ukončených mikroprojektov, ktoré sledujú tento ukazovateľ, bolo ku koncu roka 2014 53, čo predstavuje realizáciu ukazovateľa na úrovni 106 %. Výrazne však bude prekročený ukazovateľ „počet spoločných udalostí/stretnutí organizovaných prvýkrát“. Dosiahnutá hodnota ukazovateľa ku koncu roku 2014, so zohľadnením iba finančne ukončených projektov, predstavovala viac ako 920 %. Partnermi strešného projektu dosiahnutá predpokladaná záverečná hodnota je 2045, čiže viac ako 1022 % prognózovanej hodnoty. Vyplýva to z faktu, že mikroprojekty prostredníctvom hlavného cieľa, ktorým sú aktivity typu „ľudia – ľuďom“, propagujú stretnutia rôzneho druhu posilňujúce partnerstvo a sú vhodné pre spoločné iniciatívy.

Prekročený bude aj ukazovateľ „počet účastníkov kurzu, ktorí zvýšili svoju kvalifikáciu“. Prognózovaná hodnota aká bude dosiahnutá je viac ako 32 000, čo svedčí o veľkom záujme o školenia a kurzy rôzneho druhu zvyšujúce kompetencie, ktoré sú organizované v rámci implementovaných mikroprojektov. Dva posledné ukazovatele predpokladané pre prioritnú os 3 Programu „počet partnerských dohôd záväzných po ukončení projektu“ ako aj „počet inštitúcií spolupracujúcich po ukončení projektu“ sú ukazovatele, ktorých úroveň dosiahnutia, v súlade s pravidlami Operačného programu, bude známa až po ukončení Programu (v roku 2016).

Okrem ukazovateľov stanovených v Programe je potrebné taktiež zohľadniť dodatočné ukazovatele, ktoré môžu byť považované za pridanú hodnotu. Pri opatreniach spojených s turizmom zohráva v prípade prioritnej osi 3 veľkú úlohu vyznačovanie/označovanie cyklistických/peších chodníkov. Od začiatku implementácie Programu bolo v rámci vecne ukončených mikroprojektov vyznačených/označených takmer 1 750²⁸ kilometrov cyklistických/peších chodníkov. V prípade opatrení zameraných na ochranu kultúrneho a prírodného dedičstva poľsko-slovenského pohraničia je pre mikroprojekty charakteristickým ukazovateľom organizácia kultúrnych podujatí vrátane umeleckých, hudobných a výtvarných workshopov, ručných prác, dielní a terapií prostredníctvom umenia, slávností a výstav, a taktiež športových podujatí. Mnoho prijímateľov organizovalo aj školenia, workshopy, poľsko-slovenské stretnutia a konferencie. Do konca roka 2014 bolo v rámci vecne ukončených mikroprojektov zorganizovaných spolu 4 655 udalostí tohto typu. Výstupom mikroprojektov sú aj rozmanité publikácie, počínajúc turistickými mapami, cez regionálne kuchárske knihy, turistických sprievodcov, informačné brožúry, až po publikáciepropagujúce poľsko-slovenské pohraničie. V rámci ukončených mikroprojektov bolo spolu vydaných 400 publikácií rôzneho druhu. Implementácia mikroprojektov sa pričínala aj o vznik nových/zmodernizovaných turistických produktov na poľsko-slovenskom pohraničí. V rámci vecne ukončených mikroprojektov vzniklo 144²⁹ takýchto produktov.

---

²⁸ Podľa metodológie prijatej partnermi strešného projektu

²⁹ Podľa metodológie prijatej partnermi strešného projektu

V rámci strešného projektu, ktorý zahŕňa tiež náklady na svoje vlastné riadenie ako aj fond mikroprojektov, bolo od začiatku implementácie Programu predložených viac ako 31 správ o postupe realizácie projektu vo výške 21 183 849,71 eur z ERDF.

Suma refundácií, ktorú RO poukázal na účet vedúceho partnera predstavovala v roku 2014 viac ako 7,7 miliónov eur z ERDF. Je to trojnásobne vyššia suma v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Vyplýva to z implementácie mikroprojektov schválených v III. výzve na predkladanie žiadostí.

Tabuľka 15. Platby prijímateľom – Prioritná os 3

Os/Oblasť podpory	Platby v prospech prijímateľov			
	2014		od začiatku Programu	
	počet	hodnota	počet	hodnota
Prioritná os 3	9	7 780 226,88	30	20 073 659,35

Hodnota refundácií poskytnutých v rámci prioritnej osi 3 predstavovala takmer 17,5 % hodnoty všetkých finančných príspevkov refundovaných od začiatku implementácie Programu, viac ako 75 % dostupnej alokácie v rámci tejto osi.

3.3.2. Závažné problémy, ktoré sa vyskytli a opatrenia prijaté na ich odstránenie

Po preventívnych prostriedkoch prijatých v roku 2013 bolo v roku 2014 zaznamenané skvalitnenie vyúčtovania výdavkov strešného projektu. Vyplývalo to aj z vecného ukončenia všetkých implementovaných mikroprojektov v rámci osi 3 a vstupu do záverečnej fázy procesu finančného ukončenia celého strešného projektu.

V prípade mikroprojektov implementovaných novými prijímateľmi vykonávali partneri strešného projektu nasledujúce opatrenia: dôslednosť v rámci dodržiavania termínov týkajúcich sa predkladania správ, individuálne konzultácie a ad hoc kontroly – v prípadoch, ak boli identifikované problémy týkajúce sa kvality a dodržiavania stanovených lehôt na predkladanie správ o postupe realizácie projektu.

4. TECHNICKÁ ASISTENCIA

Od začiatku Programu do konca roku 2014 bol finančný príspevok schválený pre 18 projektov³⁰ Technickej asistencie v celkovej výške 7 537 652,18 eur z ERDF³¹.

Do konca roku 2014 boli v rámci priority Technická asistencia poskytnuté refundácie v celkovej výške 3 979 940,69 eur z ERDF (141 refundácií), z toho v samotnom roku 2014 táto hodnota predstavovala 381 660,10 eur z ERDF (23 refundácií). Hodnota poskytnutých refundácií predstavuje takmer 54 % dostupnej alokácie pre prioritnú os 4.

³⁰ 20 zmlúv vzhľadom k tomu, že v rámci jedného projektu týkajúceho sa poskytnutia finančného príspevku pre Spoločný technický sekretariát boli uzatvorené tri rozhodnutia.

³¹ Hodnota Prioritnej osi 4 predstavuje 7 423 435 EUR, prekročenie vyplýva z faktu, že úspory vygenerované v rámci ukončených projektov neznižujú hodnotu týchto zmlúv a prostriedky dostupné na základe záverečných správ mohli byť zazmluvnené v ďalších projektoch.

Tabuľka 16. Ukazovatele prioritnej osi 4

Ukazovatele		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Spolu
Prioritná os 4											
Produkty											
Vytvorenie a prevádzkovanie Riadiaceho orgánu, Certifikačného orgánu, Auditného orgánu a Spoločného technického sekretariátu, Kontaktných bodov	Realizácia	5	6	6	6	6	6	6	6	-	6
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	6
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa
Prevádzkované spravovanie dát systému	Realizácia	0	1	1	1	1	1	1	1	-	1
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	1
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa
Hodnotenie v polovici obdobia a hodnotenie ex-post	Realizácia	0	0	0	0	1	1	1	1 ³²	1	1
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	2
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa
Výsledky											
Počet zorganizovaných školení	Realizácia	0	5	10	16	21	25	25	26	-	26
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	50
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa
Internetová stránka týkajúca sa Programu	Realizácia	0	1	1	1	1	1	1	1	-	1
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	1
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa
Počet odovzdaných projektov	Realizácia	0	149	149	359	361	361	361	361	-	361
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	600
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa
Počet školených ľudí (muži/ženy)	Realizácia	0	298 168/130	581 299/283	1139 599/540	1331 672/659	1435 705/730	1435 705/730	1519 746/773	-	1519 746/773
	Cieľ	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	2000
	Východisková situácia	0	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa

V súvislosti s pokročilosťou Programu je viditeľné, že hodnoty troch ukazovateľov v rámci prioritnej osi 4 nebudú naplnené. Nedosiahnutie ukazovateľa „počet odovzdaných projektov“ vyplýva z vyčerpania alokácie po ukončení dvoch výziev na predkladanie žiadostí v rámci prioritnej osi 1 a 2 Programu, o ktoré bol veľký záujem. Nedosiahnutie cieľových hodnôt ďalších dvoch ukazovateľov: „počet zorganizovaných školení“ ako aj „počet školených ľudí“ vyplýva priamo z nižšieho počtu predložených žiadostí ako sa predpokladalo.

³² Práce týkajúce sa hodnotenia ex-post boli ukončené v roku 2015, v súvislosti s tým nebolo zohľadnené v ukazovateli výstupu „Hodnotenie v polovici obdobia a hodnotenie ex-post“ za rok 2014.

V roku 2014 sa nevyskytli závažné problémy pri implementácii Prioritnej osi Technická asistencia.

V súlade s pravidlom elasticity, úspory z prioritnej osi 4 boli určené na implementáciu projektov z rezervného zoznamu spoločného pre osi 1 a 2.

5. INFORMÁCIA A PROPAGÁCIA

So zohľadnením stavu pokročilosti implementácie Programu boli komunikačné aktivity v rámci prioritnej osi 1 a 2 v roku 2014 zamerané predovšetkým na dve cieľové skupiny: prijímateľov a široko chápanú verejnú mienku. V oboch prípadoch boli vykonávané aktivity, používané nástroje a komunikačné kanály prispôbené nielen k cieľovej skupine, ale aj k obsahu informácie a predpokladanému cieľu. Aj v prípade prioritnej osi 3 Programu viedli jednotliví partneri strešného projektu aktivity zamerané nielen na verejnú mienku, ale aj prijímateľov mikroprojektov.

Počas monitorovacieho obdobia bol Program predstavovaný a propagovaný počas rôznych udalostí a stretnutí organizovaných na lokálnej, regionálnej, národnej a dokonca medzinárodnej (viac ako 30 rôznych udalostí) úrovni. Rôznorodosť udalostí, počas ktorých bol Program propagovaný (udalosti organizované v rámci projektov, konferencie, trhy), zabezpečila široký okruh príjemcov.

Verejná mienka

Pri aktivitách zameraných na verejnú mienku bol hlavný dôraz kladený na propagáciu efektov Programu, na informovanie o zmenách, ktoré sa uskutočnili na poľsko-slovenskom pohraničí vďaka finančným prostriedkom z fondov Európskej únie, a taktiež o nových turistických a kultúrnych atrakciách aké sa uskutočnili. Výročná udalosť Programu v roku 2014 bola založená na vizualizácii efektov implementovaných projektov.

V roku 2014 bola v máji a v júni vystavená v piatich mestách oprávneného územia Programu putovná výstava projektov implementovaných v rámci Programu videná očami detí. Na vystavených tabuliach boli predstavené obrázky detí zachytávajúce jednotlivé projekty, a taktiež fotografie z miest implementácie ako aj krátke opisy projektov. Za účelom zabezpečenia čo najširšieho okruhu príjemcov sprevádzali výstavy zorganizované v Rzeszowe, Nowom Targu, Strumieni, na Hrade Strečno ako aj v Kežmarku iné udalosti odohrávajúce sa v tom istom čase, na tých istých miestach. Výstavy videlo spolu približne 1600 osôb.

Zaujímavo podaná informácia sa môže dostať k väčšiemu okruhu osôb, predovšetkým mladým ľuďom, čím posilňuje pozitívne chápanie nielen samotného Programu, ale aj finančných prostriedkov z Európskej únie ako takých. Výstavu sprevádzali interaktívne prvky – súťaže pripravené zo strany STS, počas ktorých si mohol každý, kto chcel, otestovať svoje znalosti o Programe a Európskej únii, zasmiať sa z jazykových podobností (alebo skôr rozdielov) medzi poľským a slovenským jazykom a nechať sa strhnúť kreativitou. Mnoho osôb sa rozhodlo si vyskúšať svoje znalosti a neľutovali. Boli aj takí, ktorí sa na začiatku ospravedlňovali z nedostatku času, ale nakoniec sa do zábavy tak ponorili, že boli s nami nie 5, 10 či 15 minút, ale oveľa dlhšie. Neskôr s hrdosťou predstavovali efekty svojej kreativity – príbehy, ktorých prvé písmená tvorili skrátený názov Programu – PCS PLSK. Občas sa rýmovali a inokedy boli inšpiráciou projekty ukončené v rámci Programu. Najoriginálnejšie príbehy boli umiestnené v júlovom čísleobežníka zhrňujúcom výstavu.

Medzi účastníkmi hry boli uskutočňované aj ankety. Viac ako 60 % osôb, ktoré ju vyplnili, už skôr počulo o Programe. Viac ako 92 % hodnotilo výstavu veľmi pozitívne a zdôverilo sa, že ich znalosti o Programe a implementovaných projektoch sa obohatili a zároveň ich výstava povzbudila k návšteve poľsko-slovenského pohraničia. Takmer 60 % anketovaných uznalo, že poľsko-slovenská spolupráca by sa mala aj naďalej rozvíjať v oblasti turistiky a ochrany kultúrneho dedičstva.

Poľsko-slovenská spolupráca v rámci Programu a efekty ukončených projektov boli okrem iného taktiež propagované počas októbrového Fóra medzinárodnej spolupráce v Krakove. Účastníci Fóra sa mohli zúčastniť na prednáške venovanej Programu, a taktiež sa mohli oboznámiť s implementovanými projektmi a príkladmi dobrých praktík na špeciálnom programovom stanovisku. Na fóre, podľa informácií organizátora, sa zúčastnilo viac ako 350 osôb. Záujem nielen o Programu o jeho efekty, ale aj o perspektívu spolupráce v ďalšom programovom období, sa zavŕšilo pozvánkou

na decembrovú debatu venovanú poľsko-slovenskej cezhraničnej spolupráci zorganizovanej Medzinárodným debatným strediskom v Krakove.

Príklady dobrých regionálnych praktík v prioritnej osi 3 boli v roku 2014 dodatočne propagované aj partnermi strešného projektu počas rôznych udalostí, stretnutí a konferencií. Pri príležitosti výstavy projektov z prioritnej osi 1 a 2 bola v Nowom Targu vystavená výstava mikroprojektov ukončených v regióne. Výstavu pripravil partner strešného projektu Združenie Euroregión „Tatry“. Návštevníci výstavy mohli získať publikácie vydávané v rámci mikroprojektov ukončených v regióne.

Výstava mikroprojektov sa následne presunula do Strediska poľsko-slovenskej spolupráce v Nowom Targu. Program a implementované mikroprojekty boli propagované partnerom strešného projektu aj počas Cezhraničného kongresu Združenia Euroregión „Tatry“ ako aj počas X. INTER FOTO PLENÉRU LIPTOV 2014 v Ružomberku. Výstavu ukončených mikroprojektov nezávisle zorganizoval aj ďalší partner strešného projektu – Prešovský samosprávny kraj. Združenie Región Beskydy zorganizoval v Bielsku-Białej v rámci slávnosti 10. výročia členstva Poľska v Európskej únii „Festival projektov Euroregiónu Beskydy“, počas ktorých boli predstavené efekty 53 mikroprojektov ukončených v rámci Programu v Euroregióne Beskydy. Na festivalovej scéne sa predstavili regionálne tanečné a divadelné skupiny. Boli zorganizované ukážky skateboardingu, džuda a lukostrelby, a taktiež rôznorodé rekreačné kurzy a workshopy. Uďialí sa aj medzinárodné volejbalové a futbalové turnaje. Na Festivale sa celkovo zúčastnilo viac ako tri tisíc osôb.

Združenie Región Beskydy vydalo dodatočne v roku 2014 publikáciu zhrňujúcu efekty ukončených projektov *Malý projekt veľký efekt, čiže mikroprojekty v Euroregióne Beskydy. Časť II*. Združenie Karpatský euroregión Poľsko propagovalo efekty mikroprojektov ukončených v rámci Programu v regióne Podkarpatska počas piatich rôznych udalostí, vrátane medzinárodnej konferencie *Cezhraničné dialógy II*, ktorá sa uskutočnila v septembri v Prešove na Slovensku.

Do propagácie Programu bol tak ako každý rok zapojený Maršalkovský úrad Sliezskeho vojvodstva, ktorý zorganizoval dve konferencie. Program a jeho efekty boli prezentované v novembri v rámci konferencie v Katoviciach venujúcej sa Európskej územnej spolupráci v Sliezskeho vojvodstve, a následne aj v decembri počas konferencie v Bielsku-Białej venujúcej sa výlučne poľsko-slovenskej spolupráci v súčasnej perspektíve, a taktiež zámerom pre roky 2014-2020. Program bol propagovaný aj počas pikniku „Sliezsko v Únii – najlepší výber“, ktorý sa uskutočnil na 10. výročie vstupu Poľska do Európskej únie v Katoviciach. Na špeciálnom stanovisku venujúcom sa Európskej územnej spolupráci čakali na hostí okrem informácií o efektoch jednotlivých programov EÚS aj hry a tematické hlavolamy. Mladší účastníci súperili medzi sebou v súťaži založenej na poskladaní puzzle propagujúceho Program v čo najkratšom čase.

Maršalkovský úrad Podkarpatského vojvodstva zabezpečil propagáciu Programu počas akcie propagujúcej región zorganizovanej na letisku Rzeszów-Jasionka.

Prijímatelia Programu

Jedným z hlavných nástrojov využívaných na komunikáciu s prijímateľmi je internetová stránka Programu, a taktiež internetové stránky partnerov strešného projektu. Na internetovej stránke www.plsk.eu bolo v roku 2014 umiestnených 33 nových informácií týkajúcich sa nielen priebežnej implementácie projektov, ale aj udalostí organizovaných v rámci Programu. Najdôležitejšie informácie boli dodatočne odosielané vedúcim partnerom projektov elektronickou poštou. Partneri strešného projektu umiestnili na svojich internetových stránkach celkovo 84 informácií týkajúcich sa Programu a implementácie mikroprojektov.

Tak isto ako v predchádzajúcich rokoch, tak aj v roku 2014 boli individuálne konzultácie a školenia veľmi dôležitým nástrojom na komunikáciu s prijímateľmi. V sídle Spoločného technického

sekretariátu bolo počas spomínaného monitorovacieho obdobia pre prijímateľov prioritnej osi 1 a 2 Programu zorganizovaných takmer 80 individuálnych konzultácií týkajúcich sa najčastejšie objavujúcich sa otázok a problémov pri implementácii projektov. Partneri strešného projektu uskutočnili spolu 315 individuálnych konzultácií pre prijímateľov implementujúcich mikroprojekty. V súvislosti so zazmluvnením projektov v rámci prioritnej osi 1 a 2 boli pre prijímateľov dodatočne zorganizované školenia obsahujúce prvky workshopov. Na dvojdňových školeniach pre vedúcich partnerov ako aj partnerov projektov, na ktorých sa zúčastnili aj zástupcovia prvostupňovej kontroly z Poľska a zo Slovenska, sa zúčastnilo 84 prijímateľov.

Účastníci ich v anonymných dotazníkoch po ukončení školení ohodnotili ako veľmi potrebné a dobre premyslené. Zdôraznili, že školenia splnili ich očakávania, predovšetkým workshopy v menších skupinách ako aj možnosť dodatočných individuálnych konzultácií so zamestnancami STS a prvostupňovými kontrolórami.

Ďalším nástrojom pri kontakte s prijímateľmi implementujúcimi projekty v rámci Programu sú návštevy u prijímateľov – nielen ako účasť na udalostiach organizovaných prijímateľmi v rámci projektov, ale aj v podobe monitorovacích návštev. V roku 2014 uskutočnili zamestnanci Spoločného technického sekretariátu 12 takýchto návštev u prijímateľov z prioritnej osi 1 a 2 – prešli po modernizovaných cestách, vyšli na vyhladkové veže, aby zvečnili krásu poľsko-slovenského pohraničia, pokúšali sa pozorovať netopiere v modernizovaných kostoloch a objavovali ďalšie prekvapenia, ktoré im poskytovalo pohraničie. Efektom týchto návštev je okrem iného zväčšujúca sa fotografická databáza projektov implementovaných v rámci Programu, ktorá je využívaná na internetovej stránke Programu ako aj na propagáciu výsledkov Programu (prezentácie, kalendáre, obežníky).

Aj partneri strešného projektu sa v roku 2014 zúčastňovali na mnohých udalostiach organizovaných v rámci mikroprojektov. Zúčastnili sa celkovo na 28 udalostiach, vrátane okrem iného na otvorení Miestnosti dejín pltníctva, fotografickej výstave *Spišské Zamagurie*, na prehľade dychových

kapiel, peších a cyklistických výletoch, na konferenciách zhrňujúcich implementované mikroprojekty a na športových udalostiach.

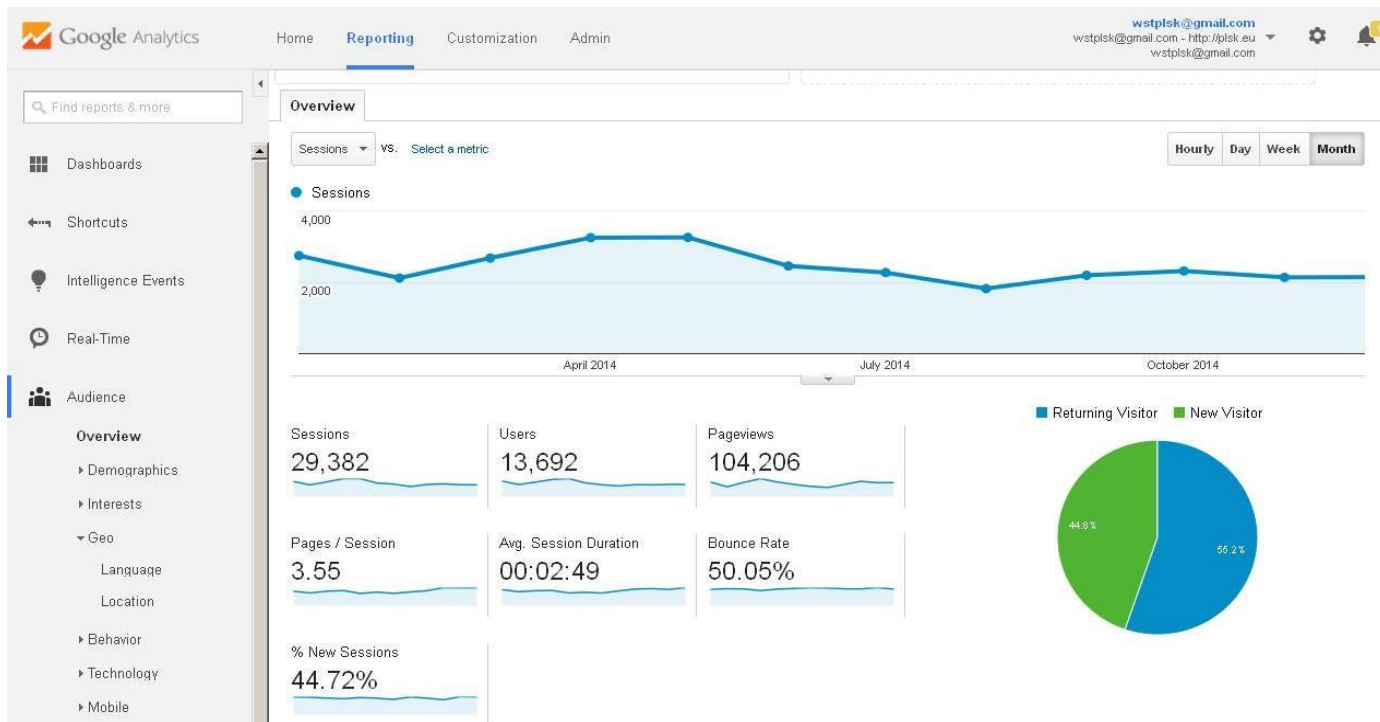

Zástupcovia Euroregiónov a vyšších územných celkov vykonali v opisovanom monitorovacom období taktiež 37 monitorovacích návštev.

Webová stránka

V roku 2014 bola webstránka Programu www.plsk.eu pravidelne aktualizovaná. Boli dodávané najnovšie informácie týkajúce sa Programu a implementácie projektov, zverejňované štvrťročné Obežníky programu, boli aktualizované opisy projektov, obohacovaná fotografická databáza, boli vytvárané galérie udalostí organizovaných v rámci Programu. Ďalšie publikácie vydané v rámci implementovaných projektov a mikroprojektov obohatili programovú on-line knižnicu. Ku koncu roku 2014 sa v on-line knižnici nachádzalo spolu 63 odkazov, začínajúc od albumov propagujúcich prírodné a kultúrne dedičstvo poľsko-slovenského pohraničia, cez spevníky, až po kuchárske knihy s receptami na charakteristické regionálne pochúťky. Publikácie umiestnené v on-line knižnici boli v roku 2014 stiahnuté viac ako 10 750 krát. Najväčšiu popularitu (1 697 stiahnutí) si získal poľsko-slovenský veselý slovník. Viac ako 900 krát bola stiahnutá publikácia „Ikonografia Tatier“ a kuchárske knihy boli spolu stiahnuté 971 krát.

Podľa nástroja generovania štatistík Google Analytics mala od 1. januára do 31. decembra 2014 webová stránka Programu 13 692 unikátnych používateľov, ktorí ju navštívili takmer 30 tisíc krát.

Najviac návštev (3 255) bolo zaznamenaných v mesiaci máj, teda v mesiaci, v ktorom bol na stránke zverejnený návrh programu poľsko-slovenskej spolupráce pre roky 2014-2020, ako aj výsledky sociálnych konzultácií vyššie uvedeného návrhu.

Počet stiahnutí súborov zo stránky Programu dosiahol v roku 2014 hodnotu viac ako 88 tisíc. K najčastejšie sťahovaným súborom patrili dokumenty súvisiace s implementáciou projektov. V porovnaní s rokom 2013 bol zaznamenaný viac ako dvojnásobný nárast stiahnutí výročnej správy (262 stiahnutí), a taktiež obežníkov. Štyri obežníky zverejnené v roku 2014 boli stiahnuté celkovo 878 krát (nárast o takmer 130 %). Tie boli taktiež distribuované prostredníctvom Regionálnych kontaktných bodov, infobodov ako aj Euroregiónmi. Rastúci počet stiahnutí dokumentov nesúvisiacich iba s pravidlami implementácie projektov svedčí o záujme o efekty Programu. Je dôkazom aj toho, že internetová stránka www.plsk.eu spĺňa svoju funkciu ako zdroj informácií o Programe a jeho výsledkoch a nie je iba nástrojom na komunikáciu s prijímateľmi Programu. Informácie o najzaujímavejších udalostiach sú umiestňované aj na facebookovom profile Programu.

Stav priebehu realizácie ukazovateľov uvedených v Komunikačnom pláne pre Program predstavuje príloha číslo 3.

6. PRÍLOHY

Príloha 1. Zoznam vecne a finančne ukončených projektov z prioritných osí I a II Programu.

Príloha 2. Zoznam vecne a finančne ukončených projektov z prioritnej osi III Programu.

Príloha 3. Priebeh implementácie ukazovateľov opísaných v komunikačnom pláne Programu.

Zoznam skratiek

- EFRR** Európsky fond regionálneho rozvoja
- CO** Certifikačný orgán (Ministerstvo regionálneho rozvoja, Odbor certifikačného orgánu, Poľská republika)
- RO** Riadiaci orgán (Ministerstvo regionálneho rozvoja, Odbor územnej spolupráce, Poľská republika)
- NK** Národný koordinátor (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky)
- MV** Monitorovací výbor
- NIS** Národný informačný systém
- MPV** Monitorovací podvýbor
- IB** Infobod (VÚC Žilina a VÚC Prešov na slovenskej strane)
- PP** Partner projektu
- PSP** Partner strešného projektu
- TA** Technická asistencia
- VP** Vedúci partneri
- RKB** Regionálny kontaktný bod (Maršalkovské úrady Malopoľského, Sliezskeho a Podkarpatského vojvodstva na poľskej strane)
- STS** Spoločný technický sekretariát